

confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, ac privilegiis et gratiis, et indultis, eisdem rebus publicis, communitatibus et universitatibus, et collegiis extra dictum Statum Ecclesiasticum existentibus, et non ecclesiasticis, nec non principibus extraneis, ac etiam militis praefatis, quorumcumque Ordinum regularibus, ac almae Urbi, nec non Populo Romano, et quibuscumque civitatibus, terris et locis, nobis et Sedi Apostolicae subiectis, etiamsi tales essent, quae sub generali expressione non venirent, sed de illis specialis et individua mentio habenda foret, in genere vel in specie, et sub quibuscumque tenoribus et formis, et cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, ac irritantibus et aliis decretis, in contrarium praemissorum hactenus quomolibet concessis, confirmatis et approbatis, quibus omnibus et singulis, eorum tenores praesentibus pro expressis, et ad verbum insertis habentes, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus; nec non omnibus illis, quae praedictus Sixtus praedecessor in suis litteris praedictis voluit non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque.

Forma publicationis faciendae.

§ 14. Volumus autem ut praesentes, quae in consistorio nostro, et de Fratrum nostrorum consilio et assensu praedicto, promulgatae sunt, quoscumque tam praesentes quam absentes, et ubicumque etiam extra Statum nostrum Ecclesiasticum existentes, perinde obligent et arceant, ac si unicuique eorum nominatim intimatae fuissent. Et nihilominus, ut illae magis innotescant, mandamus eas valvis ecclesiae S. Ioannis Lateranensis et basilicae Principis Apostolorum de Urbe, et in acie Campi Florae appendi, et publicari; ac etiam volumus ut earum exemplis, etiam impressis, manu notarii publici, et sigillo

alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides ubique locorum in iudicio et extra habeatur, quae ipsismet praesentibus haberetur, si essent exhibitae vel ostensae.

§ 15. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum confirmationis, innovationis, declarationis, extensionis, ampliationis, decretorum, inhibitionis, praecepti, mandatorum, voluntatum, statuti et ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum Eius se noverit incursum.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae millesimo sexcentesimo primo, pridie nonas iulii, pontificatus nostri anno x.

Dat. die 14 iulii 1601, pontif. an. x.

✠ **Ego Clemens catholicae Ecclesiae episcopus.**

Protector noster aspice Deus.

- ✠ Ego Iulius Antonius episcopus, cardin. Praenestinus et S. Severinae.
- ✠ Ego Hieronymus, episcopus Sabinensis, card. Rusticucius.
- ✠ Ego Alex. episcopus Albanensis, card. de Florentia.
- ✠ Ego Antonius Maria, tit. Sanctae Mariae Transtyberim, card. Salviatus.
- ✠ Ego Augustinus, tit. S. Marci, presbyter card. de Verona.
- ✠ Ego Simeon, tit. S. Laurentii in Lucina, presbyter card. de Terranova.
- ✠ Ego Dominicus, tit. S. Chrysogoni, presbyter card. Pinellus.
- ✠ Ego Fr. Hieronymus Bernerius, tit. S. Mariae super Minervam, presbyter card. Asculanus.
- ✠ Ego Ant. Maria, tit. S. Praxedis, card. Gallus.

Sanctio poenalis.

Papae et cardinalium subscriptiones.

- ✠ Ego Antonius, tit. S. Stephani in Monte Coelio, card. Saulius.
- ✠ Ego Evangelista, tit. S. Mathaei in Merulan., card. Casentinus.
- ✠ Ego Marianus, tituli Ss. Marcellini et Petri, card. de Camerino.
- ✠ Ego Fr. Gregorius, tit. S. Augustini, presbyter card. de Montelparo.
- ✠ Ego Paulus, tit. S. Caeciliae, presbyter card. Sfondratus.
- ✠ Ego Benedictus, tit. S. Priscae, presbyter card. Iustinianus.
- ✠ Ego Franciscus Maria, tit. S. Mariae in Aracoeli, presbyt. card. a Monte.
- ✠ Ego Octavius, tit. S. Alexii, presbyter card. Paravicinus.
- ✠ Ego Hieronymus, tit. S. Pancratii, presbyter card. Matthaeus.
- ✠ Ego Flaminius, tit. S. Mariae de Pace, presbyter card. Platus.
- ✠ Ego Lutius, tit. Ss. Quirici et Iulitae, presbyter card. Saxus.
- ✠ Ego Franciscus Maria, tit. S. Bartholomaei in Insula, presbyter cardin. de Senis.
- ✠ Ego Camillus, tit. Ss. Ioannis et Pauli, presbyter card. Burghesius.
- ✠ Ego Caesar, tit. Ss. Nerei et Achillei, presbyter card. Baronius.
- ✠ Ego Laurentius, tit. Laurentii in Pane et Perna, presbyter cardin. Blanchettus.
- ✠ Ego Franciscus, tit. S. Thomae in Parione, card. presbyter Mantica.
- ✠ Ego Pompeius, tit. S. Balbinae, presbyter card. Arigonus.
- ✠ Ego Dominicus, tit. S. Petri in Monte Aureo, presbyter card. Tuscus.
- ✠ Ego Arnaldus, tit. S. Eusebii, presbyter card. Ossatus.
- ✠ Ego Paulus Aemilius, presbyter card. Sancti Marcelli.
- ✠ Ego Silvius, tit. S. Salvatoris in Lauro, presbyter card. Antonianus.

- ✠ Ego Rob., tit. S. Mariae in Via, presbyter card. Bellarminus.
- ✠ Ego Bonvisus, tit. S. Blasii de Anulo, presbyter card. Bonvisius.
- ✠ Ego A. S. Laurentii in Damaso, diaconus card. Montaltus, S. R. E. vicecancellarius.
- ✠ Ego Antonius, diac. card. Ss. Quatuor Coronatorum.
- ✠ Ego P. S. Nicolai in Carcere, diaconus card. Aldobrandinus, S. R. E. camerarius.
- ✠ Ego Cynthius, diaconus cardinalis Sancti Georgii.
- ✠ Ego Bartholomaeus, S. Mariae in Porticu, diaconus card. Caesius.
- ✠ Ego A. S. Angeli in foro Piscario, diaconus card. Perettus.
- ✠ Ego Ioann. Baptista, S. Mariae in Cosmedin, diac. card. Detus.

CCLXII.

Praefinitio formae communicationis indulgentiarum orationumque, etc., servandae a Fratribus Beatae Mariae de Mercede Redemptionis captivorum, statis diebus, quibus ipsi generalem benedictionem facere consueverunt.

Clemens Papa VIII.
ad perpetuam rei memoriam.

Cum nos alias, ut in universo Ordine Beatae Mariae de Mercede Redemptionis Captivorum, dies festi S. Laurentii martyris, quo die Ordo praedictus fundatus

Consimilem formam hic idem Pontifex praescripsit Ordini Fratrum Sanctissimae Trinitatis Redempt. Captiv. in constit. inferius ponenda, quae incipit *Decet*.

Clemens concessit ut in hoc Ordine celebraretur dies festi S. Laurentii et S. Antonii.

fuit, ac Sancti Antonii Abbatis, quo die ipse Ordo a felicis recordationis Gregorio papa nono, praedecessore nostro, confirmatus fuit, in fundationis et confirmationis huiusmodi memoriam, singulis annis solemniter celebrarentur, concesserimus, prout in nostris, sub dat. die x martii MDC, expeditis litteris plenius continetur.

§ 1. Cumque ex antiquo eiusdem Ordinis instituto, diebus S. Catharinae virginis et martyris, feriae quartae Cinerum, et feriae quintae in Coena Domini in ipso Ordine absolutio et benedictio generalis fieri soleat, quae etiam per nos pridem confirmata fuit, prout in aliis nostris, sub dat. die xx aprilis MDCXII, pontificatus nostri anno I, expeditis in forma brevis litteris plenius etiam continetur.

§ 2. Nos volentes Ordinem praedictum eiusque religiosos amplioribus favoribus et gratiis prosequi, supplicationibus dilecti filii Bernardi de Vargas eiusdem Ordinis procuratoris generalis super hoc nobis humiliter porrectis inclinati, ut similis absolutio et benedictio generalis, etiam supradictis duobus diebus festis S. Laurentii et S. Antonii in praedicto Ordine, eiusque monasteriis et conventibus fieri possit, auctoritate apostolica, tenore praesentium, perpetuo concedimus et indulgemus.

§ 3. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

§ 4. Volumus autem ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis eadem, quae praesentibus ipsis, fides habeatur.

Datum Romae apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die xxiv iulii, millesimo sexcentesimo primo, pontificatus nostri anno x.

Dat. die 24 iulii 1601, pontif. an. x.

Sequitur forma benedictionis.

Clemens Papa VIII, ad perpetuam rei memoriam.

Cum ad uberes misericordiae fructus, quos Ordo B. Mariae de Mercede Redemptionis Captivorum, qui divino instinctu per eiusdem Beatissimae semper Virginis Mariae revelationem B. Raymundo de Penafort nuper a nobis in Sanctorum numerum relato, et clarae memoriae Iacobo Aragonum regi, ac Petro Nolaseo dicti Ordinis primo professori factam institutus, et a felicis recordationis Gregorio papa IX, praedecessore nostro, confirmatus fuit, in agro militantis Ecclesiae pro Redemptione Captivorum, qui in misera servitute et salutis animae periculo a Mauris et aliis infidelibus detinentur, continuo producere dignoscitur, nostrae dirigimus considerationis intuitum, facile inducimur, ut Ordinem praedictum specialibus favoribus et gratiis libenter prosequamur, et ea quae circa spiritualium eiusdem Ordinis indulgentiarum communicationem, pro maiori fidelium devotione et aedificatione, per eiusdem Ordinis religiosos fieri solent, nostrae declarationis stabilitate roboremus, prout in Domino salubriter conspiciamus expedire.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, in eiusdem Ordinis conventibus ac regularibus Ecclesiis, ab immemorabili tempore, ex Summorum Pontificum auctoritate et concessione, indulgentiarum communicatio sub quadam precationum forma, certis quibusdam anni diebus fieri soleret, et circa huiusmodi communicationem quosdam abusus irrepsisse, nec certam formam, auctoritate apostolica, constitutam esse appareret:

§ 2. Nos pro nostri pastoralis muneris debito fidelium animarum salutis, ac eiusdem Ordinis decori consulere, ac certam in praemissis formam statuere, aliasque

Fundationem huius Ordinis eiusque merita recenset.

Causae praesentibus in eadem manu indulgentiarum communicatio.

Antiquam formam ad hunc usque transumptam fuisse.

In eo absolutio generalis indicatis hic diebus fieri consuevit.

Eam etiam diebus festis Ss. Laurentii et Antonii fieri consuevit.

Obstantia tollit.

Transumptis danda fides.

desuper opportune providere volentes, ex voto etiam venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium Congregationi Sacrorum Rituum praepositorum, quibus hoc negotium examinandum commisimus, ac ex certa nostra scientia et matura deliberatione, quoad institutum et ritum absolutionis, quam vocant, et communicationem indulgentiarum, quae in praedicto Ordine fieri solent, hanc de caetero formam (antiqua consuetudine prorsus perpetuo abrogata) in perpetuum servari volumus, atque apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo statuimus et ordinamus, ut nimirum diebus solitis, aut ab Apostolica Sede concessis, communicatio indulgentiarum, quas praedictus Ordo Beatae Mariae de Mercede, ex concessione et indulto Sedis Apostolicae aliis potest communicare, non autem absolutio, ut prius fiebat, fieri possit.

§ 3. Huiusmodi vero communicationem indulgentiarum tantummodo confratribus et consororibus eiusdem Ordinis in ecclesiis ipsius Ordinis praesentibus et non aliis, et diebus supradictis, cum psalmis, versiculis et orationibus, quae iam Romae recognita, et a dilecto filio nostro in Urbe vicario probatae, et a dicta Congregatione reformatae sunt, fieri liceat. Et ad dictam communicationem indulgentiarum singulis diebus praedictis obtinendam, confratres et consorores praedicti sint contriti, confessi, ac sacra Communione refecti, alias praedictas indulgentias non consequantur.

§ 4. Communicationem etiam orationum, ieiuniorum, missarum, aliorumque bonorum operum, quae fiunt in dicto Ordine supradictis diebus, confratribus tantum et consororibus, qui praesentes fuerint, ut de indulgentiis supra dictum est, fieri posse permittimus et concedimus. Forma autem huius communicationis fieri volumus nudis et simplicibus

verbis in hunc fere modum, videlicet: Item communicamus vobis, fratres, orationes, ieiunia, missas, peregrinationes et labores pro redimendis etiam captivis susceptos, caeteraque opera bona, quae per Dei gratiam in nostra Congregatione et Ordine fiunt. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.

§ 5. Caeterum expresse prohibemus ne populus in civitatibus, terris et locis publice invitetur a dicti Ordinis Fratribus ad suas ecclesias ad consequendam supradictam communicationem indulgentiarum, et bonorum operum; hoc est in plateis, viis et locis publicis non apponantur cedulae impressae, seu manuscriptae, quibus indicetur et promulgetur talis communicatio indulgentiarum.

§ 6. Mandantes propterea universis et singulis eiusdem Ordinis superioribus et fratribus, ut praescriptam hanc formam perpetuo observare studeant, nec illam quovis modo praeterire audeant seu praesumant: irritum nihilominus decernentes et inane quicquid secus super his ab ipsis, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 7. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac eiusdem Ordinis, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eidem Ordini, ac supradictis illius superioribus et fratribus, ac quibusvis aliis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis ac approbatis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die ix iulii, millesimo sexcentesimo secundo, Pontificatus nostri anno XI.

Populus non invitandus.

Huius constitutionis observantiam praescribit.

Derogat contrariis.

Communicationem indulgentiarum fieri ut hic iubet.

Prout etiam bonorum operum communicationem.

*Sequitur forma dictae communicationis a vicario Papae probata, et supra enunciata*¹.

Forma absolutionis et orationum servanda a Fratribus Ordinis Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum.

Hieronymus episcopus Sabinensis, Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalis Rusticucius nuncupatus, Sanctissimi Domini Nostri Papae vicarius generalis, Romanaeque Curiae iudex ordinarius.

Dilectis nobis in Christo ministris et fratribus Ordinis Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum, salutem Deique benedictionem.

Etsi cunctae Orbis Ecclesiae, sub Sanctorum fundatae vocabulis, sint pia devotione fidelium venerandae, illastamen, quae in honorem et sub vocabulo sacrosantae et individuae Trinitatis dicatae noscuntur, eo excellentiori memoria convenit venerari, quo ipsa sancta Trinitas immediatius et perfectius vota fidelium dirigit, et ad gratiam exauditionis admittit. Cum ergo Ordo Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum, nutu divino, per felicitatis recordationis Innocentium Papam III, sub tali titulo et nomine institutus esse dignoscatur, merito a Sancta Sede Apostolica specialibus gratiis et favoribus decoratur. Et nos ut christifidelium devotio visitandi Ecclesias dicti Ordinis in dies augeatur, necnon ad acquirendas gratias in eisdem concessas eo ferventius et devotius disponantur, auctoritate apostolica a SS. D. N. Papa specialiter nobis concessa, ut preces et orationes, ac denique absolutionem, quae in ecclesiis et monasteriis dicti Ordinis dicitur *Cinerum, Coenae Domini, et Sanctae*

¹ Aliqua verba in § XI et XII fuerunt correctata, ut notatur in margine. Et hanc correctionem hic idem Pontif. tradit infra in constitutione edita pro fratribus Sanctissimae Trinitatis et Redemptionis.

Catharinae virginis et martyris, dici et fieri consuetum est, etiam in omnibus festivitatibus Sanctissimae Trinitatis dicere et facere, publice et solemniter, praesentium tenore, licentiam et facultatem eisdem ministris et fratribus concedimus atque impertimur.

§ 1. Quoniam autem formam absolutionis praedictae viris probis et doctis nostrae Sacrae Congregationis, auctoritate praedicta, examinandam commisimus, ne aliquis scrupulus sive ambigendi locus circa eam imposterum relinquatur, absolutionem ipsam, preces et orationes, modo quo recitari debent, ut evidentius exprimat, his praesentibus adnotandas duximus, videlicet:

Antiphona.

Intret oratio mea. *Deinde dicantur Septem Psalmi Poenitentiales, in totum, vel in partem: quibus finit, repetitur*

Antiphona.

Intret oratio mea in conspectu tuo, Domine, inclina aurem tuam ad preces nostras; parce, Domine, parce populo tuo, quem redemisti sanguine tuo pretioso, ne in aeternum irascaris nobis.

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison. Pater noster.

- ℣. Et ne nos inducas in tentationem.
- ℞. Sed libera nos a malo.
- ℣. Salvos fac servos tuos.
- ℞. Deus meus, etc.
- ℣. Mitte eis, Domine, auxilium de Sancto.
- ℞. Et de Sion, etc.
- ℣. Esto eis, Domine, turris fortitudinis.
- ℞. A facie inimici.
- ℣. Nihil proficiat inimicus in eis.
- ℞. Et filius iniquitatis, etc.
- ℣. Domine, exaudi orationem meam.
- ℞. Et clamor meus, etc.
- ℣. Dominus vobiscum.
- ℞. Et cum spiritu tuo.

Orationum normam praescribit.

Oremus.

§ 2. Adesto, Domine, supplicationibus nostris, et me, qui etiam misericordia tua primus indigeo, exaudi clementer, ut quem non electione meriti, sed dono gratiae tuae constituisti tui operis ministrum, da fiduciam tui operis exequendi, et in meo ministerio, quod tuae pietatis est, operari. Per Christum, etc.

§ 3. Exaudi, Domine, preces nostras et confitentium tibi parce peccatis, ut quos conscientiae reatus accusat, indulgentia tuae pietatis absolvat. Per Christum, etc.

§ 4. Praeveniat hos famulos tuos, quaesumus, Domine, misericordia tua, ut omnes iniquitates eorum celeri indulgentia deleantur. Per Christum, etc.

§ 5. Praesta, quaesumus, Domine, his famulis tuis dignum poenitentiae fructum. ut Ecclesiae tuae sanctae, a cuius integritate deviarunt peccando, amissorum reddantur innoxii veniam consequendo. Per Christum, etc.

§ 6. Adesto, Domine, supplicationibus nostris, nec sit ab his famulis tuis clementiae tuae longinqua miseratio, sana, eorumque reate peccata, ut nullis iniquitatibus a te separati, tibi Domino semper valeant adherere. Per Christum, etc.

§ 7. Domine Deus noster, qui offensione nostra irascaris, sed satisfactione placaris, respice, quaesumus, super hos famulos tuos, qui se tibi graviter peccasse confitentur; tuum est absolutionem criminum dare, et veniam praestare peccantibus, qui dixisti poenitentiam te malle peccatorum, quam mortem: concede ergo, Domine, his, ut tibi poenitentiae excubias celebrent, et correctis actibus suis, conferri sibi a te sempiterna gaudia gratulentur. Per Christum, etc.

§ 8. Deus, humani generis benignissime conditor, et misericordissime reformator, qui hominem, invidia Diaboli, ab aeternitate deiecit, unicus Filii tui sanguine

redemisti, vivifica hos famulos tuos, quos tibi nullatenus mori desideras; et qui non derelinquis devios, assume correctos. Per Christum, etc.

§ 9. Moveant pietatem tuam, quaesumus, Domine, haec famulorum tuorum lacrymosa suspiria, tu eorum medere vulneribus, tu iacentibus manum porrigere salutarem, ne Ecclesia tua aliqua sui corporis portione vastetur, ne grex tuus detrimentum sustineat, ne de familiae tuae damno inimicus exultet, ne renatos lavacro salutari mors secunda possideat. Per Christum, etc.

§ 10. Tibi ergo, Domine, supplices preces cum fletu cordis effundimus, tu parce confitentibus, ut sic in hac mortalitate peccata sua te adiuvante desleant, quatenus in tremendi iudicii die sententiam aeternae damnationis evadant, et nesciant quod terret in tenebris, quod stridet in flammis; atque ab erroribus ad iter reversi, iustitiae nequaquam vulneribus saucientur, sed integrum sit eis atque perpetuum, quod gratia contulit, et quod misericordia reformavit. Per Christum, etc.

Hic non dicitur Oremus.

§ 11. Concedimus vobis fratribus facultatem, ex auctoritate nobis a Pontificibus Romanis indulta, ut consequi possitis omnes et singulas indulgentias et peccatorum remissiones nostrae huiusmodi sacrae Religioni concessas, iuxta privilegiorum tenores ab eadem Sede Apostolica obtentorum, et in quantum vestra expetit oratio, et ad nos pertinet iurisdictio; sit vobis omnipotens Deus indultor omnium criminum vestrorum, deleat atque dimittat omnia peccata vestra Dominus noster Iesus Christus, qui cum Patre, et Spiritu Sancto vivit et regnat in saecula saeculorum. Amen.

Hic non dicitur Oremus.

§ 12. Dominus noster Iesus Christus, qui Beato Petro apostolo dedit licentiam

Absolutionis quo formam possit.

animas ligandi atque solvendi, ille vos absolvat ab omni vinculo delictorum, ut habeatis vitam aeternam, et vivatis in saecula saeculorum.

Hanc formam ab omnibus Clemens servari praecipit.

§ 13. Quam quidem formam et tenorem praedictos a quoquam innovari, immutari, sive impediri, in virtute sanctae obedientiae, et sub excommunicationis poena eo ipso incurrenda omnino prohibemus, et secundum eam, et non aliter, liceat praedictis fratribus in futurum praedicta absolute et orationibus, pacifice et quiete uti, frui, potiri et gaudere, quibuscumque non obstantibus. In quorum omnium et singulorum fidem has praesentes nostras litteras exinde fieri, et per reverendissimum Dominum Paulum de Curte episcopum Iserniensem nostrum vicesgerentem, nec non per notarium Curiae nostrae subscribi, sigillaque nostri, quo in talibus utimur, iussimus et fecimus impressione muniri.

Datum Romae ex aedibus nostris, anno a nativitate Domini nostri Iesu Christi millesimo sexcentesimo, indictione decima tertia, die vero vigesima mensis maii, pontificatus sanctissimi in Christo Patris et Domini nostri, Domini Clementis divina providentia papae octavi, anno eius nono.

Paulus Episc. Iserniens. Vicesger.

CCLXIII.

Committitur vicelegato Avenionensi ut curet in Comitatu Venaissino observari constitutionem de bono regimine reddituum communitatum Status Ecclesiastici.

1 Ex Regest. in Secret. Brevium

Venerabili fratri Carolo episcopo Anconitano in civitate nostra Avenionensi et comitatu Venaissino vicelegato

Clemens Papa VIII.

Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Cupientes pro nostra paterna erga subditos nostros charitate, ut eorundem subditorum nostrorum, et praesertim communitatum et universitatum bona recte administrarentur, superioribus annis constitutionem super bono regimine reddituum et honorum communitatum et universitatum Status nostri Ecclesiastici edidimus, cuius exemplar nuper tibi ad effectum, ut illam in civitate Avenionensi observari faceres, transmisimus.

Clemens iussit observari constitutionem, de qua agitur, observari in Comitatu Avenionensi.

§ 2. Huius autem constitutionis observantiam in civitatibus, terris et locis comitatus nostri Venaissini introduci summo opere cupimus; et propterea de tuae fraternitatis fide, prudentia et integritate plurimum in Domino confisi, eidem fraternitati tuae per praesentes committimus et mandamus, ut eiusdem constitutionis (quam cum omnibus et singulis in eis contentis clausulis et decretis ad praedictas civitates, terras et loca comitatus Venaissini, eorumque communitates, universitates et homines nominatim extendimus, eosque comprehendere volumus et declaramus, perinde ac si in dicta constitutione nominatim expressi et comprehensi fuissent) observantiam, auctoritate nostra apostolica, introduci cures, super quo plenam et amplam tibi facultatem et auctoritatem per praesentes imperlimur.

Eandem observari praecipit in comitatu Venaissino.

§ 3. Non obstantibus quibusvis dictarum civitatum, terrarum et locorum huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eidem civitatibus, terris et locis

Derogatio contrariorum.

praedictis, eorumque communitatibus, universitatibus et hominibus, seu quibusvis aliis, sub quibuscumque tenoribus et formis, et cum quibusvis clausulis et decretis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis; quibus omnibus et singulis, eorum tenores praesentibus pro expressis habentes, hac vice duntaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die prima septembris MDCI, pontificatus nostri anno x.

Dat. die 1 septembris 1601, pontif. an. x.

CCLXIV.

Translatio ecclesiae cathedralis, ac residentiae episcopi Elnensis ad ecclesiam Sancti Ioannis Baptistae oppidi Perpiniani.

Clemens episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Excoham.

Superna dispositione, cuius inscrutabili providentia ordinationem suscipiunt universa, ad apostolicae dignitatis apicem, meritis licet imparibus, etc., expedire.

Causae translationis faciendae.

§ 1. Sane charissimus in Christo filius noster Philippus Hispaniarum rex catholicus, qui et Cathaloniae princeps, ac Rossilionis et Ceritaniae comes existit, tam suo quam venerabilis fratris nostri moderni episcopi Elnensis, nec non dilectorum filiorum capitulorum et canonicorum Elnensium ac S. Ioannis Baptistae oppidi Perpiniani, Elnensis dioecesis, ecclesiarum nominibus, nobis nuper exposuit, quod civitas Elnensis in comitatu Rossilionis, principatus Cathaloniae, sita,

1 Ex Regest. in Canc. Apost.

et littore maris per tria milliaria, vel circa, distans, ob vicinos haereticos, ac frequentes et propemodum assiduas piratarum et aliorum praedonum terra marique incursions, depraedationes et insultus, quibus exposita et obnoxia, immo etiam in direptionem et excidium aliquando reducta fuit, et adhuc infestatur, usque adeo de suo vetere splendore decidit, ut omnes fere nobiles et primarii cives ex ea iam pridem discesserint, ac soli artifices et plebei ibidem remanserint, ipsaque civitas quodammodo depopulata, ac ad ducentos et quadraginta pauperum incolarum domos reducta, immo etiam omni propemodum commercio destituta iaceat, et dictus episcopus, ac plerique ex canonicis ipsius ecclesiae Elnensis a pluribus annis usque ad hanc diem propter imminetia pericula, ac honorum et personarum angustias in dicta civitate commorari desierint; dicta vero ecclesia Elnensis ab inde citra proprii pastoris et canonicorum suorum praesentia absque solatio destituta, magnam veteris splendoris diminutionem substinere, et iacturam pati coeperit: oppidum autem praefatum, quod sex milliarium spatio duntaxat a civitate praedicta distat, munitissimum, et uedum commercii frequentia, sed etiam nobilium et primariorum, qui ex dicta civitate olim excedentes sese in illud receperunt, habitationem tum etiam ministrorum regionum pro rebus et controversiis, tam praefati Rossilionis quam etiam Ceritaniae comitatum, cognoscendis atque decidendis illic commorantur, ac curiam et audientiam regiam constituentium, nec non complurium aliorum armis et litteris praestantium residentia insigne existit, et post Barchinonensis caetera comitatus Rossilionis, ac etiam principatus Cathaloniae huiusmodi oppida et loca populo, situ, fama et aeris amoenitate antecellit, ac in eadem ecclesia viginti quatuor ca-

Status miserimus civitatis Elnensis.

Capitulum, canonici et dignitates ecclesiae Elnensis, nec non redditus referuntur.

nonicatus, et totidem praebendae instituti, et ex illis duo mensae episcopali Elnensi, alique et aliae officio inquisitionis haereticae pravitate dicti principatus unitae reperiuntur, ipsiusque ecclesiae Elnensis canonici reliquos canonicatus et praebendas huiusmodi obtinentes Capitulum inibi constituunt, ac ex annuis mensae suae capitularis redditibus bismille ducatos auri de Camera, vel circa, percipere solent, ac ultra canonicatus et praebendas huiusmodi, nec non quatuor dignitates in eadem ecclesia Elnensi existentes (videlicet tres archidiaconatus et sacristia maiores, quas pro tempore obtinentes stallum quidem in choro, non tamen vocem in Capitulo habent) et quinquaginta et forsam plures beneficiati esse noscuntur, ex quibus triginta ad minus residere solent, ipsique beneficiati ita inter se distinguuntur, ut eorum aliqui de maiori, alii vero de minori choro censeantur; rursus ex beneficiatis de choro maiori duo haebdomadarii perpetui, qui reliquos ubique praecedunt, et alterius hebdomadis missas matutinales inter primam et tertiam horas singulis diebus decantare, et curam animarum incolarum totius civitatis praefatae exercere, eisque ecclesiastica Sacramenta administrare tenentur, eoque nomine in annuo redditu ultra centum ducatos cuilibet ipsorum obvenerunt, omnes vero beneficiati de choro maiori huiusmodi communitatem inter se efficiunt, ac in annuis proventibus ad bismille ducatos similes, vel circiter, etiam percipiunt, et ex illis massam communem distributionum tantum Capituli quam beneficiatorum huiusmodi constituunt; eamque interventu duorum canonicorum administrant, et pro eorum insignibus cappas nigras pelliceas in choro deferunt, et per eas a beneficiatis de choro minori illas non deferentibus etiam distinguuntur; ecclesia autem S. Ioannis

Baptistae praefata in primis structura et aedificio admodum venusta, paramentis autem et ornamentis ad divinum cultum necessariis satis decenter instructa, iuxta eam palatium ad dictam mensam episcopalem legitime spectans, et episcopali residentiae commodum consistit, et in ea viginti quatuor canonicatus et totidem praebendae, ac ex illis unus et una mensae episcopali, ac alter et altera officio inquisitionis huiusmodi etiam uniti, reliqui vero collativi, et ultra canonicos ipsius ecclesiae Sancti Ioannis Baptistae illius Capitulum ibidem efficientes quinquaginta et forsam plures beneficiati una cum ipsis canonicis, ut plurimum inibi coniunctim residere soliti existunt, et collegium seu communitatem efficiunt, et annui proventus eorum massae communis ad valorem bismille et sexcentorum ducatorum similium ascendunt, omnesque inter canonicos et beneficiatos ecclesiae Sancti Ioannis Baptistae huiusmodi ibidem residentes pro distributionibus dietim repartuntur. Caeterum cum ex praenarratis causis nedum opportunum, sed etiam necessarium sit, ut residentia episcopi et canonicorum Elnensium praefatorum ad aliam ex circumvicinis oppidis ecclesiam illis pro eorum huiusmodi residentia concedendam transferatur, nullaque alia, quam praefata ecclesia Sancti Ioannis Baptistae ad hoc commodius vel decentius assignari possit, indecorum tamen et iurgiorum materia videatur, si duo Capitula coniunctim, et eodem tempore unum eidemque ecclesiae deserviant, et multo minus conveniat, ut dicta ecclesia Elnensis divini cultus exercitio prorsus destituatur; propterea episcopus et capitulum Elnenses haec omnia altiori animo revolventes, cum capitulo et canonicis ecclesiae Sancti Ioannis Baptistae huiusmodi conventiones et pacta infra-scripta, sub nostro et Sedis Apostolicae

Ecclesiae Sancti Ioannis Baptistae qualitates.

Pacta in inter Capitula utriusque Ecclesiae.

beneplacito, inierunt. Ut scilicet omnes canonicatus et praebendae dictae ecclesiae Sancti Ioannis Baptistae, cum primum vacarent, supprimerentur, illorumque sic supprimentorum fructus, redditus et proventus, ac distributiones etiam quotidianae, et alia emolumenta quaecumque mensae capitulari dictae Ecclesiae Elnensis (exclusis utriusque non comprehensibus canonicatibus et praebendis unitis tam mensae episcopali, quam officio praefatis, sed eisdem in pristino eorum statu remanentibus) applicarentur; adveniente vero vacatione canonicatum et praebendarum dictae Ecclesiae Elnensis, is qui pro tempore dictae ecclesiae Sancti Ioannis Baptistae canonicus in sui receptione seu possessione antiquior foret, in illis pleno iure ascenderet et subrogaretur; canonicatusque et praebendae dictae ecclesiae Sancti Ioannis Baptistae, qui per huiusmodi ascensum et subrogationem vacarent, ipso facto suppressi, eorumque fructus mensae capitulari dictae Ecclesiae Elnensis applicati essent et censerentur; ubi autem ad actualem supradictae residentiae translationem deventum foret, canonici eiusdem ecclesiae Sancti Ioannis Baptistae etiam canonici Elnenses aequae ac alii appellarentur, ac pro talibus haberi inciperent; immo postquam ad octo tantum reducti essent, ipsi ex tunc capitulo Ecclesiae Elnensis etiam una cum illius canonicis unum dumtaxat Capitulum constituerent, ac ibidem votum tam decisivum quam consultivum haberent; per hoc tamen non censerentur praebendae confusae, sed praedicti octo canonici ex pristina cuiusque eorum praebenda fructus, distributiones et emolumenta praefata separatim perciperent; immo donec ipsorum canonicatus et praebendae suppressi forent, illisque suppressis, ad praebendas eiusdem Ecclesiae Elnensis ascendissent, praerogativis de-

putationis curiarum concilii provincialis officiorum sedis vacantis gaudere nequirent, liceret tamen eisdem ad officia et alia huiusmodi eligere, non tamen eligi possent; insuper canonici ecclesiae Sancti Ioannis Baptistae huiusmodi omnibus praerogativis, privilegiis, exemptionibus, gratiis et favoribus, quibus dictae Ecclesiae Elnensis canonici, tam vacante quam plena illius sede episcopali, licite uterentur et fruerentur, in omnibus tamen et quibuscumque actibus, tam publicis quam privatis, praecedentia canonicorum Ecclesiae Elnensis huiusmodi absque ulla contradictione esset. Verum, quia suppressis canonicatibus et praebendis ecclesiae Sancti Ioannis Baptistae huiusmodi, praefatus modernus et pro tempore existens episcopus Elnensis ius illas conferendi, quoties in mensibus ad locorum Ordinarios spectantibus vacavissent, amittebat, seu huiusmodi ius extinguebatur; idcirco placuit praefatis Capitulo et canonicis dictae Ecclesiae Elnensis ut collatio, provisio et omnimoda dispositio trium canonicatum et praebendarum dictae Ecclesiae Elnensis ex illis, ad quos dum pro tempore vacant, nominatio seu praesentatio, et electio personarum idonearum ad ipsos, institutio vero seu collatio, et provisio restricta ad nominationem seu praesentationem, et electionem huiusmodi, ad praefatum, episcopum cessantibus reservationibus et affectionibus apostolicis, spectat et pertinet, videlicet eorum, qui sunt poenitentarii vel in poenitentiales erecti, seu quibus poenitentarii officium unitum existit, ac quos Philippus lordi archidiaconus Confluentis, necnon aliorum Praeceptorum, quos Michael Roig et reliquorum Sancti Iacobi nuncupatorum canonicatum et praebendarum, quos Monserratus Suro, dilecti filii canonici dictae Ecclesiae Elnensis ad praesens obtinent, ad modernum et

Collatio canonicatum et praebendarum quomodo perit real.

pro tempore existentem episcopum praefatum dumtaxat in perpetuum pleno iure, cessantibus tamen eisdem reservationibus et affectionibus, spectaret et pertinere, ipseque episcopus, postquam huiusmodi translatio suum sortita esset effectum, a praestatione quatuor eminarum tritici, et decem librarum monetae in dicto oppido cursum habentis, quam singulis canonicis dictae ecclesiae Sancti Ioannis Baptistae annuatim facere tenetur, postquam eorum praebendae per obitum vel ascensum, sive subrogationem, aut alias quomodolibet suppressae forent, liber et immunis censeretur, prout in uno seu pluribus instrumentis seu documentis aliisve scripturis publicis et privatis desuper confectis plenius dicitur contineri.

§ 2. Quare dictus Philippus rex nominibus praefatis nobis humiliter supplicari fecit, quatenus residentiam episcopi et capituli, ac canonicorum Elnensium praefatorum ad dictum oppidum Perpiniani modo et forma infrascriptis transferre, eisque de tuta commoratione, ac alias in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

§ 3. Nos igitur, qui dudum inter alia volumus, quod petentes beneficia ecclesiastica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annum valorem secundum aestimationem praefatam etiam beneficii, cui aliud uniri peteretur, alioquin unio non valeret, et semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset, idemque servaretur in quibusvis suppressionibus perpetuis, concessionibus, dismembrationibus et applicationibus etiam de quibuscumque fructibus et bonis ecclesiasticis, modernum episcopum, et singulares personas capitulorum et canonicorum huiusmodi a quibusvis, etc., consentes, etc., necnon instrumentorum seu documentorum, aliarumque scripturarum huiusmodi, ac etiam unionum et

applicationum mensis praefatis, hactenus quomodolibet factarum, causasque, occasionem et circumstantias, cum inde sequutis praesentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, residentiam et habitationem moderni ac pro tempore existentis episcopi, necnon capituli et singulorum canonicorum Ecclesiae, huiusmodi, ac dignitates in ea nunc et pro tempore obtinentium cum utraque mensa episcopali similiter et capitulari, ac arca et sigillo communibus, necnon potioribus reliquiis, omnibusque et singulis bonis mobilibus et semoventibus, distributionibus etiam quotidianis, iuribus, pertinentiis, obventionibus et emolumentis, non tamen provenientes ex beneficiis et anniversariis fundatis in dicta Ecclesia Elnensi, quae sunt beneficiatorum propria, et quae transferri et dividi non possint, sed in dicta Ecclesia Elnensi absque illorum diminutione omnino remaneant, ac sacra, et communi, et pretiosiore suppellectile, statutis, consuetudinibus, privilegiis, indultis, exemptionibus, immunitatibus, praerogativis, honoribus, concessionibus, favoribus et gratiis, tam spiritualibus quam temporalibus, ac etiam oneribus, caeterisque rebus quibuscumque ex civitate et Ecclesia Elnensi praefatis ad oppidum et ecclesiam Sancti Ioannis Baptistae huiusmodi, eiusque situm, ambitum et claustra, ita quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus episcopus, capitulum et singuli canonici Ecclesiae Elnensis huiusmodi, et dignitates in ea obtinentes in oppido et ecclesia Sancti Ioannis Baptistae praefatis residere, morari et habitare, ac pensum horarum canonicarum tam diurnarum, quam nocturnarum, aliorumque divinorum officiorum in eadem ecclesia Sancti Ioannis Baptistae persolvere; forum quoque, tribunal et audientiam tam episcopalem quam capitularem pro exercitio

Munia ecclesiastica quomodolibet obeunda.

iurisdictionis ipsis, tam in spiritualibus quam temporalibus, iure ordinario, ac alias quomodolibet competentis, in eodem oppido habere et tenere, capitula et congregationes inire, necnon omnia et singula, quae in ecclesia et civitate Elnensibus praefatis quomodolibet hactenus facere, gerere, exequi et adimplere poterant et consueverant, similiter et absque ulla prorsus differentia in eadem ecclesia Sancti Ioannis Baptistae etiam facere, gerere, exequi et adimplere libere et licite possint et valeant, ac etiam debeant (civitate et Ecclesia Elnensi, quoad nomen, titulum, denominationem et existentiam cathedralis, aliisque pristinis iuribus, necnon omnibus illius beneficiatis, caeterisque ministris, qui ex nunc deinceps horas canonicas, missam conventualem, et alia divina officia per se ipsos in eadem celebrare, illique alias in huiusmodi divinis deservire, et ex illis supradicti duo beneficiati hebdomadarii perpetuam animarum curam, ut prius, exercere, et sacramenta ecclesiastica administrare teneantur, sub dominio tamen, gubernio et iurisdictione episcopi et capituli Elnensium praefatorum, prout antea, remanentibus, ipsaque iurisdictione eorundem episcopi et Capituli Elnensium, etiam quoad illos, ac alias in omnibus, et per omnia illaesa similiter, ut prius subsistente) apostolica auctoritate, perpetuo tenore praesentium, transferimus, ipsamque ecclesiam Sancti Ioannis Baptistae cum eius situ, ambitu et claustris, ac episcopali et capitulari mensa huiusmodi pro residentia episcopi, capituli et canonicorum ecclesiae Elnensium, dignitatesque in ea obtinentium praefatorum, aliisque praemissis obeundis, eisdem auctoritate et tenore, etiam perpetuo concedimus et assignamus.

§ 4. Ac in eadem ecclesia Sancti Ioannis Baptistae supradictos viginti duos ca-

nonicatus et praebendas collativos praefatos, quorum singulorum et illis forsannexorum fructus, redditus et proventus viginti quatuor, computatis vero distributionibus quotidianis, quadraginta ducatorum parium, secundum communem aestimationem, valorem, ut asseritur, non excedunt; cum primum illos per cessum etiam ex causa permutationis, vel decessum seu quamvis aliam dimissionem, privationem vel aliam amissionem, religionis ingressum, seu contractum matrimonii illos ad praesens obtinentium, aut eorundem ad canonicatus et praebendas Ecclesiae Elnensis huiusmodi dum pro tempore vacabunt ascensum vel subrogationem, seu alias quibusvis modis etiam apud Sedem Apostolicam praefatam, et in mensibus in quibus beneficiorum ecclesiasticorum dispositio nobis et successoribus nostris, Romanis Pontificibus, per constitutiones apostolicas ac Cancellariae Apostolicae regulas, nunc et pro tempore editas, ac alias quomodolibet reservata vel affecta, seu etiam ordinariis collatoribus etiam per easdem vel alias constitutiones, aut regulas nunc et pro tempore editas, seu litteras alternativarum, aut alia privilegia et indulta concessa est hactenus, vel pro tempore fuerit, simul vel successive vacare contigerit, etiamsi aliqui ex ipsis actu nunc forsam quibusvis modis, et ex quorumcumque personis, seu per liberas resignationes quorumvis de illis in Romana Curia, vel extra eam, etc., factas, vel assequutionem, etc., vacent, et tanto tempore, etc., devoluta, ipsique canonicatus et praebendae dispositioni apostolicae, etc., existat, super eis quoque inter aliquos lis, etc., indecisa: necnon postquam canonici ecclesiae Sancti Ioannis Baptistae huiusmodi ad numerum octo tantum reducti fuerint, nomen, titulum, denominationem et essentiam collegiatae, illius-

Translatio quoque capituli et mensae, reddituum, etc.

Procedit Philippus rex pro translatione.

Translatio de qua in rubrica.

Reditum de
una in aliam ec-
clesiam transla-
tio.

que mensam capitularem, arcam, sigillum et quaevis alia collegialia insignia ex nunc, prout ex tunc, et e contra, auctoritate et tenore praefatis, similiter perpetuo supprimimus et extinguimus, ipsorumque canonicatum et praebendarum, ac mensae capitularis sic suppressorum et extinctorum, necnon annexorum iurium, villarum, praediorum, pertinentiarum, proprietatum et bonorum suorum quorumcumque fructus, redditus et proventus, distributiones etiam quotidianas, iura, obventiones et emolumenta quaecumque praefatae mensae capitulari Ecclesiae Elnensis, ut praefertur, translatae pro augmento distributionum quotidianarum inter illius canonicos S. Ioannis Baptistae residentes, ac in illa horis canonicis, aliisque divinis officiis personaliter interessentes dumtaxat, et non alias, repartiendarum, itaut liceat episcopo, capitulo et canonicis Ecclesiae Elnensis huiusmodi eandem ecclesiam Sancti Ioannis Baptistae pro ecclesia eorum residentiae etiam ex nunc recipere, seque in ea introducere, necnon episcopo Elnensi, ac utriusque ecclesiae capitulis et canonicis praefatis iurium, villarum, praediorum, pertinentiarum, proprietatum et bonorum huiusmodi corporalem, realem et actualem possessionem per se, vel alium, seu alios illorum nominibus, propria auctoritate, libere apprehendere, et deinceps perpetuis futuris temporibus retinere, ac vacatione singulorum canonicatum et praebendarum suppressorum praedictorum pro tempore occurrente, illorum fructus, redditus et proventus, distributiones etiam quotidianas, iura, obventiones et emolumenta quaecumque exinde provenientia percipere, exigere et levare, ac in augmentum distributionum quotidianarum inter residentes, et horis canonicis aliisque divinis officiis actu interessentes, et non alias repartiendarum

dumtaxat pro rata personalis residentiae cuiuscumque eorum convertere, Ordinarii loci vel cuiusvis alterius licentia desuper minime requisita, citra tamen communitatis presbyterorum et syndicorum in dicta ecclesia S. Ioannis Baptistae existentium, illiusque emolumentorum ac solitae administrationis, si quam habent, aliorumque iurium praedictorum auctoritate et tenore similibus, pariter perpetuo applicamus et appropriamus.

§ 5. Ut autem tam suppressio et extinctio, quam applicatio et appropriatio huiusmodi effectum suum quanto citius sortiantur, ac praedicti capitulum et canonici Elnenses in dicta ecclesia Sancti Ioannis Baptistae cum maiori concordia et unione deinceps vivant, et ibidem unicum capitulum constituatur, pari auctoritate, statuimus et ordinamus, ut vacatione canonicatum et praebendarum Ecclesiae Elnensis huiusmodi sive per cessum, vel decessum, aut quamlibet aliam dimissionem vel amissionem modernorum illius canonicorum, etiam apud Sedem Apostolicam praefatam, ac alias ubilibet, quomodolibet, et quandocumque, et ex quorumcumque personis adveniente, is vel illi praefatae ecclesiae Sancti Ioannis Baptistae canonici, qui in receptione seu adeptione possessionis praebendarum eiusdem Ecclesiae Sancti Ioannis Baptistae antiquiores pro tempore fuerint, in illis sic vacaturis, praevia tamen provisione de illis desuper a nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente, ac dicta Sede Apostolica cuique ex ipsis facienda, ascendant et subrogentur, donec et quousque omnibus sic subrogatis, omnes quoque canonicatus et omnes praebendae collativi eiusdem ecclesiae Sancti Ioannis Baptistae, tam per huiusmodi ascensum et subrogationem, quam aliam vacationem illas obtinentium, ac alias, ut praefertur, realiter, et cum effectu suppressi et extincti

Ex duobus
unum capitulum
afformatur.

remanserint; ipsi vero omnes canonici dictae ecclesiae Sancti Ioannis Baptistae ex nunc deinceps, donec singulorum canonicatum et praebendarum per eos obtentorum suppressio suum plenarium sortita fuerit effectum, canonici Ecclesiae Elnensis, ad instar aliorum illius canonicorum actu existentium, denominentur, ac pro talibus habeantur, teneantur et recipiantur, et postquam ad octo redacti fuerint, ipso ex tunc excluso penitus usu capituli per praesentes suppressi, capitulo et consortio verorum canonicorum Ecclesiae Elnensis huiusmodi aggregentur, ac unum dumtaxat capitulum constituent, ibidemque votum tam decisivum quam consultivum habeant, citra tamen confusionem praebendarum, quae in eorum pristino statu persistent, illorumque possessores fructus, redditus et proventus, distributiones et emolumenta separatim percipiant, donec, eisdem suis praebendis tandem suppressis, ad canonicatus et praebendas Ecclesiae Elnensis huiusmodi, prout illos vacare contigerit, et ipsi ascenderint, et quamvis ex tunc alios canonicos eiusdem Ecclesiae Elnensis ad curiam et alia officia eligere eis liceat, per hoc tamen uti praefati eligi possint, non censeantur esse concessum; in reliquis autem omnes canonici ecclesiae Sancti Ioannis Baptistae huiusmodi omnibus et singulis aliis praerogativis, privilegiis, exemptionibus, honoribus, favoribus, indultis et aliis gratis, tam spiritualibus quam temporalibus, quibus vericanonici dictae Ecclesiae Elnensis tam vacante, quam non vacante illius sede episcopali, utuntur, fruuntur, potiuntur et gaudent, ac uti, frui potiri et gaudere possunt et poterunt quomodolibet in futurum, salvo quod citra omnem controversiam praecedentiae in ecclesia, choro, capitulo et aliis actibus, tam publicis quam privatis, canonicorum Elnensium sint et

esse debeant, quoad reliqua similiter et pariter, absque ulla prorsus differentia, etiam uti, frui, potiri et gaudere libere et licite valeant.

§ 6. Sed quia, ut superius expressum fuit, omnibus canonicatibus et praebendis ecclesiae Sancti Ioannis Baptistae huiusmodi hoc pacto extinctis, moderno ac pro tempore existenti episcopo praefato ius conferendi quatuordecim ex illis in mensibus, in quibus beneficiorum ecclesiasticorum collatio ad locorum Ordinarios, cessantibus reservationibus et affectionibus apostolicis, pertinet, cessabit seu deperibit, eidem moderno et pro tempore existenti episcopo omnimodam collationem, provisionem, et quamvis aliam dispositionem dictorum trium canonicatum et totidem praebendarum per Philippum Iordii, et Michaellem, et Monserratatum praefatos obtentorum, quoties illos pro tempore, cessantibus tamen eisdem reservationibus et affectionibus apostolicis, vacare contigerit, eisdem auctoritate et tenore, itidem perpetuo concedimus et largimur, ipsumque modernum et pro tempore existentem episcopum a praestatione et solutione quatuor eminarum tritici, et decem librarum praedictarum singulis canonicis ecclesiae Sancti Ioannis Baptistae huiusmodi, ut praefertur, fieri solita, si et prout eorum singulae praebendae realiter suppressae fuerint, ut praefertur, auctoritate et tenore praedictis, etiam perpetuo eximimus et liberamus, exemptumque et liberatum declaramus.

§ 7. Caeterum, quia circa translationem tam sacrarum reliquiarum, paramentorum et ornamentorum ecclesiasticorum, quam divisionum eorumdem, nec non distributionum quotidianarum, et emolumentorum, ac denique anniversariorum, aliorumque divinarum officiorum inter canonicos et beneficiatos Ecclesiae Elnen-

Ius episcopo
attributum tres
conferendi ca-
nonicatus.

Tarracoen-
sarelini episcopo
constituitur re-
liquiarum, pa-
ramentorum, etc.
translatio.

sis communium rixae, iurgia, contentiones, differentiae, ac etiam forsitan lites et controversiae utrinque exoriri possent, ut illis occurratur, venerabili fratri archiepiscopo Tarraconensi, cui dicta Ecclesia Elnensis metropolitico iure subesse dignoscitur, per praesentes committimus et mandamus, quatenus per se, vel alium, seu alios, quos duxerit deputandos, faciat auctoritate nostra sacras reliquias, nec non cruces, candelabra, calices, patenas, thuribula, paramenta et ornamenta ecclesiastica, praesertim argentea et pretiosiora suppellectilem (aliqua tamen decenti et congrua portione ex eisdem reliquiis cum suis thaeis etiam argenteis, ac paramentis et ornamentis ecclesiasticis etiam argenteis, crucibus, candelabris, calicibus, patenis et thuribulis, praesertim iis, quae usu consumuntur, arbitrio dicti archiepiscopi, quantum decere existimaverit, in eadem Ecclesia Elnensi relicta) una cum praefatis capitulo et canonicis Elnensibus transferri; distributiones vero, et emolumenta cum canonicis et beneficiatis Ecclesiae Elnensis huiusmodi communia, ac anniversaria, fundationes, caeteraque divina officia dividat, et repartiatur, ac cuilibet ratam partem constituat, et assignet, prout iuxta rerum, personarum et onerum cuique remanentium qualitates in Domino iudicaverit expedire, procedendo, concedentes eidem archiepiscopo plenam et liberam potestatem et facultatem omnia et singula circa illa quomodolibet necessaria et opportuna faciendi, gerendi et exequendi.

§ 8. Ac decernentes ea, quae ab ipso in executionem sic sibi commissorum gesta fuerunt, nec non easdem praesentes, et in eis contenta quaecumque sub quibusvis revocationibus, aut limitationibus, etiam praetextu quod illae effectum sortitae non fuerint, per quascumque

dictae cancellariae regulas etiam per nos, et quoscumque alios Romanos Pontifices successores nostros, et in crastinum assumptionis cuiuslibet ipsorum ad summi apostolatus apicem editas vel edendas, etiam uniones et suppressiones effectum tunc non sortitas, expresse revocantes, minime comprehendi; sed illa eisdem revocationibus et limitationibus, quibuscumque formulis fuerint conceptae, non obstantibus, in suo robore subsistere, ac quoties emanabunt, toties in pristinum, et eum in quo erant ante praemissa statutum, etiam sub data posteriori per episcopum, capitulum et canonicos huiusmodi quodcumque eligenda restituta, reposita et plenarie reintegrata fore et esse; sicque per quoscumque iudices etc. sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique in quavis instantia iudicari et definiri debere, irritum quoque etc. attentari.

§ 9. Non obstantibus priori voluntate nostra, et aliis praemissis, ac Lateranensis Concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus a iure permissis, fieri prohibentis, et quatenus opus sit, nostra de non tollendo iure quaesito, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac eiusdem cancellariae regulis editis et edendis, nec non ecclesiarum praefatarum fundationibus, institutionibus, erectionibus, dotationibus ac etiam iuramento, confirmatione apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eisdem Ecclesiis sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, nec non irritantibus et aliis decretis, etiam motu proprio, etiam consistorialiter concessis, approbatis et

Derogatio contrariorum.

CCLXV.

innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, et forma in illas tradita observata, inserti forent, praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Aut si alicui etc. generari, et quibuslibet aliis etc. mentio specialis.

§ 10. Volumus autem quod praefatus et pro tempore existens episcopus Elnensis in eadem civitate vicarium seu officialem pro exercenda iurisdictione sibi inibi competente continuo retinere, ac tam ipse, quam capitulum et canonici Ecclesiae Elnensis huiusmodi ad eam pro divinis ibidem obeundis saltem in consecrationis, seu dedicationis eiusdem ecclesiae Elnensis, quae decima octobris, et Sancti Jacobi Apostoli, quae vigesima quinta iulii mensium diebus, celebrari solent, festivitibus, cessante legitimo impedimento, personaliter accedere, ac prout eos tangit, curam fabricae ipsius Ecclesiae Elnensis et illius reparationis debita gerere et sustinere teneantur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum, etc.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicae millesimo sexcentesimo primo, kalendis septembris, pontificatus nostri anno x.

Dat. die 1 septembr. 1601, pontif. an. x.

† Adde servanda foret. (B. T.).

Mandatur episcopis insulae Corsicae ac eorum in spiritualibus vicariis generalibus, ne regularium extra claustra degentium opera, sine Sedis Apostolicae licentia, utantur.

Venerabilibus fratribus episcopis insulae Corsicae, ac dilectis filiis eorum vicariis in spiritualibus generalibus

Clemens Papa VIII.

Venerabiles fratres ac dilecti filii, salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Quoniam ab observantia regulari alienum est, ut regulares cuiusvis Ordinis extra claustra suorum monasteriorum et domorum regularium vagantes permanent; nos fraternitatibus vestris, fratres episcopi, ac discretioni vestrae, filii vicarii, et cuilibet vestrum per praesentes committimus et mandamus, ut nullus vestrum, regularibus ipsis, quavis de causa, etiam praetextu curae animarum exercendae, aut vestris servitiis insistendi, extra claustra suorum monasteriorum et regularium locorum permanendi, sine speciali Sedis Apostolicae licentia, occasionem praebatis, aut eorundem regularium extra claustra degentium opera utamini; quinimmo unusquisque vestrum in sua civitate et dioecesi huiusmodi regulares sic extra claustra vagantes, aut quovis praetextu permanentes ad sua monasteria et loca regularia redire, etiam per censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia cogatis et compellatis, super quo vobis opportunam facultatem concedimus et imperitur.

§ 2. Non obstantibus quibusvis privilegiis, exemptionibus, indultis et litteris apostolicis per dictos regulares praetensis, aut ipsis et eorum Ordinibus in con-

† Ex Regest. in Secret. Brevium

Mandatum, de quo in rubrica.

Derogatio contrariorum.

Aliaque hae re-
con-ita perage-
re.

Clausulae
pro praedictis
rum firmate.

trarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fides danda transumptis.

§ 3. Ut autem praesentes litterae vestrum omnibus innotescant, volumus ut earum transumptis, etc.

Datum Romae apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die quinta septembris MDCI, pontificatus nostri anno x.

Dat. die 5 septembris 1601, pontif. an. x.

CCLXVI.

Decretum Congregationis S. Officii, quocavetur quominus aliquis litanis vel Sanctorum vel B. M. V. utatur, quae a Congregatione Sacrorum Rituum non fuerint approbatae.

Nonnulli litanias proprio Marte divulgaverant.

Sanctissimus Dominus noster Clemens Papa VIII. Quoniam multi hoc tempore, privati etiam homines, praetextu alendae devotionis, novas quotidie litanias evulgant, ut iam prope innumerabiles formae litaniarum circumferantur, et in nonnullis ineptae sententiae, in aliis (quod gravius est) periculosae et errorem sapientes inveniantur, pro sollicitudine sua pastorali providere volens, ut animarum devotio, Deique ac Sanctorum invocatio, sine ullius detrimenti spiritualis periculo, foveatur:

Eas Congregatione Rituum examinandas tracta mandata Clement.

§ 1. Praecipit et mandat, ut, retentis antiquissimis et communibus litanis, quae in Breviariis, Missalibus, Pontificalibus ac Ritualibus continentur, nec non litanis de Beata Virgine, quae in Sacra Aede Laurentana decantari solent; quicumque alias litanias edere, vel iam editis in ecclesiis, sive oratoriis, sive processionibus uti voluerint, eas ad Congregationem Sacrorum Rituum recognoscendas, et si opus fuerit,

1 De hac Congregatione habes constitut. cxxvii Sixti V: Immensa, tom. viii, pag. 985.

corrigendas mittere teneantur, neque, sine licentia et approbatione praedictae Congregationis, eas in publicum edere, aut publice recitare praesumant, sub poenis (ultra peccatum) arbitrio Ordinarii et Inquisitoris severe infligendis.

Decretum factum in Congregatione S. Inquisitionis coram Papa.

§ 2. Praesens decretum factum fuit in Generali Congregatione Sanctae Romanae et universalis Inquisitionis, habita in Palatio Apostolico in Monte Quirinali, coram praedicto Sanctissimo Domino Nostro, ac illustrissimis et reverendissimis dominis Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus, adversus haereticam pravitatem generalibus inquisitoribus, octavo idus septembris, anno a nativitate Domini nostri Iesu Christi MDCI.

Fact. die 6 septembris 1601, an. x pontificatus Clementis VIII.

CCLXVII.

Declaratio constitutionis Gregorii XIII, super creatione censuum in locis reipublicae Genuensi subiectis.

Clemens Papa VIII, ad perpetuam rei memoriam.

Pius V decrevit census creati non posse nisi actu interveniat pecunia.

§ 1. Alias felicitis recordationis Gregorio XIII, praedecessori nostro, pro parte dilectorum filiorum nobilium virorum ducis et gubernatorum reipublicae Ianuensis exposito, quod licet dudum recolendae memoriae Pius Papa V, etiam praedecessor noster, sua perpetuo valitura constitutione, inter alia statuerit censum seu redditum annuum creari et constitui nullo modo posse, nisi in actu celebrationis instrumenti vere pecunia numerata intervenerit, ac praesentibus notario et testibus, non autem prius, recepto integro iustoque pretio; nihilominus in civitate Ianuensi hactenus facti fuerint quamplures census, et saepe nu-

Genuae veritate fuerant.

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

mensae numulariae S. Georgii mediantibus chirographis.

mero fiebant, in quibus in actu celebrationis instrumenti vere pecunia numerata non intervenit, sed solutio fit in cartulariis de numerato Sancti Georgii Ianuensis, quae solutio fortasse magis segura, cauta et idonea existeret, acsi illa facta fuisset in pecunia numerata.

Gregorius secundo modo etiam fieri permisit.

§ 2. Ne autem successu temporis difficultates, et fortasse lites circa praemissa, pro eo quod in creatione censuum huiusmodi pecunia numerata non intervenisset in praesentia notarii et testium, iuxta voluntatem dicti Pii praedecessoris, nasci potuissent, pro parte ducis et gubernatorum praedictorum eidem Gregorio praedecessori humiliter supplicato, ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaretur; idem Gregorius praedecessor huiusmodi supplicationibus inclinatus, per suas in forma brevis litteras, sub data die iv aprilis MDLXXXII, pontificatus sui anno xi, voluit et apostolica auctoritate decrevit et declaravit, omnes et singulas creationes seu constitutiones censuum in civitate Ianuensi praedicta, in quibus constituendis in actu celebrationis instrumenti vere pecunia numerata non intervenerat, vel non interveniret, sed solutio fuisset facta vel fieret, aut in pecunia numerata, vel per cartularios, de numerato Sancti Georgii, servata in reliquis forma praedictae constitutionis Pii V, valere, eandemque vim et robur habere in omnibus et per omnia, perinde ac si constitutiones dictorum censuum in pecunia numerata, iuxta formam praedictae constitutionis Pii V, factae fuissent et propterea a quoquam de nullitate dictorum censuum dici, aut ad illorum rescissionem procedi non posse, sicque per omnes et quoscumque iudices et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, iudicari et definiiri debere, ac irritum et inane quidquid secus su-

per his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contingeret attentari, prout in eisdem litteris plenius continetur.

Orto tamen dubio, Genuensibus novam declarationem fieri potuit.

§ 3. Cum autem, sicut nuper pro parte eorundem ducis et gubernatorum reipublicae Ianuensis nobis expositum fuit, postea a nonnullis oppositum fuerit, huiusmodi census usurarios existere, quorum pretium in cartulariis de numerato Sancti Georgii aliquot dies post celebrationem contractus solutum fuit; et quia, ut eadem expositio subiungebat, difficile est in ipsa civitate Ianuensi quod, in actu celebrationis contractus censuum huiusmodi fieri possit solutio pretii in cartulariis de numerato Sancti Georgii huiusmodi, cum multae solemnitates in solutione huiusmodi necessario requirantur, quae eodem instanti fieri non possunt, et propterea omnes fere contractus censuarii per solutionem in cartulariis de numerato Sancti Georgii huiusmodi facti usurarii dici possent, nisi de opportuna Sedis Apostolicae declaratione provideretur. Propterea eorundem ducis et gubernatorum nomine nobis humiliter supplicatum fuit, ut in praemissis auctoritatem nostram interponere de benignitate apostolica dignaremur.

Clemens validas censuras declaravit, dummodo solutio praemissa fiat post paucos dies ab eorundem stipulatione.

§ 4. Nos igitur constitutionis Pii V, et litterarum Gregorii praedecessorum praedictorum tenores praesentibus pro expressis habentes, ac eosdem ducem et gubernatores, specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, eos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, apostolica auctoritate,

CCLXVIII.

harum serie, decernimus et declaramus, eos etiam census in civitate lanuensi hactenus constitutos, et deinceps in perpetuum constituendos, in quibus in actu celebrationis instrumenti solutio etiam per cartularios de numerato Sancti Georgii eodem tempore celebrationis contractus realiter facta non fuerit, sed paucos dies post ipsam instrumenti celebrationem solutio pretii in cartulariis de numerato Sancti Georgii iam facta fuit, vel deinceps etiam post paucos dies fieri contigerit, validos fuisse, esse et fore, eandemque vim et robur habere in omnibus et per omnia perinde ac si solutio pretii huiusmodi in cartulariis de numerato Sancti Georgii in ipso actu celebrationis instrumenti huiusmodi cum effectu facta fuisset, dummodo in reliquis forma constitutionis Pii V praedecessoris servata fuerit, et propterea de nullitate aut invaliditate dictorum censuum a quoquam opponi, aut ad illorum rescissionem procedi nullatenus posse.

Clausulae

§ 5. Sicque per omnes et quoscumque iudices et commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, et S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et defini debere, ac irritum et inane, quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari decernimus.

Derogat obstantibus.

§ 6. Non obstantibus praemissis, ac quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, nec non omnibus illis, quae idem Gregorius praedecessor in suis litteris voluit non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Marcum sub annulo Piscatoris, die XIII sept. MDCI, pontificatus nostri anno X.

Dat. die 13 septembr. 1601, pont. an. X.

Restitutio iurispatronatus ad praeposituram Ecclesiae Tridentinensis favore Rodulphi imperatoris tamquam Tirolis comitis, eiusque in eodem comitatu successorum¹.

Clemens episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Exigit nobis iniunctum apostolicae servitutis officium ut ea, quae a Romanis Pontificibus, praedecessoribus nostris, nobilissimis principibus, ac praesertim de hac S. Sede benemeritis, sunt concessa, quaeque ob conditionum in concessionibus huiusmodi appositarum inobservantiam invalida et nulla sunt reddita, cum eisdem conditionibus in pristinum restituere, eaque de novo concedere, prout catholicorum principum vota exposcunt, ac nos in Domino id conspiciamus salubriter expedire.

§ 1. Dudum siquidem felicis recordationis Paulo Papae II, praedecessori nostro, pro parte clarae memoriae Sigismundi ducis Austriae exposito, quod olim ex bonis et redditibus monasterii S. Vincentii extra muros Tridentinenses, Ordinis S. Benedicti, cuius ipse Sigismundus dux, etiam Tirolis comes, ratione comitatus Tirolis, advocatus et protector dignoscebatur, quaedam dignitas, praepositura nuncupata, in Ecclesia Tridentina erecta, ac de ea postmodum certo tunc expresso modo vacante, quondam magistro Gaspari de Teramo, causarum palatii apostolici auditori, tunc in humanis agentis, apostolica auctoritate, provisum extiterat, illius possessione per eundem Gasparem (atenus non habita; et in eadem expositione subiuncto quod, si cedente vel decedente dicto Gaspare, aut alias

¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

Proseum.

Sigismundo Austriaco Tirolis comiti eiusque successoribus iurispatronatus ad praeposituram Tridentinam Paulus II concessit.

praeposituram ipsam quomodolibet dimittente, iurispatronatus et praesentandi personam idoneam ad illam, quoties ex tunc deinceps vacaret, praedicto Sigismundo duci et comiti, eiusque successoribus, perpetuo reservaretur, ipse Sigismundus dux et comes dictam Ecclesiam Tridentinensem, cuius honorum et libertatum idem Sigismundus dux et comes etiam defensor existebat, illiusque personas ac bona a manibus illa pro tempore invadentium praeservare toto posse studeret, dictus praedecessor tam gloriosissimi Friderici Romanorum imperatoris, quam praedicti Sigismundi ducis et comitis supplicationibus in ea parte inclinatus, iurispatronatus et praesentandi personam idoneam ad praedictam praeposituram, quoties illam vacare contingeret, praedicto Sigismundo duci et comiti, eiusque haeredibus et successoribus, comitibus Tirolis, qui pro tempore forent, perpetuo reservavit, concessit et assignavit: ita quod, ex tunc deinceps, nullus eandem praeposituram obtinere posset, nisi ad illam per Sigismundum ducem et comitem, ac haeredes et successores praedictos, tempore debito, dicto praedecessori, eiusque successoribus, Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, foret praesentatus; necnon eidem Sigismundo duci et comiti, eiusque haeredibus et successoribus, quod ad praeposituram huiusmodi, illius vacatione pro tempore occurrente, personam idoneam per praedecessorem et successores suos Romanos Pontifices praedictos dumtaxat, quibus idem praedecessor institutionem sive provisionem illius specialiter reservaverat, in ipsius ecclesiae praepositum instituendum, eisdem Romanis Pontificibus praesentare libere ac licite valeret, indulgit, irritanti et aliis decretis desuper apposis, prout in litteris apostolicis desuper confectis plenius continetur.

§ 2. Nuper vero, cum dicta praepositura, quam bonae memoriae Andreas S. Mariae Novae diaconus cardinalis ab Austria nuncupatus, ex concessione et dispensatione apostolica, in commendam, dum viveret, obtinebat, commenda huiusmodi per obitum dicti Andreae cardinalis apud Sedem Apostolicam defuncti cessante, adhuc eo quo ante commendam ipsam vacabat modo, vacare nosceretur, et nos de illa sic vacante, et tamquam libera, et dictae Sedi ratione commendae huiusmodi affecta, dilecto filio Matthiae della Torre ex comitibus Vallis Saxinae, clerico Aquilegensi provideri concessissemus; charissimus autem in Christo filius noster Rodolphus Romanorum rex illustris in imperatorem electus, qui etiam comes Tirolis existit, iurispatronatus et praesentandi huiusmodi inhaerendo, certam personam ad dictam praeposituram, ut praefertur, vacantem, nobis praesentasset, ac pro verificatione iurispatronatus huiusmodi, exemplar authenticum litterarum praedictarum coram dilecto filio datario nostro exhiberi curasset, tandem ex tenore ipsarum litterarum cognitum fuit, praedictum praedecessorem inter alia voluisse et expresse declaravisse, quod Sigismundus dux et comes, eiusque successores et patroni praedicti, pro recognitione concessionis patronatus huiusmodi, singulis annis, in festo beatorum Petri et Pauli apostolorum, unam libram cerae Camerae Apostolicae solvere teneretur, alioquin, si libram cerae die festo non solveret, aut praesentationem non faceret, ut praefertur, concessio huiusmodi nullius esset roboris vel momenti.

§ 3. Cum autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dicti Rodulphi regis, in imperatorem electi, petitio continebat, ipse conditionis praedictae ignarus, et forsitan aliis eius in dicto comitatu antecessores, dictam libram cerae, iuxta dictarum

Cognitum deinde est, iniunctam fuisse Comitibus legem solvendi Sedi Apostol. singulis annis unam cerae libram.

Qua per ignorantiam non exlata Rodolphus sub eadem lege sibi petit iurispatronatus restituitur.

litterarum formam, solvere non curaverint, ac propterea a iure patronatus et praesentandi cecidisse censeantur, pro parte dicti Rodulphi regis, in imperatorem electi, qui ad effectum, ut iuspatronatus huiusmodi sibi eiusque in dicto comitatu futuris haeredibus et successoribus restituatur, dictae Camerae praedictam libram cereae annuatim deinceps solvere paratus existit, nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus eius ac haeredum et successorum praedictorum indemnitati consulere, ac alias in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Restituit Clementis.

§ 4. Nos igitur praedictum Rodolphum regem, in imperatorem electum, a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, ac litterarum huiusmodi etiam veriores ac totos tenores et datas, cum inde sequutis, praesentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, dictum Rodolphum regem in imperatorem electum, ac pro tempore existentes comites Tirolis, ad iuspatronatus et praesentandi nobis et successoribus nostris Romanis Pontificibus personam idoneam ad dictam praeposituram, praedicto Matthia cedente, etiam ex causa permutationis, vel decedente, aut eandem praeposituram quomodolibet dimittente vel amittente, ac alias quoties illam, quovis modo et ex cuiuscumque persona, etiam apud Sedem praedictam vacare contingeret, nec non adversus privationis et annullationis eiusdem iuspatronatus ac praesentandi, ac quascumque alias poenas, quas, ob non factam Camerae praedictae annuatim so-

lutionem et praestationem dictae librae cereae, iuxta voluntatem Pauli praedecessoris, ac formam litterarum huiusmodi, aut alias quomodolibet incurrerunt, seu incurrisse dici vel censi possunt, ac in pristinum et eum, in quo si solutio et praestatio ipsa debito tempore facta fuisset, idem statum, in omnibus et per omnia, sine tamen praedicio dicti Matthiae, (ita ut collatio et provisio sibi de dicta praepositura, per nos, ut praefertur, facta, ac litterae desuper confectae vel conficiendae, suum omnino sortiantur et sortiri debeant effectum) apostolica auctoritate, tenore praesentium restituimus, reponimus ac plenarie reintegramus; ipsasque poenas ac solutiones et praestationem huiusmodi, quoad terminos decursos, et non solutos gratiose remittimus et condonamus. Et nihilominus ius patronatus et praesentandi nobis et successoribus nostris praedictis personam idoneam ad dictam praeposituram (quoties eam vacare contigerit, ut praefertur, per Rodolphum regem, in imperatorem electum, eiusque in dicto comitatu haeredes et successores praedictos, tempore legitimo, nobis vel successoribus nostris praedictis, fieri praesentationes), auctoritate et tenore praemissis, in perpetuum de novo reservamus, concedimus et assignamus, ac eidem Rodolpho regi, in imperatorem electo, quod ipsi ad praeposituram praedictam, eius vacatione pro tempore occurrente, personam idoneam per nos et successores nostros praedictos dumtaxat instituendam, nobis et successoribus huiusmodi praesentare, libere ac licite valeant, eisdem pari auctoritate et tenore, de speciali gratia, indulgemus.

Ius praeservat privatis.

§ 5. Volumus autem quod dictus Matthias, vigore collationis sibi, ut praefertur, factae, possessionem dictae praepositurae assequatur et continue gaudeat in futurum.

Dictam cereae libram praestari iubet sub poena excommunicationis.

§ 6. Quodque ex nunc deinceps recognitio dictae librae cereae, servata forma praedictarum litterarum, omnino fiat, alioquin praesens gratia nulla sit eo ipso, et insuper ex nunc irritum decernimus et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausulae poenales.

§ 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, restitutionis, repositionis, reintegrationis, remissionis, reservationis, concessionis, assignationis, indulti, voluntatis ac decreti infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum Eius se noverit incursurum.

Datum Romae apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicae millesimo sexcentesimo primo, xv kalendas octobris, pontifica us nostri anno x.

Dat. die 17 septembr. 1601, pontif. an. x.

CCLXIX.

Exemptio a quacumque Ordinariorum iurisdictione capellae Sancti Hieronymi, oppidi de Villa Vicosa ducis Bragantiae, illiusque decani, capellano-rum et aliorum ministrorum, qui immediate subiiciuntur Sanctae Sedi Apostolicae eiusque collectori.

Clemens episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Præmissis.

Ex iniuncto nobis desuper apostolicae servitutis officio, etc., expedire.

Concessit Clemens capellani et nobiles de mandato ducis divina potestate.

§ 1. Alias siquidem dilecti filii nobilis viri Theodosii, ducis Bragantiae, supplicationibus in ea parte inclinati, eidem Theodosio duci, ut ex tunc deinceps et

Ex Regest. in Secret. Brevium.

Bull. Rom. Vol. X.

93

in perpetuum quotiescumque et quando-cumque ipsum Theodosium aut successores suos Bragantiae duces pro tempore existentes extra oppidum de Villa Vicosa, Elborensis dioecesis, residere contingeret, decanus, capellani et alii ministri capellae ducalis sub invocatione et ad honorem Sancti Hieronymi in praedicto oppido per dicti Theodosii ducis praedecessores sumptuoso opere extractae, in quacumque ecclesia seu capella, regulari vel saeculari, loci intra regnum Portugalliae constituti, in qua Theodosius dux, aut successores praefati, divina officia diurna et nocturna persolvi et celebrari mandarent, omnes distributiones quotidianas aliaque emolumenta universa, quae lucrarentur et lucrari possent, si in dicta capella ducali divinis officiis diurnis pariter et nocturnis personaliter interessent, similiter et pariformiter lucrari, habere et consequi libere et licite valerent, apostolica auctoritate, perpetuo concessimus et indulsumus, prout, etc., continetur.

gorent, distributiones lucrarentur.

Theodosius dux, causis loci indicatis, petit eos ab Ordinariis visitationis eximi.

§ 2. Cum autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dicti Theodosii ducis petitio continebat, iuxta formam indulti huiusmodi, decanus, capellani et ministri dictae capellae pro tempore existentes aliquem certum residentiae locum non habeant, sed Theodosium ducem et successores praedictos quocumque extra dictum oppidum iter facturi sint sequi, et ad eorum nutum divina officia huiusmodi, quae debitis temporibus et horis, iuxta ritum et morem a Sancta Romana Ecclesia receptum et approbatum celebrentur, ac solemnitates et caeremoniae, aliaque requisita debite observentur, recitare teneantur; hincque alicuius Ordinarii iurisdictioni commode subiaccere posse non videantur, et idem Theodosius dux, qui (insigni pietatis zelo ductus) capellam praedictam omnibus, quibus potest, rationibus et modis, tam in spiritualibus et

divinis, quam temporalibus ad praepotentis Dei gloriam augere et exornare non desistit, ut in hac quoque parte ipsius capellae decori, illiusque desani, capellanorum et ministrorum commodis et opportunitatibus consulatur, plurimum cupiat, ut infra desuper per nos et Sedem Apostolicam benigne provideri, pro parte dicti Theodosii ducis nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus sibi desiderioque suo in praemissis opportune, etc., dignaremur.

§ 3. Nos igitur pium ipsius Theodosii ducis propositum promovere cupientes, ac dictum Theodosium ducem a quibusvis excommunicationis, etc., censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, capellam praedictam, illiusque decanum, capellanos et ministros praesentes et futuros, eorumque res, bona et beneficia quaecumque, ubicumque sita, et qualiacumque sint et esse possint, ab omni visitatione, correctione, iurisdictione et superioritate, tam Elborensis quam quoruncumque aliorum dicti regni Ordinariorum, illorumque vicariorum et officialium, nunc et pro tempore existentium in spiritualibus et temporalibus, apostolica auctoritate, tenore praesentium, penitus et omnino perpetuo eximimus et totaliter liberamus, exemptosque et exempta esse ac fore, neenon Ordinarios eorumque vicarios et officiales praedictos (etiam ratione delicti, seu contractus vel quasi, aut rei, de qua, ubicumque committatur delictum, ineat contractus, aut res ipsa consistat) in decanum, capellanos et ministros praedictos, eorumque res et bona ac beneficia quaecumque per eos obtenta et obtinenda, vel eorum aliquem seu aliquos, visitationem, correctionem et superioritatem aliquam exercere, aut quancumque excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliasque ecclesiasticas sententias, censuras et poe-

nas promulgare nullatenus posse, ac quancumque visitationem, correctionem, iurisdictionem, aut superioritatem aliquam denotantia, et quascumque promulgationes, quas, tam per Elborensis, quam quoscumque alios praefati regni Ordinarios, illorumque vicarios et officiales, nunc et pro tempore existentes, vel eorum aliquem interim fieri contigerit, nulla et invalida, nulliusque roboris vel momenti existere, et pro penitus infectis, quoad haec omnia haberi debere, et si secus, etc., attentari, irritum et inane decernimus.

§ 4. Et nihilominus capellam, decanum, capellanos et ministros praedictos, neenon quaecumque beneficia ecclesiastica per eos nunc obtenta, et pro tempore obtinenda, ac illorum res et bona ubicumque sita, cuicumque visitationi, correctioni, iurisdictioni et superioritati nostris et Sedis Apostolicae, ac fructuum et proventuum Camerae Apostolicae debitorum, collectoris in dicto regno pro tempore existentis vel, eo deficiente aut absente, per eum pro tempore deputandi, penitus et omnino eisdem auctoritate et tenore, etiam perpetuo subiicimus et supponimus: omnesque et quascumque lites, causas, controversias, quaestiones, differentias, molestias, civiles et criminales, reales et personales, spirituales et temporales, ecclesiasticas et profanas, ac etiam beneficiale, meras et mixtas decani, capellanorum et ministrorum praedictorum, tam active quam passive, contra ipsos per Elborensis ac quoscumque dicti regni Ordinarios, seu illorum curias vel lites, aut procuratores eorum, ac etiam quascumque alias personas, seu ad illorum aut illarum instantiam vel instigationem quavis occasione vel causa, ex nunc deinceps et pro tempore movendas et suscitandas eidem collectoris in dicto regno nunc et pro tempore con-

Eosque Apostolicam Sedem et eorum B. C. subiectos declarant.

moranti, vel, in eius absentia vel defectu, per eum, ut praefertur, deputando, etiam summarie audiendas, cognoscendas, decidendas sineque debito terminandas cum omnibus suis incidentiis, dependentiis, emergentibus, annexis et connexis, totoque negotio principali, etiam cum potestate, quos, quibus, ubi, quando et quoties opus fuerit citandi et inhibendi, ac inobedientes declarandi, aggravandi et reaggravandi, auxilium brachii saecularis invocandi, omniaque alia et singula faciendi, dicendi, gerendi, exercendi et exequendi, quae necessaria fuerint, aut alias quomodolibet opportuna, auctoritate et tenore praedictis, iuxta constitutionem felicis recordationis Innocentii Papae III praedecessoris nostri, quae incipit *Cum capella*, similiter perpetuo committimus et mandamus.

§ 5. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, etc., quibuscumque. Nulli, etc. Si quis, etc.

Datum Romae apud S. Marcum anno, etc., millesimo sexcentesimo primo, quarto decimo kalendas octobris pontificatus nostri anno X.

Dat. die 18 septembris 1601, pontif. an. X.

CCLXX.

Nonnullae declarationes super visitatione parochialium ecclesiarum ad Hospitale Sancti Ioannis Hierosolymitani pertinentium, per Ordinarios locorum, tamquam Sedis Apostolicae delegatos, facienda.

Clemens Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.

Decret Romanum Pontificem ad tollendas dissensionum occasiones inter episcopos et fratres Hospitalis Sancti Ioannis Hierosolymitani super visitatione ecclesiarum parochialium eiusdem Hospitalis, dubia quae oriri solent, opportuna declaratione, remove, prout in Domino salubriter conspicitur expedire.

§ I. Supplicationibus igitur pro parte venerabilis fratris Augustini archiepiscopi Braclarensis, per dilectum filium Simonem de Abren archidiaconum de Neiva, et canonicum Ecclesiae Braclarensis eiusdem Augustini archiepiscopi in Romana Curia agentem, nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ex voto venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. cardinalium sacri Concilii Tridentini interpretum, harum serie declaramus venerabiles fratres archiepiscopos et episcopos, tamquam Sedis Apostolicae delegatos, tam per se ipsos quam per alias ecclesiasticas personas, quascumque ecclesias ad Hospitale S. Ioannis Hierosolymitani pertinentes, quibus animarum cura imminet, in his quae animarum curam illiusque exercitium et administrationem respiciunt, visitare, omnesque actus visitationem circa praedicta concernentes exercere posse et debere, iuxta constitutionem Pii Papae V, nostri praedecessoris, super hoc edita, sub die XVII septembris MDLXXI. Rectores etiam ac vicarios ac quascumque alias, tam regulares quam saeculares personas, curam animarum in eis exercentes subesse immediate in iis, quae ad dictam curam animarum illiusque exercitium, et Sacramentorum administrationem spectant, visitationi et correctioni episcoporum uti Sedis Apostolicae delegatorum, adeo ut, quae circa dictas personas ac ecclesias in praedictis necessaria et opportuna visa fuerint, in actu visitationis decernere, poenas infligere et exequi, aliisque iuris remediis, quoties et quando opus fuerit, procedere valeant, quemadmodum eadem constitutione cavetur.

Declarat episcopos posse visitare parochias unius Hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani, in quibus respiciunt curam animarum.

Ex Lib.

EX Regest. in Secret. Brevium.

In reliquis
vero constitu-
tionem Grego-
rii XIII servan-
dam.

§ 2. Quoad vero clericos saeculares ec-
clesiis militum servientes, ipsarumque
ac militum colonos et familiares, servan-
dam esse constitutionem piae memoriae
Gregorii Papae XIII, etiam praedecessoris
nostri, quae incipit: *Circumspecta*, edita
Pontificatus sui anno nono. Ipsi autem
fratribus militibus, rectoribus, conserva-
toribus, aut aliis quibuscumque nulla
ratione licere, directe vel indirecte, Ordina-
rios locorum, sive eorum officiales et
ministros, contra formam praedictarum
Pii et Gregorii praedecessorum constitu-
tionum, impedire, et si impediverint aut
alias terminos suarum facultatum exces-
serint, ab eisdem posse censuris aliisque
poenis ecclesiasticis coerceri.

Clausulae.

§ 3. Sicque ab omnibus censi, et ita
per quoscumque iudices ordinarios et dele-
gatos, etiam palatii apostolici causarum
auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de
latere legatos iudicari et definiri debere, ac
irritum et inane quidquid secus super his
a quoquam, quavis auctoritate, scienter
vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio con-
trarium.

§ 4. Non obstantibus aliis constitutio-
nibus et ordinationibus apostolicis, ac
eiusdem hospitalis etiam iuramento, con-
firmatione apostolica, vel quavis firmitate
alia roboratis statutis et consuetudinibus,
stabilimentis, usibus et naturis; privile-
giis quoque, indultis et litteris apostolicis
eidem hospitali, eiusque magno magistro
et conventui, ac fratribus, militibus et
aliis quibuscumque personis, sub quibus-
cunque tenoribus et formis, et cum quibus-
vis, etiam derogatoriis derogatori-
is, aliisque efficacioribus, et insolitis
clausulis et decretis in contrarium praem-
issorum quomodolibet concessis, confir-
matis et approbatis; quibus omnibus et
singulis, eorum tenores praesentibus pro
expressis habentes, hac vice dumtaxat
specialiter et expresse derogamus, ceteris-
que contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Marcum, sub
annulo Piscatoris, die XIX septemb. MDCI,
pontificatus nostri anno x.

Dat. die 19 septembr. 1601, pontif. an. x.

CCLXXI.

*Dismembratio partis dioecesis et redi-
tum ab Ecclesia cathedrali Clusi-
nensi, eorumque unio Ecclesiae cathedra-
li Castri Plebis.*

Clemens episcopus, servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Super universas orbis Ecclesias, Eo di-
sponente qui cunctis imperat et cui omnia
obediunt, nullis nostris meritis consti-
tuti, pervigiles mentis nostrae oculos
circa fructuosam agri Dominici culturam
frequenter dirigimus, et divino fuleti prae-
sidio (quo cuncta fere populorum suorum
fidelium utilitate et salute disponuntur),
ad ea, per quae ipsarum Ecclesiarum,
praesertim cathedralium a nobis noviter
erectarum, status prospere et feliciter
dirigi, divinusque cultus ac beneficiorum
ministeriorum ecclesiasticorum in eis nu-
merus augeri, necnon collegia pro iu-
ventutis in pietate et ecclesiasticis aliis-
que fructuosis disciplinis eruditione et
instructione propagari, animarum quo-
que cura, qua nullum in terris gravius
onus inveniri potest, fructuosius exercere
valeant, propensis studiis intendimus, ac
in iis pastoralis officii nostri partes fa-
vorabiliter interponimus, prout rerum,
locorum et temporum qualitatibus debite
pensatis, conspicimus in Domino salubri-
ter expedire.

§ 1. Alias siquidem nos ex certis cau-
sis, habita prius desuper cum venerabili-
bus fratribus nostris Sanctae Romanae
Ecclesiae cardinalibus matura delibera-

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

Proemium.

Episcopatum
Castri Plebis a-
liis se ereclum
commemora.

Nomina castro-
rum, villarum et
locorum novam
dioecesi effor-
mantium.

tionem, de illorum consilio et apostolicae
potestatis plenitudine, per alias nostras
litteras oppidum Castri Plebis, castra ac
terras, villas Plagarii, Paniealis, Pacciani,
Mungiovini, Tavernellarum, Collis Sancti
Poli, Montalaesae, agri Perusini, Laviani,
Puteoli, Gioellae et Panicarolae cum cae-
teris locis in universo marchionatu Clu-
sii, necnon Triviani, Montis Leonis et Sa-
licis in comitatu et districtu Urbeveta-
nensi consistentia, ac Camporsevoli no-
strae et Sedis Apostolicae ditioni tempo-
rali immediate et mediate respective sub-
iecta, Sanctae Florae tunc Clusinensis
dioecesis cum illorum territoriis, clero,
populo, personis ecclesiasticis, monaste-
riis, confraternitatibus, etiam laicorum,
et piis locis, ac beneficiis ecclesiasticis
cum cura et sine cura saecularibus, et
quorumvis Ordinum regularibus, necnon
quibuscumque iuribus et actionibus, quae
pro tempore episcopus Clusinensis, ra-
tione iurisdictionis et legis dioecesanae,
in illis habebat et percipiebat, ac habere
et percipere poterat, ab ecclesia Clusi-
nensi (etiam tunc per obitum bonae me-
moriae Ludovici episcopi Clusinensis ex-
tra Romanam Curiam defuncti) pastore
carente, a dicta dioecesi perpetuo divisi-
mus et separavimus, sicque divisa et se-
parata ab omni iurisdictione, superiori-
tate, visitatione, correctione, dominio
et potestate ipsius episcopi Clusinensis
pro tempore existentis eiusque vicarii et
officialis, ac solutione quorumcumque
iurium eidem episcopo ratione iurisdic-
tionis, superioritatis, visitationis, corre-
ctionis, domini et potestatis huiusmodi
quomodolibet debitorum etiam perpetuo
exemimus et liberavimus, dictumque op-
pidum Castri Plebis in civitatem Castri
Plebis nuncupandam, necnon illius saecula-
rem et collegiatam ecclesiam sanctorum
Gervasii et Protasii in cathedralem sub
eadem invocatione cum dignitate, iuris-

dictione et mensa episcopalibus, aliisque
cathedralibus insignibus, necnon praece-
minentis, honoribus et privilegiis, qui-
bus aliae cathedrales ecclesiae de iure
vel consuetudine utebantur, potiebantur
et gaudebant, ac uti, potiri et gaudere
poterant quomodolibet in futurum, pro
uno episcopo Castri Plebis nuncupando,
qui eidem ecclesiae Castri Plebis praeces-
set, similiter perpetuo ereximus et insti-
tuimus, ac ipsi ecclesiae sic in cathedralem
erectae civitatem Castri Plebis, eiusque
incolas et habitatores pro civitate et ci-
vibus, alia vero castra, terras, villas et
loca divisa et separata praefata pro eius
dioecesi, ac ecclesiasticas pro clero, et
saeculares personas in eisdem civitate et
dioecesi Castri Plebis pro tempore de-
gentes pro populo pariter perpetuo con-
cessimus et assignavimus, illaque omnia
et singula episcopo Castri Plebis pro tem-
pore existenti quoad legem dioecesanam
ac episcopalem, et ordinariam iurisdic-
tionem, ecclesiam et pro tempore exi-
stentem episcopum Castri Plebis huius-
modi dictae Sedi immediate subiecinus,
ac sub beatorum Petri et Pauli aposto-
lorum dictaeque Sedis protectione et
tutela suscepimus.

§ 2. Insuper omnia et singula fructus,
reditus, proventus et bona mensae epi-
scopalis dictae Ecclesiae Clusinensis (demi-
ptis et remanentibus pro ea ac episcopo
Clusinensi pro tempore existente tot ex
ipsis fructibus, redditibus, proventus et
bonis per commissarium ad id a Sede
praedicta deputandum designandis et as-
signandis, quot illorum valor ad summam
mille scutorum monetae annuatim iudicio
dicti commissarii ascenderit), ab eadem
mensa episcopali Clusinensi itidem per-
petuo dismembravimus et separavimus;
sicque dismembrata et separata dictae
mensae episcopali Castri Plebis pro eius
dote, ac episcopi Castri Plebis pro tem-

Datum etiam
commissario a-
post. facultatem
separandi ab
Ecclesia Clusi-
nensi nonnullis
reditibus, quosque
Ecclesiae Castri
Plebis assignan-
di.

pore existentis sustentatione, etiam perpetuo applicavimus et appropriavimus, ita quod liceret eidem episcopo Castri Plebis pro tempore existenti, sequitis designatione et divisione ab eodem commissario, ut praefertur, faciendis, corporalem possessionem fructuum, reddituum, proventuum ac bonorum eidem mensae episcopali Castri Plebis applicatorum et appropriatorum, per se vel alium seu alios, eius nomine, propria auctoritate, apprehendere, et perpetuo retinere, illorumque fructus, redditus, proventus, iura, obventiones et emolumenta percipere, exigere et levare, ac in suos dictaeque mensae episcopalis Castri Plebis usus et utilitatem convertere, futuri episcopi Clusinensis et cuiusvis alterius licentia desuper minime requisita, prout in dictis litteris plenius continetur.

§ 3. Cum autem postmodum dilectus filius magister Anselmus Dandinus notarius noster de numero participantium, et in utraque signatura nostra referendarius, quem in illis partibus commissarium et visitatorem apostolicum specialiter designaveramus et deputaveramus, vigore facultatum sibi desuper a nobis concessarum, ad divisionem et assignationem fructuum, reddituum et proventuum, ac bonorum huiusmodi procedens, illa ita distinxerit et repartitus fuerit ut, salvis remanentibus pro dicta mensa episcopali Clusinensi illis, quae in dominio Senensi et alibi extra tamen loca ditioni nostrae temporali subiecta consistebant, reliqua omnia et singula in civitate et dioecesi Castri Plebis, ac aliis locis ditioni nostrae temporali subiectis praedictis consistentia dictae mensae episcopali Castri Plebis cederent, illique assignata, applicata et appropriata esse censerentur.

§ 4. Praeterea societatum seu confraternitatum in dicta civitate Castri Plebis constitutarum numerum minus necessa-

rium resecando et restringendo, nonnullas ex eis, videlicet puerorum Sancti Salvatoris, Sancti Antonii, Sanctae Mariae Novellae et eiusdem Sanctae Mariae Gratiarum nuncupatarum earumque nomina, titulos et donationes perpetuo suppresserit et extinxerit, expediens quoque et operae pretium fore censuerit, ut ab ipsa ecclesia Castri Plebis, quae etiam parochialis existit, et in qua praeter pontificalem nulla alia dignitas, et non nisi quinque canonicatus et totidem praebendae sunt instituti, cura animarum illius parochianorum, per tres canonicos et duos capellanos, eiusdem ecclesiae Castri Plebis exerceri solita, abdicetur, et ad alias circumvicinas ecclesias transferatur; nec non in eadem ecclesia Castri Plebis ministrorum et beneficiorum ecclesiasticorum numerus augeatur aliaque infrascripta fiant, prout in processu desuper ab ipso Anselmo commissario et visitatore confecto plenius dicitur contineri, et prioratus saecularis seu parochialis ecclesiae prioratus nuncupatae sanctorum Petri et Pauli dicti Castri Montis Leonis, per liberam resignationem dilecti filii Francisci Honuphrii nuper prioris prioratus seu rectoris, prioris nuncupati Ecclesiae sanctorum Petri et Pauli huiusmodi, de illo seu illa, quem seu quam tunc obtinebat, in manibus nostris sponte factam, et per nos admissam apud Sedem praedictam vacaverit et vacet ad praesens, nullusque de illo seu illa praeter nos, pro eo quod dudum omnia beneficia ecclesiastica cura et sine cura, apud Sedem eandem vacantia et in antea vacatura collationi et dispositioni nostrae reservavimus, ac irritum et inane decrevimus si secus super eis a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigeret attentari, hac vice disponere poterit, sive possit, reservatione et decreto obsistentibus supradictis.

capituli ac beneficiorum ecclesiasticorum.

Iosephus Orlandus suo bona donat pro dote nonnullorum ecclesiasticorum.

Praebenda mensae episcopalis Clusinensis.

§ 5. Et sicut accepimus, dilectus filius Iosephus Orlandus laicus Castri Plebis, omnia sua bona in dotem aliorum canonicatum et praebendae in dicta ecclesia Castri Plebis erigendorum, post eius tamen obitum, perpetuo donare intendat et ex nunc donat.

§ 6. Nos ipsius ecclesiae Castri Plebis prospero statui et salubri directioni, divinique cultus, ac beneficiorum et ministrorum ecclesiasticorum in ea incremento, necnon iuventutis civitatis et dioecesis Castri Plebis huiusmodi in pietate, religione et ecclesiasticis disciplinis instructioni et profectui consulere, aliasque in praemissis opportune providere volentes, necnon litterarum et processuum huiusmodi, ac quarumcumque aliarum unionum, annexionum, incorporationum, applicationum et appropriationum dictae mensae capitulari, et erigendis parochialibus ecclesiis infrascriptis, haecenus forsitan factarum tenores, necnon confraternitatum suppressarum et erigendarum parochialium, ac hospitalis et capellae huiusmodi fructuum et decimarum veros annuos valores praesentibus pro expressis habentes, motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia nostra, et de eiusdem potestatis plenitudine, divisionem et distinctionem, repartitionem, assignationem, suppressionem, extinctionem et alia a dicto Anselmo commissario et visitatore in praemissis et circa ea facta decreta et ordinata, cum inde sequentibus quibuscumque, apostolica auctoritate, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, ac rata et grata habeamus, omnesque et singulos tam iuris quam facti ac solemnitatum, etiam substantialium, defectus, si qui intervenerint in eisdem, supplemus; ac tam Clusinensem quam Castri Plebis episcopos pro tempore existentes, divisioni, distinctioni, repartitioni et assignationi per dictum Anselmum commissarium et visitatorem, ut praefertur, factis (etiamsi fructus, redditus, proventus et bona cuiuslibet ex episcopis, et earum mensis praedictis respective assignata ad valorem annuum mille scutorum non ascendant) omnino stare et acquiescere, ac fructibus, redditibus, proventibus, et bonis per eundem Anselmum commissarium et visitatorem sic assignatis; Clusinensi, videlicet iis, quae in dominio Senensi et alibi extra loca ditioni nostrae temporali subiecta; Castri Plebis vero episcopis praedictis illis, quae in praedictis civitate et dioecesi Castri Plebis et aliis locis temporali ditioni nostrae subiectis consistunt, contentos esse debere, nec quicquam ultra illa ex praetextu incompetentis dotis, sive cuiusque mensae episcopalis praetendere, neque se invicem desuper, contra divisionis, repartitionis et assignationis huiusmodi continentiam et tenorem, molestare, aut unum eorum adversus alterum agere vel experiri posse decrevimus et declaramus; et nihilominus eisdem divisioni, repartitioni, distinctioni et assignationi inherentes, remanentibus dictae mensae episcopali Clusinensi illis, quae in dominio Senensi et alibi, extra loca ditioni nostrae temporali subiecta, consistebant, reliqua omnia et singula illius fructus, redditus, proventus et bona in praedictis civitate et dioecesi Castri Plebis, ac aliis locis ditioni nostrae temporali subiectis consistentia, ab eadem mensa episcopali Clusinensi de novo, auctoritate et tenore praedictis, perpetuo separamus et dismembramus, illaque sic separata et dismembrata praedictae mensae episcopali Castri Plebis, eisdem auctoritate et tenore, etiam perpetuo applicamus et appropriamus.

tionem et assignationem per dictum Anselmum commissarium et visitatorem, ut praefertur, factis (etiamsi fructus, redditus, proventus et bona cuiuslibet ex episcopis, et earum mensis praedictis respective assignata ad valorem annuum mille scutorum non ascendant) omnino stare et acquiescere, ac fructibus, redditibus, proventibus, et bonis per eundem Anselmum commissarium et visitatorem sic assignatis; Clusinensi, videlicet iis, quae in dominio Senensi et alibi extra loca ditioni nostrae temporali subiecta; Castri Plebis vero episcopis praedictis illis, quae in praedictis civitate et dioecesi Castri Plebis et aliis locis temporali ditioni nostrae subiectis consistunt, contentos esse debere, nec quicquam ultra illa ex praetextu incompetentis dotis, sive cuiusque mensae episcopalis praetendere, neque se invicem desuper, contra divisionis, repartitionis et assignationis huiusmodi continentiam et tenorem, molestare, aut unum eorum adversus alterum agere vel experiri posse decrevimus et declaramus; et nihilominus eisdem divisioni, repartitioni, distinctioni et assignationi inherentes, remanentibus dictae mensae episcopali Clusinensi illis, quae in dominio Senensi et alibi, extra loca ditioni nostrae temporali subiecta, consistebant, reliqua omnia et singula illius fructus, redditus, proventus et bona in praedictis civitate et dioecesi Castri Plebis, ac aliis locis ditioni nostrae temporali subiectis consistentia, ab eadem mensa episcopali Clusinensi de novo, auctoritate et tenore praedictis, perpetuo separamus et dismembramus, illaque sic separata et dismembrata praedictae mensae episcopali Castri Plebis, eisdem auctoritate et tenore, etiam perpetuo applicamus et appropriamus.

§ 7. Insuper in dicta ecclesia Castri Plebis unum archidiaconatum, futuram in ea dignitatem maiorem post pontificalem,

Capitulum Clusinense.

Commissarius apostolicus procedit ad divisionem et assignationem.

Nonnullaeque alia statuit pro dicta mensa.

pro uno archidiacono, qui caput capituli eiusdem ecclesiae Castri Plebis existat, et inibi praesit, ac tres canonicatus et totidem praebendas pro tribus canonicis, ultra quinque alios canonicos ibidem existentes, qui omnes insimul una cum dicto archidiacono capitulum huiusmodi constituant, et apud ipsam ecclesiam Castri Plebis personaliter residendo horas canonicas tam diurnas quam nocturnas, aliaque divina officia servata ecclesiastica disciplina celebrare et recitare, ac alias illi in divinis laudabiliter deservire debeant.

Et Parochias erigit.

§ 8. Praeterea confraternitatum sanctae Mariae Alborum nuncupatorum, et sanctissimi Nominis Iesu, necnon S. Petri ecclesias, etiam Castri Plebis, de dilectorum filiorum modernorum illarum confratrum consensu, salvis tamen eorum iuribus, in parochiales ecclesias pro tribus illarum futuris rectoribus, necnon in prioratu seu ecclesia Ss. Petri et Pauli huiusmodi unam vicariam, prioratum nuncupandam, pro uno vicario priore nuncupando, et unam capellaniam perpetuas pro uno capellano perpetuis, qui omnes sint in presbyteratus ordine, seu tali aetate constituti, ut ad illum proximo inde temporibus a iure statutis promoveri possint, ac rectores videlicet, et vicarius suis respective ecclesiis huiusmodi per se ipsos in divinis deservire et curam animarum earum parochianorum pro tempore existentium exercere, ac illis ecclesiastica sacramenta ministrare, caeteraque parochialia onera et officia subire, capellanus vero ipsum vicarium in prioratus seu ecclesiae Ss. Petri et Pauli huiusmodi servitio, ac curae animarum illius parochianorum exercitio missarumque celebratione coadiuvare; confratres autem praedicti in ipsis parochialibus ecclesiis, in quibus eorum confraternitates sunt institutae, expensas pro custodia et

cultu SS. Sacramenti necessarias facere, singulisque illarum rectoribus tantum quantum pro missis, et aliis divinis officiis celebrandis exponere consueverint, praestare et subministrare teneantur, omnium vero canonicatum et praebendarum, ac parochialium ecclesiarum vicariae et capellaniae huiusmodi, illorum vacatione pro tempore occurrente, collatio, provisio et omnimoda dispositio ad dictum episcopum Castri Plebis pro tempore existentem, cessantibus reservationibus apostolicis, quoad parochiales ecclesias videlicet, et vicarium huiusmodi in concursu, servata forma Concilii Tridentini, pertineat.

§ 9. Praeterea prope dictam ecclesiam Castri Plebis, vel in aliquo convenienti loco ad id a futuro illius praesule eligendo, unum seminarium ecclesiasticum puerorum civitatis et dioecesis Castri Plebis huiusmodi in eo, iuxta formam dicti Concilii Tridentini, introducendorum, auctoritate et tenore praedictis, similiter perpetuo erigimus et instituimus.

§ 10. Necnon ab ecclesia Castri Plebis, ac tribus illius canonicis et duobus capellanis praefatis omnimodam curam animarum parochianorum, iuraque, officia et exercitia parochialia universa una cum ipsis parochianis, et quoad CCC staria grani summam LX ducatorum auri de Camera, vel circa, constituentia annuatim, ut etiam accepimus, omnibus decimis per incolas et habitatores civitatis Castri Plebis huiusmodi et illius territorii eisdem tribus canonicis, et duobus capellanis, ratione exercitii curae animarum huiusmodi, solvi solitis seu debitis, auctoritate et tenore similibus, pariter perpetuo abdicamus, curamque animarum, ac iura, officia et exercitia parochialia sic abdicata cum eisdem personis ad Sanctae Mariae Alborum, et Sanctissimi Nominis Iesu, necnon sancti Petri ecclesias in

Quorum omnium collatio pertinet ad Ordinarium.

Idem seminarium erigitur mandatum.

Nonnulla alia statuta de parochiis et hospitalibus.

parochiales erectas praedictas, iuxta designationem desuper ab ipso commissario et visitatore factam, transferimus; a prioratu vero seu ecclesia Ss. Petri et Pauli huiusmodi (cuius fructus, redditus et proventus, super quibus pensio annua XC ducatorum auri similium dilecto filio Ludovico Angelite clerico Firmanensi cubiculi nostri secreti praefecto, dicta auctoritate reservata existit, CCC ducatorum parium secundum communem aestimationem valorem annum, ut similiter accepimus, non excedunt, illiusque proprietatibus et bonis ex nunc tot, quot ad centum, et postquam dicta pensio cessaverit, ex tunc, prout etiam ex nunc, tot quot ad xxx alia scuta monetae ascendant) necnon ab hospitali S. Mariae della Scala nuncupatae Lenensis aliud hospitale S. Iacobi, et capellam S. Ioannis Evangelistae prope et extra muros Castri Plebis, quae per gubernatores, administratores et officiales eiusdem hospitalis sanctae Mariae regi et gubernari consueverunt, seu illi forsitan unita, vel eius membra existunt ipsorum gubernatorum, administratorum et officialium gubernio, regimine, administratione, superintendencia ac omnimoda iurisdictione et superioritate, eisdem auctoritate et tenore, itidem perpetuo separamus et dismembramus, et seu unionem de hospitali S. Iacobi et capella praedictis eidem hospitali Sanctae Mariae quomodolibet factam, si quae sit, etiam perpetuo dissolvimus.

Missa episcopali concipue

§ 11. Praeterea mensae episcopali Castri Plebis pro eius dotis augmento, et pro tempore existentis episcopi Castri Plebis commodiore sustentatione ruralium, et sine cura ecclesiam S. Benedicti dictae dioecesis Castri Plebis, cuius et illi forsitan annexi fructus, redditus et proventus CC ducatorum parium, secundum aestimationem praedictam, valorem annum, ut pariter accepimus, non excedunt, et

quam dilectus filius Vinciolus Vincioli rector eiusdem ecclesiae Sancti Benedicti, intimus cubicularius et familiaris noster, ad praesens obtinet, cum primum illam per cessum, etiam causa permutationis, vel decessum seu quamvis aliam dimissionem vel amissionem dicti Vincioli, seu alio quovis modo etiam apud Sedem praedictam, vel extra dictam Curiam, etiam in aliquo ex mensibus, in quibus vacantium beneficiorum ecclesiasticorum dispositio nobis et Romano Pontifici pro tempore existenti, seu dictae Sedi, etiam per constitutiones apostolicas seu Cancellariae Apostolicae regulas, ac alias quomodolibet et undecumque reservata existit, ac pro tempore fuerit, seu ordinariis collatoribus etiam per easdem constitutiones et regulas vel litteras alternatarum, alia aut privilegia et indulta eis haecenus concessis, et imposterum concedendis etiam de iure communi, vel alias quomodolibet competentibus et competituris vacare contigerit.

§ 12. Seminario autem pro illius fabrica instituenda et pueris alendis, aliisque oneribus supportandis hospitalis Sancti Iacobi et capellae huiusmodi ita tamen, ut omnes illorum fructus, redditus et proventus dicto episcopo Castri Plebis pro tempore existenti, donec unio de dicta ecclesia Sancti Benedicti suae mensae episcopali facta praedicta suum plenarium sortita fuerit effectum, cedere debeant.

§ 13. Nec non pro archidiaconatus ac canonicatum et praebendarum, necnon parochialium ecclesiarum vicariae et capellaniae per praesentes rectorum et institutorum dote, illosque et illas pro tempore obtinentium congrua sustentatione archidiaconatus, videlicet prioratum, seu ecclesiam sanctorum Petri et Pauli huiusmodi, sive praemisso, seu alias quovis modo, aut ex alterius cuiuscumque

Deo seminario assignata.

Canonicatibus et parochiis attributa.

personae, seu per similem resignationem dicti Francisci, vel cuiusvis alterius, de illo seu illa in dicta Curia vel extra eam, etiam coram notario publico et testibus sponte factam, aut assequutionem alterius beneficii ecclesiastici quavis auctoritate collati vacet, etiamsi tanto tempore vacaverit, quod eius collatio iuxta Lateranensis statuta Concilii ad Sedem praedictam legitime devoluta, ac prioratus seu ecclesia sanctorum Petri et Pauli huiusmodi dispositioni apostolicae specialiter, vel alias generaliter reservatus seu reservata existat, et super eo seu ea inter aliquos lis, cuius statum etiam praesentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, dummodo eius dispositio ad nos hac vice pertineat, cum annexis huiusmodi, ac omnibus iuribus et pertinentiis suis, auctoritate et tenore paribus, etiam perpetuo unimus, annectimus et incorporamus.

Hos sacristae, parochis, aliisque beneficiis assignata.

§ 14. Ac sacristiae dictae ecclesiae Castri Plebis pro manutatione unius clerici seu presbyteri, qui officium sacristae inibi exerceat Sancti Antonii et Sancti Salvatoris, nec non tribus posterioribus canonicatibus et praebendis, uni videlicet Sanctae Mariae Novellae, alteri vero Puerorum Confraternitatum suppressarum huiusmodi, et reliquo per dictum Iosephum, ut praefertur, donata proprietates et bona quaecumque; parochialibus autem ecclesiis Sanctae Mariae Alborum, Sanctissimi Nominis Iesu, et S. Petri quinquaginta staria grani pro earum qualibet ex dictis decimis, ratione exercitii curae animarum in dicta ecclesiae Castri Plebis, solitis et debitis, necnon vicariac tot, quae ad e scuta cum hoc, quod futurus vicarius ex illis triginta scuta praedicto capellano annis singulis in terminis ad id statuendis durante reservatione dictae pensionis solvere debeat, capellaniae vero postquam reservatio pensionis

huiusmodi cessaverit, ut praefertur, tot alia, quae summam dictorum triginta scutorum constituant ex proprietatibus et bonis a prioratu seu ecclesia Ss. Petri et Pauli huiusmodi, ut praefertur, separatis et dismembratis, necnon mensae capitulari eiusdem ecclesiae Castri Plebis pro augmento illius distributionum quotidianarum inter archidiaconatum et singulos canonicos praedictos horis, missis et aliis divinis officiis in dicta ecclesia Castri Plebis personaliter interessentes dumtaxat, iuxta providam ordinationem desuper a loci Ordinario faciendam, dividendarum et repartendarum; reliquas omnes et singulas decimas huiusmodi ad cetera staria grani, ut pariter accepimus, ascendentes, auctoritate et tenore praedictis, similiter perpetuo applicamus et appropriamus, ita quod liceat episcopo Castri Plebis ac archidiacono, canonicis, capitulo, rectoribus, vicario et capellano praedictis, necnon dicti seminarii administratoribus pro tempore existentibus prioratus ecclesiarum, hospitalis, capellae, proprietatum, honorum decimarum, et aliorum per praesentes unitorum, annexorum, incorporatorum, applicatorum et appropriatorum praedictorum, prout ad unumquemque illorum spectat et pertinet, ac spectabit et pertinebit, corporalem, realem et actualem possessionem per se vel alium, seu alios, eorum respective nominibus propria auctoritate libere apprehendere et perpetuo retinere; illorumque fructus, redditus, proventus, iura, obventiones et emolumenta quaecumque percipere, exigere et levare, ac in suos, necnon episcopalis et capitularis mensarum Castri Plebis, archidiaconatus, canonicatum et praebendarum, vicariae, capellaniae, seminarii, et distributionum huiusmodi usus et utilitatem convertere, dioecesanum loci, vel cuiusvis alterius licentia desuper minime requisita.

Clausulae pro perpetua firmitate huiusmodi constitutionis.

§ 15. Decernimus praesentes litteras nullo unquam tempore, etiam ex eo quod praemissa motu proprio, non iustificatis et verificatis eorum seu cuiuslibet eorum causis, ac quod dicta ecclesia Clusinensis ad praesens rectore et proprio defensore careat, emanaverint, neque etiam venerabilis frater noster archiepiscopus Senensis, uti metropolitanus, nec administratores et gubernatores hospitalis Sanctae Mariae huiusmodi, seu alii quicumque in praemissis quomodolibet interesse habentes, seu praetendentes, ad hoc vocati fuerint, nec praemissis consenserint; aut ex quavis alia causa et occasione, et quocumque capite undecumque resultante, vel praetextu, aut quaesito colore de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostrae, vel alio quopiam defectu notari, impugnari, invalidari, in ius vel controversiam vocari, ad terminos iuris reduci, aut adversus illas quodcumque iuris, gratiae vel facti remedium impetrari, seu etiam motu, scientia, et de potestatis plenitudine similibus concedi ullatenus unquam posse; neque easdem praesentes sub quibusvis similibus, vel dissimilibus unionum, annexionum, incorporationum, applicationum, appropriationum et gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, etiam nobis et successoribus nostris Romanis Pontificibus, etiam in crastinum assumptionis cuiuslibet illorum ad summum apostolatus apicem, et alias quandocumque ac sub quibuscumque tenoribus et formis, necnon cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, etiam motu pari pro tempore emanatis comprehendendi, sed semper et omni tempore ab illis omnibus et singulis exceptas, et

quoties aliquas contra ipsarum praesentium dispositionem emanare contigerit, sub quibus ipsae praesentes litterae essent, aut viderentur, vel etiam dici possent comprehensae, toties illas in pristinum et validissimum, ac eum, in quo antea quomodolibet erant statum adversus omnia et quaecumque in contrarium disposita restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori data per pro tempore existentes Castri Plebis episcopum, ac archidiaconum, canonicos, capitulum, rectores et alios praedictos quandocumque eligenda, ac eis benevisa concessas et revalidatas, semperque et omni tempore validas et efficaces existere, ac plena et perpetua roboris firmitate subsistere, suosque integros et plenarios effectus sortiri et obtinere, ac ab omnibus et singulis, ad quos quomodolibet spectat et spectabit in futurum, quosque praemissa seu eorum aliqua concernunt et concernent, inviolabiliter et inconcusse observari et adimpleri, illisque in omnibus et per omnia stari; ac ita etiam per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, et de latere legatos, dictaeque Sedis nuncios, sublata eis et eorum cuiuslibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari et definiri debere, necnon quoad prioratum seu ecclesiam sanctorum Petri et Pauli huiusmodi, ac infrascriptas collationem et provisionem, prout est, si attentatum forsan est hactenus, vel imposterum, quo vero ad alia praemissa ex nunc irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 16. Demum praedicto Francisco apud nos de vitae et morum honestate, aliisque probitatis et virtutum maritalium

Clemens confert archidiaconatum.

tipliciter commendato horum intuitu speciale gratiam facere volentes, ipsumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes et absolutum fore censes, archidiaconatum praedictum, cuius, et eiusdem prioratus seu ecclesiae sanctorum Petri et Pauli, ac forsitan aliorum illi annexorum fructus, redditus et proventus centum ducatorum auri similium secundum aestimationem praedictam, valorem annum, ut itidem accepimus, non excedunt, a primaeva illius erectione et institutione huiusmodi apud dictam Sedem vacantem, et de quo etiam, quod nullus praeter nos hac vice disponere potuit, sive potest, reservatione et decreto obsistentibus antedictis, cum annexis huiusmodi, ac omnibus iuribus ac pertinentiis suis eidem Francisco, dicta auctoritate, conferimus, et de illo etiam providemus.

Executores
deputati

§ 17. Quocirca dilectis filiis Curiae causarum Camerae Apostolicae generali auditori, et vicariis venerabilium fratrum nostrorum Urbevetanensis et Perusinensis episcoporum in spiritualibus generalibus, per apostolica scripta motu simili, mandamus quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios praesentes litteras, et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte episcopi pro tempore existentis, et capituli Castri Plebis, necnon archidiaconi, rectorum, vicarii, capellani et administratorum seminarii etiam pro tempore existentium praedictorum, seu alicuius eorum desuper fuerint requisiti, solempniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate

nostra, praesentes litteras et in eis contenta huiusmodi ab omnibus, ad quos spectat, et pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, ac singulos, quos ipsae praesentes litterae concernunt, illis pacifice frui et gaudere; non permittentes ipsos seu eorum quempiam per quoscumque desuper quomodolibet indebite molestari; necnon dictum Franciscum (recepto prius ab eo nostrae, et dictae Romanae Ecclesiae nomine fidelitatis debitae solito iuramento, iuxta formam quam sub Bulla nostra mittimus introclusam), vel procuratorem suum eius nomine in corporalem possessionem archidiaconatus et annexorum, iuriumque et pertinentiarum suorum praedictorum inducant, auctoritate nostra, et defendant inductum, amoto exinde quolibet detentore, facientes Franciscum vel procuratorem praedictum ad archidiaconatum huiusmodi, ut est moris, admitti, sibi que de illius ac annexorum eorumdem fructibus, redditibus et proventus, iuribus et obventionibus universis integre responderi; contradictores quoslibet et rebelles, per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna, iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras et poenas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 18. Non obstantibus praemissis, ac felicitis recordationis Bonifacii PP. VIII, praedecessoris nostri, etiam illa qua caveatur expresse, ne quis extra suam civitatem vel diocesim, nisi in certis exceptis casibus, et in illis ultra unam diaetam a fine suae diocesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices a Sede praedicta deputati extra civitatem vel diocesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, vel alii, aut aliis vices

App. s. i. s. am-
pliatum c. d. u.
s. i. s.

suas committere audeant vel praesument; ac in concilio generali edita de duabus diaetis, et quatenus opus sit, nostra de non tollendo iure quaesito, unionibusque committendis ad partes, vocatis interesse habentibus, et exprimendo annuo valore secundum estimationem praedictam tam beneficii uniendo, quam illius cui fit unio; necnon Lateranensis Concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus a iure permissis, fieri prohibentis, aliisque apostolicis, ac in synodalibus, provincialibus, universalibus, et aliis conciliis editis et edendis specialibus vel generalibus constitutionibus et ordinationibus, necnon ecclesiae Clusinensis et hospitalis Senensis ac quorumvis aliorum locorum, et beneficiorum, et a quibus aliqua ex beneficiis supradictis forsitan dependentibus iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, eorumque praesulibus pro tempore existentibus superioribus, capitulis, gubernatoribus et personis in genere vel in specie, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, ac irritantibus et aliis decretis, etiam motu, scientia et potestatis plenitudine similibus, ac consistorialiter, seu etiam ad instantiam vel supplicationem imperatoris, regum, ducum et aliorum principum quorumcumque, ac alias in contrarium quomodolibet, etiam iteratis vicibus, concessis, confirmatis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus, etiam de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, vel aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illis alias in suo ro-

bore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse harum serie derogamus, coeterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliqui super provisionibus, seu concessionibus sibi faciendis de huiusmodi, vel aliis beneficiis ecclesiasticis, seu hospitalibus in illis partibus speciales vel generales dictae Sedis seu legatorum eius litteras impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem et decretum, vel alias quomodolibet sit processum, quas quidem litteras et processus habitos per eadem ad prioratum seu sanctorum Petri et Pauli, ac S. Benedicti ecclesias, necnon hospitale S. Jacobi et capellam huiusmodi volumus non extendi, sed nullum per hoc eis, quoad assequutionem beneficiorum vel hospitalium aliorum praeiudicium generari; seu si pro tempore existenti episcopo Castri Plebis, et praedictis capitulo, vel quibusvis aliis communiter aut divisim ab eadem sit Sede indultum, quod ad receptionem vel provisionem alicuius minime teneantur, et ad id compelli, aut quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem; etiam quibuslibet aliis privilegiis, indultis et litteris apostolicis generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quae praesentibus non expressa vel totaliter non inserta, effectus eorum impediri valeat quomodolibet vel differri, et de quibus quorumque totis tenoribus, de verbo ad verbum, habenda sit in nostris litteris mentio specialis; proviso quod propter unionem, annexionem et incorporationem nostras praedictas prioratus seu sanctorum Petri et Pauli, et sancti Benedicti ecclesiae, nec non hospitale S. Jacobi et capella huiusmodi debitis non fraudentur obsequiis, sed eorum congrue supportentur onera consueta.

Cum consueta
provisionibus.

Sanctio poenalis.

§ 19. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae approbationis, confirmationis, suppletionis, erectionis, institutionis, abdicationis, translationis, separationum, dismembrationum, dissolutionis, unionis, annexionis, incorporationis, applicationum, appropriationum, decretorum, absolutionis, collationis, provisionis, mandati, derogationis et voluntatis infringere vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum Eius se noverit incursum.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae millesimo sexcentesimo primo, quinto idus novembris, pontificatus nostri anno x.

Dat. die 9 novembr. 1601, pontif. an. x.

CCLXXII.

Mandatur Inquisitoribus contra haereticam pravitatem et locorum Ordinariis, ut eos, qui ad presbyteratus ordinem non promoti, missas celebrant vel sacramentum poenitentiae ministrant, praevia degradatione, Curiae saeculari, debitis plectendos poenis, tradant.

Clemens Papa VIII,

ad perpetuam rei memoriam.

Etsi alias felicis recordationis Paulus Papa IV, praedecessor noster, ad nefariam et sacrilegam quorundam hominum temeritatem coercendam, qui cum ad sacrum presbyteratus ordinem minime promoti sint, sacerdotis tamen auctoritatem sibi temere assumentes missarum celebrationem usurpare, et sacramentum poenitentiae ministrare praesumunt, decreverit huiusmodi delinquentes a Sanctae Inquisitionis iudicibus tradi debere eu-

Paulus IV decrevit ab Inquisitoribus tradendos esse Curiae saeculari auctoritatem accedens sibi insurgente.

riae saeculari debita animadversione puniendos:

§ 1. Et postea recolendae memoriae Sixtus Papa V, etiam praedecessor noster, praedictum Pauli IV decretum innovari, ac serio observari mandaverit, eo tamen dictorum hominum prorupit audacia ut, praetextu ignorationis huiusmodi decretorum ac poenarum, contra ipsos, ut praefertur, inflictarum, illis se minime subiacere et obnoxios esse putent, ac propterea se ab eisdem liberari et absolvi posse praetendant:

§ 2. Nos igitur animadvertentes huiusmodi perditos et nefarios homines ad sacrum presbyteratus ordinem non promotos, missarum celebrationem usurpare praesumentes, non solum actus idololatriae, saltem extrinsece, seu per externa et visibilia religionis et pietatis signa exercere, sed etiam, quantum in ipsis est, efficere ut christifideles, qui credunt eos ordinatos esse et rite conficere sacramentum Eucharistiae, idololatriae crimen ignoranter incurrant, purum videlicet panem et vinum, tamquam verum Christi Domini nostri corpus et sanguinem eisdem adorandum proponentes, confessiones autem audientes, non solum sacramenti Poenitentiae dignitatem contemnere, verum etiam christifideles decipere, dum scilicet inique sibi assumunt gradum sacerdotalem et auctoritatem absolventi a peccatis, magno cum periculo et scandalo plurimorum:

§ 3. Propterea, ut gravissima haec scelera committentes posthac debito supplicio puniantur, motu proprio, et ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione, deque apostolicae potestatis plenitudine, Sanctae Inquisitionis iudicium conscientiae consulere, et ne in futurum de poena huius delinquentibus imponenda dubitari possit, providere volentes, supradictorum praedecessorum nostrorum

Sixtus V illud innovavit.

Hic modo Pontifex contumacissimus gravitate pensat.

Eisdem ab Inquisitoribus vel Ordinariis, de quibus supra, tradendos esse Curiae saeculari debitis poenis plectendos.

vestigiis inhaerentes, hac perpetuo valitura constitutione, decernimus atque statuimus, ut quicumque non promotus ad sacrum presbyteratus ordinem repertus fuerit missarum celebrationem usurpasse, vel sacramentalem confessionem audivisse, a iudicibus Sanctae Inquisitionis vel locorum Ordinariis, tamquam Ecclesiae misericordiae indignus, a foro ecclesiastico abiiciatur, et ab ordinibus ecclesiasticis, si quos habuerit, rite degradatus, statim curiae saeculari tradatur per iudices saeculares debitis poenis plectendus.

Contra hanc l. lit.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac in conciliis etiam generalibus editis, etiam in corpore iuris clausis. Quibus omnibus et singulis, illarum tenores pro sufficienter expressis et ad verbum insertis habentes, specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Hanc censuram publicam praescribitur.

§ 5. Ut autem huiusmodi constitutionis ignorantia de caetero allegari aut praetendi nunquam possit, atque praesentes litterae omnibus innotescant, volumus illas ad valvas S. Joannis Lateranensis et Principis Apostolorum de Urbe basilicarum, et in acie Campi Florae, more solito, publicari et affigi, atque iis inde amotis, earundem exempla etiam impressa ibi affixa relinqui; factaque huiusmodi publicatione, omnes qui in Urbe post mensem, qui vero extra eam et citra montes, post quatuor menses, qui denique ultra montes fuerint, post decem menses a die publicationis praesentium computandos, afficere et aretare, ac si eorum cuilibet personaliter intimatae fuissent.

Transmissis illis exemplis.

§ 6. Ac praeterea mandamus eandem praesentium litterarum exemplis, etiam impressis, et manu notarii publici subscriptis, et sigillo Officii Sanctae Romanae Inquisitionis, vel alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae mu-

nitis, eandem prorsus fidem haberi, quae huius praesentibus haberetur; si essent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die prima decembris millesimo sexcentesimo primo, pontificatus nostri anno decimo.

Dat. die prima decembris 1601, pontif. an. x.

CCLXXIII.

Octo decimas super fructibus beneficiorum ecclesiasticorum in dominio Venetorum existentium imponit pro eorum republica in subsidium expensarum belli contra Turcas.

Venerabili fratri Offredo episcopo Melphitensi moderno, nec non pro tempore existenti nostro et Sedis Apostolicae in dominio Venetorum nuncio

Clemens Papa VIII.

Venerabilis frater,

salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. In suprema pastoralis officii et dignitatis apostolicae specula, non meritis nostris, sed divina bonitate et clementia constituti, quasi in continua vigilia iam inde usque ab initio pontificatus nostri manentes, non modo aperta et imminetia catholicae Ecclesiae pericula, verum etiam occultas christiani nominis hostium insidias et remotissima quaeque mala prospicimus, ac summa Christi Domini ope et auxilio nixi, qui sponsam suam Ecclesiam sanctam in umbra manus suae protegit, omni cogitatione curaque incumbimus, ut adversa omnia procul a populo christiano, adhibitis tum nostris tum aliorum principum viribus, arceamus. Nam cum multa graviaque adversus rempublicam christianam bella ab inimicis

Turcorum furor, ut nonnullas christianas regiones occupent, atque hancque, ut caetera, in corpore laedant, rogemus.

Ex Regest. in Secret. Brevium.

crucis Christi superioribus saeculis gesta sint, nullum tamen atrocius ac periculosius belli genus unquam extitit hoc uno, quo crudelissimus Turcarum tyrannus christifideles magnis opibus, copiis et fraudulentis artibus eodem tempore oppugnat. Siquidem ipse aut dictis maximis exercitibus in amplissimas regum et principum christianorum provincias, eos summa vi e suis regnis et ditionibus eiecit, sacra omnia profanavit, ac religionis christianae cultum ibidem prorsus dissipavit; aut simulata pace falsique foederis pactione quosdam sibi dolose conciliavit, atque a bello et armorum exercitatione abduxit; idque hac praecipue calliditate et astutia, ut dum ipse aliis continuum bellum infert, ii qui dulcedine pacis capti sunt, otio et luxu diffuant, suas opes inutiliter absumant, atque intermisso armorum studio, et longa belli desuetudine, omnem disciplinam artemque militarem amittant; quos ipse tandem improviso, nulla pactionis habita ratione, pro sua dominandi libidine, incautos aggrediatur, atque militibus copiisque imparatos opprimat. Quantum autem ea in re insit odii et perfidiae, facile omnes intelligere existimamus, cum in hoc suavi pacis poculo lentum atque amabile quietis et otii venenum instillat, quo scilicet eos iam sibi foederis vinculo alligatos ita conatur inficere et sensim enervare, ut ii, sopita omni virtute bellica, lethali torpore fracti et languentes, neque se paulatim iterire sentiant, neque eius viribus obsistere ullo modo possint.

Quantum autem ipse elaboraverit ut foedus christianorum principum in eum constiteret

§ 2. Quocirca nos eiusdem atrocis ac versuti tyranni vim et dolos iamdiu ante praevidentes, et certam spem ac fiduciam in Domino habentes (qui conterit fortitudinem regni gentium, quique apprehendit sapientes in astutia eorum, et consilium pravorum dissipat), summis ab Eo precibus postulavimus, ut daret nobis

consilium et vires, quibus eius potentiae ac fallacis occurrere, et inusitatum furorem cohibere possemus. Et quidem nos hoc ipso et superioribus annis numerosum exercitum ex ditionis nostrae Ecclesiasticae militibus conflatum, summa et viribus nostris plane maiore impensa, in Hungariam iam tertio misimus, ac principes christianos universos pia cohortatione invitavimus ad violentos importunissimi hostis incursus suis opibus et copiis acriter et strenue repellendos.

§ 3. Ut vero eiusdem quoque fraudibus et iniquis machinationibus prudenter et caute repugnaremus; nos eos principes christianos, quos ille fallaci foedere sibi obstrinxit, hac in re amanter et paterne monuimus, ut impendentia damna praecaverent, se quam primum ab infida illius societate seiungerent, praecipue vero nobilissimam rempublicam Venetorum (quae post saevissimum bellum superioribus annis gestum, pace cum eo inita, quasi ab omni armorum metu libera conquiescit) pro nostro pastoralis munere semper hortati sumus, ne se nimia istius pacis securitate falleret, sed ut interim suis rebus sapienter ac provide consuleret, arces, portus et oppida firmissimis praesidiis muniret, et, omni belli apparatu undique conquisito, se quam diligentissime adversus illius impetum compararet. Quae pro sua singulari prudentia et vigilantia non modo nostris monitis, verum etiam sua sponte suoque iudicio excitata, ut accepimus, proprias ditiones et provincias diligenter firmavit, munivit terra marique portibus et oppidis, novisque extractis arcibus, tum ad nefarios illius conatus reprimendos, tum ad suam et totius Italiae quietem ac tranquillitatem conservandam.

§ 4. Cum vero ingentes sumptus ea in re necessarij essent, nos Romanorum Pontificum, praedecessorum nostrorum,

Venerabili PP. monitis obtinuerunt arces, portusque munierunt et exercitum paraverunt.

Eis decimas super bonis ecclesiasticis concessit P. Abbas

vestigiis inhaerentes, ante quinquennium eam rempublicam id a nobis emixta flagitantem, ecclesiasticis auxiliis, prompto libentique animo adiuvimus, nonnullis videlicet decimis ex fructibus et redditibus regularis et saecularis cleri domini Venetorum in eosdem usus ad certum tempus attributis.

Causas referuntur pro republica Veneta decimas imponendi.

§ 5. Et quoniam, sicut intelleximus, ea respublica quiescendi commoditate et armorum intermissione non ad otium et inertiam utitur, sed, ut decet, ad ornamenta pacis et belli subsidia comparanda, et ad christianae religionis ac catholicae fidei integritatem in suis ditionibus tuendam; nos eam peculiari benevolentia semper prosequuti sumus, eique propterea omnibus auxiliis, quibus maxime possumus, iterum opitulari decrevimus, in quo non solum eius unius salutem, verum etiam multorum incolumitatem consulimus. Nam cum ipsa sit magnum totius Italiae ornamentum ac firmissimum muris Adriatici propugnaculum, certe nullum ea detrimentum a communi hoste accipere posset, quod non illico in universam Italiam refundaret. Quamobrem aequum et rationi consentaneum est, nos eidem republicae id nobis denuo supplicanti eodem, quo ante, subsidio, aliquot nimirum decimis (quando nulla hoc tempore subministrandae pecuniae ratio melior suppetit) ex fructibus et redditibus totius cleri eiusdem status Venetorum subvenire. Et quidem eo libentius id facimus, quod in spem veniamus ut ea respublica, hac testificatione paternae voluntatis erga se nostrae, ad pristinos belli spiritus resumendos excitetur, atque hisce nostris et Sedis Apostolicae auxiliis freta, omnem occasionem arripiat discedendi ab illius tyranni amicitia, eique bellum inferendi: hoc scilicet consilio, ut dum ille a multis principibus christianis variis in locis fortiter oppugnetur,

ac civilibus suorum discordiis et finitimarum gentium bellis distinetur, ipsa quoque maritimis copiis eundem invadat, atque ita fiat ut ille, communibus christianorum armis, ab Europae finibus aliquando detrudatur. Quod quidem nos multis a Deo votis optantes dudum precati sumus, ut nimirum christiana religio et fides catholica, pulsis vanae superstitionis erroribus, ibidem restitueretur, et ea respublica aliique principes christiani suas ditiones ac regna sibi violenter ab eodem erepta recuperent, et vera pace ac securae tranquillitate perfuerantur.

Octo decimas super bonis ecclesiasticis imponit, quae in subsidium eiusdem cedant.

§ 6. Gravissimis igitur et iustissimis hisce causis iam pridem per felicis recordationis Sixtum V et Gregorium XIV, Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac nos probatis adhuc durantibus, quinimo aliis hoc tempore urgentibus rationibus, id ipsum suadentibus, motu proprio, et ex certa scientia, ac de apostolicae potestatis plenitudine nostris, tenore praesentium, indicimus atque imponimus octo decimas integras omnium et quorumcumque fructuum, reddituum et proventuum quarumcumque ecclesiarum patriarchalium, archiepiscopalium, episcopalium, abbatialium, capitularium et conventualium, prioratum quoque, praepositarum, praepositarum, praepositarum, canonicatum, praebendarum, dignitatum, etiam maiorum ac principatum, personatum, administrationum et officiorum caeterorumque beneficiorum ecclesiasticorum cum cura et sine cura saecularium ac Sancti Benedicti, Sancti Augustini, Cluniacensis, Cisterciensis, Praemonstratensis, S. Basilii, Silvestrinorum, et qui proprietates redditusque certos ex privilegio apostolico vel alias possident, mendicantium et quorumvis aliorum Ordinum utriusque sexus, et Congregationum (non tamen earum quae inferius descriptae sunt) ac militiarum

regularium in universo dominio dictae reipublicae Venetorum existentium.

Ac alias decimas octo suspensionibus, nonnullis factis exceptis.

§ 7. Ac insuper octo alias decimas omnium et quarumcumque pensionum annuarum, super fructibus, redditibus et proventibus supradictis assignatarum et assignandarum, ab omnibus et quibuscumque patriarchis, primatibus, archiepiscopis, episcopis et aliis ecclesiarum praelatis, ac caeteris cuiuscumque status, gradus, dignitatis, conditionis personis (exceptis dumtaxat venerabilibus fratribus nostris S. R. E. cardinalibus, nec non dilectis filiis fratribus hospitalis Sancti Ioannis Hierosolymitani, ac fratribus Mendicantibus praedictis, ac insuper beneficiis ecclesiasticis Officio Sanctae Inquisitionis haereticae pravitatis in dicto dominio instituto unitis, annexis et applicatis, quos cardinales ac fratres hospitalis praefati, et beneficia praedicto Inquisitionis Officio unita in totum; fratres vero Mendicantes pro medietate dumtaxat ab eisdem decimis et illarum solutione immunes et exemptos esse volumus et decernimus), ecclesias, monasteria et beneficia, ac pensiones seu fructus, aut illorum partem huiusmodi in eodem dominio quocumque iure et titulo obtinentibus et obtenturis, nec non ab universis etiam oeconomicis, commendatariis atque administratoribus perpetuis et temporaliibus usufructuariis, similiter fructus omnes, vel illorum partem loco pensionum annuarum, vel pensiones et alia huiusmodi iura ex quacumque causa, auctoritate apostolica, in toto vel in parte reservata habentibus et habituris, sive saecularibus sive quorumcumque ordinum, congregationum, et militiarum praedictorum regularibus, et ab ipsis etiam ecclesiis, capitulis, conventibus, ordinibus, congregationibus, personis, collegiis, militiis, massis et locis praedictis (quacumque amplissima et firmissima exem-

ptione et immunitate reali, personali vel mixta, antiqua et immemorabili, pacifica et continua etiam ex titulo quantumvis oneroso suffultis) integraliter et cum effectu numerandas, persolvendas et consignandas.

§ 8. Ulterius supradictis de causis, ac exemplo dictorum Sixti et Gregorii praedecessorum adducti, motu, scientia et potestatis plenitudine similibus, imponimus et indicimus quatuor decimas, ac insuper dimidiam alterius decimae omnium et quorumcumque fructuum, reddituum, proventuum ad Cassinensis, alias S. Iustinae de Padua, Lateranensis, Cartusiensis, Montis Oliveti, S. Salvatoris, Camaldulensis, S. Mariae Vallisumbrosae, S. Georgii in Alga Venetiarum, Caestinarum, Cisterciensium Provinciae Lombardiae, Cruciferorum, et S. Hieronymi Congregationes, earumque monasteria, abbatiales vel conventuales, aut alias, mensas, prioratus, praeceptorias, praepositorias, beneficia et officia cum cura et sine cura, membra, grangias et alia loca illis annexa in dicto dominio consistentia, quovis modo pertinentia, solvendas etiam per ipsas Congregationes, earumque superiores, abbates, priores, praepositos, conventus, capitula et personas, ultra subsidium montis religionis, seu quadrigentorum millium scutorum, et quarta partis eorumdem fructuum, reddituum et proventuum, et alia onera, quae per Sedem Apostolicam eis imposita, aut alias persolvunt, seu persolvere promiserunt, similiter numerandas, et persolvendas, et consignandas, secundum verum annuum valorem fructuum, reddituum et proventuum praedictorum, et ad hunc effectum; licet felicis recordationis Pius Papa V praedecessor noster, nonnullis tunc causis adductus, et novissime nos etiam ex aliis tunc expressis causis, easdem Congregationes a decimis super fru-

Quatuor decimas et dimidiam imponit super congregationibus monasteriis, quae compositionem inter se sub P. P. V.

ctibus et redditibus ecclesiasticis deinceps ubivis, etiam in dominio Venetorum, et ex quacumque causa imponendis, liberatis et immunes fecerimus, pari motu, scientia, auctoritate ac de apostolica potestatis plenitudine, quoad fructus, redditus et proventus ad ipsas Congregationes, et quamlibet earum in dicto dominio Venetorum spectantes; immunitates, exemptiones ac omnes et quoscumque contractus, scripturas, conventiones, transactiones, concordias, pacta, instrumenta, obligationes, etiam in forma Camerae Apostolicae, ac iuramento vel alia quavis firmitate roborata, praesertim inter Pium praedecessorem ac nos et Camerae Apostolicam, et pro ea S. R. E. camerarium vel thesaurarium generalem, aliosve quoscumque tunc existentes, et eiusdem Camerae ministros, quantumvis ampla et sufficienti facultate ad praemissa facienda suffultos ex una, et Congregationes ultimo dictas, illarumve procuratores ex altera partibus, ac omnia et quaecumque privilegia, indulta, libertates, exemptiones, immunitates hac de causa in hunc usque diem eisdem Congregationibus, etiam ex causa et titulo oneroso concessa, hac vice dumtaxat, ac ex causis supradictis suspendimus, ac ipsis Congregationibus quoad quatuor decimas et dimidiam praedictas hac vice, ut praefertur, suffragari nolumus, illa vero alias in suo robore permanere decernimus: ipsasque Congregationes, quas etiam dolentes et inviti, sed ex gravissimis causis praedictis, de novo quatuor ac dimidia decimis huiusmodi oneramus (cum caeteris saecularibus ac regularibus clericis personis eiusdem domini Venetorum octo, ut praefertur, indixerimus) tali nostrae impositioni acquiescere, ac tacitas et contentas esse volumus.

§ 9. Universas vero et singulas personas praedictas, quavis auctoritate vel digni-

tate fungentes, tam supradictas ecclesias, monasteria et beneficia quomodolibet obtinentes, ac pensiones seu fructus, aut eorum partem sibi, ut praefertur, reservatas percipientes, quam ultimo dictas Congregationes et eorum unumquemque, tam coniunctim quam divisim, ad huiusmodi decimas in quatuor annis, binas videlicet decimas dumtaxat quolibet anno, et quoad ultimo dictas Congregationes singulas tantum decimas cum una octava parte alterius decimae; quoad dictos autem fratres Mendicantes singulas similiter decimas quotannis, durante quadriennio, a data praesentium nostrarum litterarum computando, et, ut sequitur, finiendo in certis terminis per te praefigendis, integre persolvendas efficaciter teneri, et vere obligatos esse, eisdemque pensionariis, aut eorum alicui pensiones annuas praedictas quantumlibet exemptas, et sub quibuslibet obligationibus, etiam in forma Camerae, et iuramento etiam de non contraveniendo, ac forsitan de non impetrando gratias nostras contra eos, et de non utendo concessis firmatas, aut alias vallatas, et forsitan aliis cautelis et decretis munitas causam donationis super eisdem fructibus et pensionibus, etiam medio cedularum banchi, seu in forma depositi habentibus, et intra quatuor annos praedictos habituris, etiam si ipsi, a quibus pensiones huiusmodi solvendae sunt, iuri et actioni petendae vel retinendae portionis aut ratae partis pensionarios tangentis iureiurando renunciaverint, ulla privilegia aut indulgentias, sub quacumque verborum forma aut expressione concepta, quoad hoc nullatenus suffragari volumus.

§ 10. Sicque, et non aliter, in praedictis universis et singulis, per quoscumque iudices et commissarios, etiam causarum palatii apostolici auditores, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, in quavis

Modum ratas, quae huiusmodi persolvendi decimas designat.

Clausulae.

causa et instantia, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, necnon si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum et inane decernimus.

Exactores deputati, statuto eis praemio bis mille scut.

§ 11. Ut autem huiusmodi decimae facilius exigantur, fraternitatem tuam, ac venerabiles fratres patriarcham Venetiarum et episcopum Vicentinum ad dictas decimas exigendas, ducique et dominio praedictis, sive eius ministris ad id specialiter deputatis statim, nulla interposita mora, et sine aliqua prorsus diminutione, vel retentione, aut detractatione, etiam non detractis quinque pro centenaria Camerae nostrae praedictae in exactione talium decimarum applicari consuetis, integre consignandas, earum decimarum collectores et exactores per praesentes constituimus et deputamus, ac tibi et patriarchae Venetiarum, ac episcopo Vicentinensi pro onere, quod in exactione dictarum decimarum sustinebitis, duo millia scuta auri in auro, ex eisdem decimis detrahendi, et illorum medietatem inter vos pro aequali portione, et quolibet anno eiusdem quadriennii pro rata distribuendi et dividendi; reliquam vero medietatem subcollectoribus et aliis exactoribus et procuratoribus ad easdem decimas colligendas deputatis, etiam quolibet anno pro rata, habita ratione laboris et amplitudinis cuiusque civitatis et dioecesis, loco salarii seu stipendii et mercedis, assignandi et distribuendi; ita tamen ut non quotannis huiusmodi duo millia scuta, sed in toto quadriennio integra summa eorundem duorum millium scutorum pro rata quolibet anno detrahantur, et tam vos et vestrum quilibet, quam ipsi subcollectores et alii praedicti, ratione fructuum ecclesiarum, quibus nunc praeesse dignoscimini, aut

in posterum praefici, vel beneficiorum obtentorum aut quae obtinere, nec non fructuum, vel pensionum reservatarum et assignatarum (quas et quos vobis assignari posthac contigerit) decimas ipsas pro vestra et illarum rata, et illorum quemlibet tangente, integre et realiter persolvere omnino teneamini, et dicta assignatione et distributione contenti esse debeatis, nec quidquam aliud vos et vestrum quilibet praetendere possitis.

§ 12. Tibi et aliis praedictis, a dictis patriarchis, archiepiscopis, episcopis, electis, commendatariis, administratoribus, abbatibus, prioribus, praepositis, capitulis, conventibus et aliis personis, supra expressis exceptis, easdem decimas, ut praefertur, per nos impositas petendi, exigendi et colligendi, eisque tam in genere quam nominatim, et in specie, ut illas solvant, sub privationis beneficiorum ecclesiasticorum per eos quomodolibet obtentorum, aliisque, prout voluis videbitur, poenis etiam pecuniariis; ac demum per sententias et censuras ecclesiasticas mandandi et percipiendi, ac pro earum decimarum faciliori exactione unum vel plures subcollectores, qui si in dignitate ecclesiastica constituti sint, pari actu, vigore praesentium, facultate fungantur, per locorum Ordinarios in unaquaque civitate, dioecesi et loco sibi subiecto pro tempore deputatos approbandi, etiam si qui ex ipsis Ordinariis, intra aliquem brevem terminum vestro arbitrio praefigendum, viros idoneos ad id deputare neglexerint, tibi etiam sine illorum consensu vestro arbitrio illos libere deputandi, et deputatos amovendi, aliosque eorum loco, toties quoties tibi videbitur, substituendi et subrogandi, ac solvere recusantes et differentes, ac generaliter contradictores quoslibet et rebelles, et ne decimae huiusmodi solvantur persua-

Facultates necessarias eis impertitur.

dentis, directe vel indirecte, per ipsas censuras ecclesiasticas, et alia opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, auxiliumque brachii saecularis contra eos ad hoc, si opus fuerit, invocandi; solventes vero de solutis quietandi et liberandi, a censuris et poenis, quas dicta occasione quomodolibet incurrerint, absolvendi, et generaliter omnia et singula alia in praemissis et circa ea necessaria seu quomodolibet opportuna faciendi, ordinandi, mandandi et exequendi plenam et liberam, auctoritate et tenore praedictis, facultatem concedimus et potestatem.

Contra ea tollit.

§ 13. Non obstante regula nostra de non tollendo iure quaesito, ac aliis quibusvis apostolicis, ac etiam in provincialibus et synodalibus conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus et ordinationibus, caeterisque contrariis quibuscumque. Aut si ipsis patriarchis, archiepiscopis, episcopis, electis, administratoribus, commendatariis, abbatibus, prioribus, praepositis, capitulis, conventibus, congregationibus et aliis personis praedictis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab eadem Sede indultum, quod ad solutionem alicuius decimae non teneantur, et ad id compelli, aut quod interdicti, suspendi vel excommunicari, seu, extra vel ultra certa loca, ad iudicium evocari non possint, per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum, de iudicio huiusmodi mentionem; et quibuslibet aliis privilegiis et exemptionibus, etiam in corpore iuris clausis, ac litteris apostolicis quibuscumque dignitatibus, seu Ordinibus specialiter vel generaliter sub quacumque verborum forma expressis, etiam si motu proprio, ac de apostolicae potestatis plenitudine, ac consistorialiter, ac etiam in vim contractus emanaverint, etiam si pro illorum

sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus ad verbum habenda esset mentio specialis, quae eis quoad praemissa volumus in aliquo suffragari.

§ 14. Volumus autem quod, iuxta ordinationem in Concilio Viennensi super hoc editam, calices, libri et alia ornamenta ecclesiarum, monasteriorum, beneficiorum et aliorum piorum locorum divino cultui dicata, ex causa pignoris vel alia occasione solutionis decimarum huiusmodi, nullatenus capiantur, distrahantur vel occupentur.

Vasa sacra loco pignoris capi solent.

§ 15. Quodque praesentium litterarum transumptis, tuo vel alicuius praelati ecclesiastici sigillo, et publici notarii subscriptione munitis, eadem prorsus fides habeatur in iudicio et extra, quae ipsis originalibus litteris haberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Transumptis quae esse debent.

Datum Romae apud Sanctum Marcum sub annulo Piscatoris, die xx decembris MDCI. pontificatus nostri anno x.

Dat. die 20 decembris 1601, pontif. an. x.

CCLXXIV.

Confirmatio privilegiorum hospitalis Domus Dei parisiensis, cum nonnullarum aliarum gratiarum concessione.

Clemens episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

Divina elementia disponente, Eius, qui immobilis permanens, sua providentia mirabili, suo ordine dat cuncta moveri, in Apostolicae Sedis cathedra, meritis licet imparibus, constituti, ex commissi nobis eadem elementia desuper pastoralis officii debito, cura piorum locorum quomodolibet, praesertim hospitalium, xenodochiorum, ac pauperum et aliarum miserabilium personarum in eis pro tem-

Procuratum

Ex Regest. in Secret. Brevium.

pore charitative introductarum, statum et commoda, et eo propensius, dum saeculares ad id prospicimus intendere principes (orthodoxae veluti fidei zelatores, et piorum operum amatores) nostrae considerationis aciem dirigimus, ac dispendiis et indemnitatibus occurrere, et profectibus eorum consulere satagentes, his, quae pro ipsorum hospitalium et xenodochiorum laudabili succursu et gubernio, et eis a Romanis Pontificibus concessorum conservatione privilegiorum, processerunt, ut in perpetuum eo firmitus illibata perdurent, quo frequentiori Sedis Apostolicae fuerint praesidio pro tempore roborata, nostrae approbationis adminiculum impendimus, ac hospitalia et pia loca huiusmodi, et eorum ecclesias, ut a christifidelibus pro devotionis reviviscencia, et suorum expiatione delictorum, et exinde salutis suae conservatione merito venerantur, indulgentiarum prosequimur impendiis, et alias in his dicti officii nostri partes favorabiliter interponimus, dum pro pauperum et aliarum personarum praedictarum diligenti cura, alimonia et solamine, id conspicimus in Domino salubriter expedire.

Sixtus IV nonnulla privilegia huic hospitali concessit.

§ 1. Sane charissimus in Christo filius Henricus Francorum et Navarrae rex christianissimus, tam suo quam dilectorum filiorum praepositi mercatorum et scabini civitatis Parisiensis et syndici et gubernatorum, necnon administratorum et magistrorum, et fratrum et sororum hospitalis *Domus Dei* nuncupati, etiam Parisiensis nominibus, nobis nuper exponi fecit, quod dudum felicis recordationis Sixtus Papa IV, praedecessor noster, per eum, ex relatione clarae memoriae Ludovici dum vixit Francorum regis christianissimi, accepto, quod hospitale huiusmodi (quod Sanctus Ludovicus eorundem Francorum rex in

construendo S. Ioannis Evangelistae, construi et aedificari fecerat, ut inibi centum et quadraginta personae utriusque sexus Domino servientes fratres, sorores ac ministros nuncupatos, qui S. Augustini regulam observarent, laudabiliter instituerat, sapienterque ediderat, ut partim eorum per dies ac noctes, missis et etiam horis canonicis celebrandis intenderent, partim vero pauperibus, infinitis morborum generibus respersis vacarent, cum inibi viduae, pupilli, gravidae, puerperae, senio confecti foventur; et vulneribus confracti, ut mentis compotes evaderent, vel mortui misericorditer sepelirentur, spiritualibus alimentis indigebat; iis seu certis aliis ex causis adductus, hospitale, ac illius Ecclesiam certis anni diebus visitantibus, nec non confraternitati sanctorum Ioannis Baptistae et Nicolai episcopi et confessoris, ac sanctarum Agnetis et Ceciliae virginum et martyrum, in eadem Ecclesia fundatae, illiusque pro tempore existentibus confratribus, nonnulla privilegia, praerogativas et alias gratias, diversis temporibus concessit et elargitus fuit, eaque postmodum, et alia privilegia, et indulta a pia memoriae Nicolao V et Calixto IV, Romanis Pontificibus, etiam praedecessoribus nostris, ac etiam a Sede Apostolica, non obstante quacumque similium privilegiorum et indultorum postea emanata revocatione, eidem hospitali concessa, et successive recolendae memoriae Innocentius VIII et Alexander VI, ac Iulius II, necnon Leo X, ac Clemens VII et Pius IV, etiam Romani Pontifices, similiter praedecessores nostri, praemissa omnia a suis respective praedecessoribus concessa, apostolica auctoritate, approbaverunt et confirmaverunt, et alia de novo etiam concesserunt et elargiti fuerunt, etiam respective, prout in singulis singulorum praedecessorum praedictorum

quae successores Pontifices confirmaverunt.

desuper confectis litteris plenius continetur.

Henricus IV eadem confirmari petiit a Clemente.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, in supradicto hospitali, inter caetera, non solum totius regni Franciae, sed etiam universi orbis christiani hospitalia, pauperes utriusque sexus, copiosiori admodum numero, omnibus morborum generibus oppressi, ac multoties viduae, pupilli, gravidae, puerperae et senio confecti huiusmodi confortantur, et quidquid auxilii et charitatis indigenti conferri potest, ibi procul dubio ministretur; illud autem ob multitudinem pauperum et infirmorum eo in dies confluentium, ac ultra dietas centum et quadraginta personas professas inibi, ut praefertur, deservientes, magnum aliorum eius ministrorum numerum, maximis, et quam illius annui ferunt redditus, longe maioribus indigeat subventionibus, praedictus Henricus rex, qui praelibati Sancti Ludovici regis (a quo, ut dictus Henricus rex asserit, et eius regali et christiano stemmate, et prosapia, originem ducit) vestigia amplectens, ad dictum hospitale singularem gerit devotionis affectum, nominibus supradictis, nobis humiliter supplicari fecit, quatenus omnia et singula privilegia, indulta, libertates, immunitates et gratias concessas huiusmodi, etiam nostro, et eiusdem Sedis patrocinio communitur, ac illis perpetuae firmitatis robur adhaerere, ac alias in praemissis opportuno providere de benignitate apostolica dignaremur.

Henricus habet Clementem.

§ 3. Nos igitur, qui ad ea, per quae hospitalia et pauperes, ac miserabiles et aliae indigentes personae in suis necessitatibus sublevari, et eorum indemnitati magis consuli valeant, solertiae nostrae aures libenter convertimus, praedicti Henrici regis pium desiderium in praemissis plurimum in Domino com-

mendantes, ipsosque praepositum, et scabinum, ac syndicum et gubernatores, ac administratores, necnon fratres et sorores, ac illorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, singulorum quoque privilegiorum, indultorum et litterarum praedictarum tenores, praesentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, omnia et singula privilegia, indulta, libertates, immunitates et gratias a praedecessoribus praedictis, dicto hospitali, illiusque magistro, administratori, confratribus, sororibus, nunciis et benefactoribus concessa et elargita, licita et honesta, sacrisque canonibus, et Concilii Tridentini decretis minime contraria, nec sub ulla revocatione comprehensa, et in usu existentia dumtaxat, dicta auctoritate, tenore praesentium, perpetuo approbamus et confirmamus, omnesque, et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui desuper intervenerint, supplemus, illaque valida et efficacia fore et esse, viribusque et effectu, etiam perpetuo subsistere decernimus.

Permittit ad administrandum, ut elemosinas per deputatos colligant.

§ 4. Et insuper praedictis, et pro tempore existentibus dicti hospitalis syndicis, gubernatoribus, administratoribus, ac magistro et fratribus, ut de caetero perpetuis futuris temporibus elemosynas, et quaecumque charitativa subsidia, per personas honestae vitae ab eis pro tempore deputatas, ad usum eiusdem hospitalis eiusque pauperum in universo regno Franciae, et etiam singulis illius provinciis, civitatibus, terris, oppidis, burgis et locis, perquiri et colligi facere, et

ad hunc effectum, quatenus id sit in usu, in ecclesiis, monasteriis et domibus regularibus, etiam Ordinum Mendicantium, et aliis locis et terris eiusdem regni, capsas et truncos pro dictis elemosynis recipiendis et conservandis, apponere et collocare, dictasque elemosynas recipere et levare possint et valeant.

§ 5. Ita tamen, quod ipsi syndici, gubernatores, administratores, magister, ac fratres, et ab eis, ut praefertur, deputatae personae, per locorum Ordinarios, seu eorum vicarios in spiritualibus generales, nec non fabricae Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, Cruciatuae Sanctae, et Ordinis S. Mariae Redemptionis Captivorum deputatos, vel quoscunque alios, quavis auctoritate fungentes, molestari, perturbari vel inquietari nullatenus unquam possint, dummodo personae ad collectiones elemosynarum huiusmodi pro tempore deputatae, eo munere, sine dolo et modesto, fungantur; quorum nomen non gerant, nullas indulgentias divulgent, nec per se nec per alios praedicent, privilegia sua non ostentent, reliquias, chartas, imagines aliave similia ad fideles excitandum, aut ulla instrumenta, quaedam quistorum insignia non circumferant, minas et imprecationes ad extorquendum pecunias, aut alia bona non intentent, nec quasi debitum et consuetum petant, nulla arte utantur, sed simpliciter, pie ac modesto pro subventionem dicti hospitalis petendo, quod sponte offertur, tantum recipiant, nullaque super dictis elemosynis, quovis nomine, conventionem, etiam in dicti hospitalis utilitatem, faciant, auctoritate et tenore praedictis, similiter perpetuo concedimus et indulgemus.

§ 6. Decernentes irritum et inane si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari

§ 7. Quocirca dilectis filiis Parisiensi et Meldensi, ac Aurelianensi officialibus per apostolica scripta mandamus quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se vel alium, seu alios, praesentes litteras, et in eis contenta quaecunque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte Henrici regis, et praedictorum, ac pro tempore existentium praepositi et scabini, necnon syndici et gubernatorum, ac administratorum magistrorumque, et fratrum, et sororum hospitalis huiusmodi, seu alicuius eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra praesentes litteras, et in eis contenta huiusmodi, firmiter et inviolabiliter observari, et singulos, quos litterae ipsae concernunt et concernent in futurum, illis pacifice frui et gaudere: non permittentes ipsos vel aliquem eorum desuper per quoscunque, quomodolibet indebite molestari, perturbari vel inquietari: contradictores quoscunque et rebelles, per censuras et poenas ecclesiasticas, et caetera opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, necnon legitimis super his habendis servatis processibus, censuras ac poenas ipsas, etiam iteratis vicibus, aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 8. Non obstantibus praemissis, ac similis memoriae Bonifacii Papae VIII, iidem praedecessoris nostri, de una, et in concilio generali edita de duabus diaetis, dummodo ultra tres diaetas aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non trahatur: necnon sanctae memoriae Pii Papae V. pariter praedecessoris nostri, similium gratiarum revocatoria, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum quod interdicti,

Executores praesentis constitutionis designat.

Constitutum derogat.

vel suspendi non possint, per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem.

Christifidelibus hospitalis ecclesiam vicariis huiusmodi concessit indulgentiam.

§ 9. Caeterum, ut dicta ecclesia in debita veneratione a christifidelibus habeatur, et congruis frequentetur honoribus, necnon iidem christifideles, ex devotionis causa, ad ipsam ecclesiam visitandam magis invitentur et confluant, quo exinde dono coelestis gratiae conspexerint et scriverint se uberius esse relectos, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum Eius auctoritate confisi, omnibus et singulis utriusque sexus christifidelibus, vere poenitentibus et confessis, qui dictam ecclesiam in Circumcisionis Domini nostri Iesu Christi, et Nativitatis Beatae Mariae Virginis huiusmodi festivitatum diebus, a primis vesperis usque ad occasum solis, devote visitaverint, et inibi pro pace inter principes christianos conservanda, ac S. Matris Ecclesiae exaltatione, et haeresum extirpatione, pias ad Deum preces effuderint, quibus diebus praedictis id fecerint, si sanctissimum Eucharistiae sacramentum sumpserint, indulgentiam plenariam, similiter perpetuo duraturam, et omnium peccatorum suorum remissionem, eisdem auctoritate et tenore, misericorditer in Domino etiam concedimus et relaxamus.

Ordinarius eorum praesentibus super observantia legum ecclesiarum huiusmodi in litteris innotuit.

§ 10. Volumus autem quod, pro praemissorum praecisa observatione, non solum ex aliorum delatione, sed ex suo etiam officio Ordinarii locorum inquirent, si quae fraus, praesertim adversus leges eis praescriptas ab ipsis constitutionibus, committatur; quod si reos vere compererint, publice, pro modo culpa, arbitrio suo puniant, eosdem statim a collectione amoveant, aliosque, qui idonei sint, a dictis superioribus eurent sufficiens.

§ 11. Praeterea etiam volumus quod si dictae ecclesiae aliqua alia indulgentia perpetua, vel ad tempus nondum elapsam, duratura, per nos concessa fuerit, eadem praesentes litterae, quoad indulgentias per eas concessas, nullius sint roboris vel momenti.

Clauſula quae indulgentiarum concessorem.

§ 12. Quodque earundem litterarum transumptis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem fides adhibeatur in iudicio et extra, ubique locorum, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Fides adhibenda transumptis.

§ 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae absolutionis, approbationis, confirmationis, suppressionis, concessionis, indulti, decreti, mandati, relaxationis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum Eius, se noverit incursurum.

Clauſulae poenales.

CCLXXV.

Zeccham publicam in civitate Ferrariensi institui permittit, in qua evadantur monetae, praevia facultate S. R. E. camerarii, nec non eiusdem comitatus legati.

1 Deest nota chronologica: sed hanc constitutionem datum fuisse anno x pontificatus Clementis ex eo evincitur, quod legatur in registro eiusdem anni, et quidem pag. 559. Sub idem tempus Clemens Papa, constitutione data die xi augusti 1601, quae incipit: *Ad Romani Pontificis* cassavit decretum quoddam, seu statutum Capituli Oriolensis, quo cavebatur ne Fratres Ordinis Mendicantium infirmorum confessiones exciperent, et defunctorum corpora ad sepulturam associarent. Quam quidem constitutionem legere est in *Bullario Ordinis Praedicatorum*, tom. v, pag. 596.

2 Ex Regest. in *Arch. Trevirano*.

CCLXXVII.

sentibus pro expresso haberi volumus) ita moderamur, ut minister generalis eiusdem Congregationis Cappucinatorum et definitores in capitulo generali congregati, et in eodem capitulo tantum, quibusvis eiusdem Congregationis religiosi, ad confessiones audiendas approbati, prout ipsi ministro generali et definitoribus videbitur, licentiam audiendi saecularium utriusque sexus confessiones, usque ad novi capituli generalis celebrationem, et non ultra, et sic de capitulo generali in capitulo generale, concedere respective possint et valeant, auctoritate apostolica, tenore praesentium, facultatem concedimus et impertimur.

§ 3. Et quascumque licentias audiendi saecularium huiusmodi confessiones, quibusvis eiusdem Congregationis fratribus ab illius protectore aut quocumque alio, etiam de expresso nostro mandato, in perpetuum concessas, harum serie, revocamus et annullamus. Decernentes irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 4. Non obstantibus praefata Gregorii XIV, praedecessoris, ac quibusvis aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

§ 5. Volumus autem ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem, quae praesentibus ipsis adhiberetur, fides adhibeatur.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die tertia februarii MDCLII, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 3 februarii 1602, pontif. an. XI.

Oppidum Medina del Campo, nonnullaque loca, quae ad abbatem eiusdem oppidi pertinebant, episcopi Vallisoletani iurisdictioni subiecta declarantur.

Clemens Papa VIII, ad perpetuam rei memoriam.

Ut gratiae apostolicae, praesertim provida deliberatione factae, sublatis quibusvis impedimentis, suum debitum consequantur effectum, libenter sollicitudinis nostrae partes interponimus, prout in Domino salubriter conspiciamus expedire.

§ 1. Alias siquidem, precibus clarae memoriae Philippi II Hispaniarum regis catholici in ea parte inclinati, habita cum fratribus nostris Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus matura deliberatione, et de illorum consilio, et apostolicae potestatis plenitudine, in erectione Ecclesiae Vallisoletanae in cathedrali per nos facta, inter alia oppidum de Medina del Campo, tunc Salamantinae dioecesis, cum collegiata, aliisque ecclesiis ibi consistentibus a dioecesi Salamantina, ac omni iurisdictione, superioritate, correctione, visitatione, dominio et potestate, tunc et pro tempore existentis episcopi Salamantini, necnon Cacionillo, Trabancos, Abanes, Pozalde, Gallinas, la Seca Fuen, Castin, Torrecilla de Valle tarde et hombre, Braazos, la Nave, Siete Iglesias, Pollos, Pero, Miguel, Rodillana, Rueda, San Martin del Monte, la Golosa, et el Campo Velasco, Albaro, Robledilla alias Robadilla, Villa Huertes, Villa Verde, Villa Nueva, Castrizon, Alae, los Fuente, la Piedra, Duenas, Bone, Guirardo, el Carpio, Valdefuentes, et Zofraga in territorio abbatis dicti oppidi de Medina del Campo existentia, et illi subiecta loca, ab eiusdem abbatis ex tunc, quatenus abbatia

Ex Regest. in Secret. Brevium.

Qua cumque alicuius licentia revocatur.

Quod auctoritate

Transumptis

Ex eodem.

Clemens episcopo Vallisoletano nonnullis locis ad iurisdictionem eiusdem abbatis subiecta oppidum et abbatiam de Medina del Campo.

dicti oppidi de Medina del Campo vacaret; sin minus, cum primum illa per cessum vel decessum vacavisset, apostolica auctoritate, in perpetuum dismembravimus, separavimus, exemimus et liberavimus, ac pro tempore existentem abbatem dictae saecularis et collegiatae ecclesiae, ipsamque ecclesiam de Medina del Campo, illiusque capitulum cum abbatia eiusdem ecclesiae de Medina, aliaque loca praedicta episcopo Vallisoletanensi pro tempore existenti (quoad omnem ordinariam iurisdictionem et superioritatem, congrua tamen sede in eadem ecclesia Vallisoletanensi eidem abbati assignata, quodque pro tempore existens episcopus Vallisoletanensis teneatur habere in dicto oppido de Medina vicarium idoneum, in quo concurrerent qualitates dicto oppido de Medina dignae, et qui in dicto oppido de Medina residere deberet cum facultate exercendi eandem iurisdictionem, quam tunc existens abbas dictae ecclesiae de Medina exercebat) perpetuo pariter subiecimus, prout in nostris desuper expeditis litteris plenius continetur.

§ 2. Cum autem, sicuti ad nos perlatum est, licet venerabilis frater episcopus Vallisoletanensis, forsitan in quiete et pacifica possessione exercendi ordinariam huiusmodi iurisdictionem in dicto oppido de Medina del Campo, et illius districtu ac locis praedictis olim dicto abbati subiectis, existat; nihilominus dilectus filius Dominicus de Leon modernus abbas dictae saecularis et collegiatae ecclesiae, eundem episcopum super exercitio iurisdictionis huiusmodi, contra mentem et intentionem nostram, ac dictarum litterarum tenorem, molestaverit et molestet ad praesens, in grave ipsius episcopi praedicti iudicium et damnum.

§ 3. Nos ius dicti episcopi illaesum praeservare, simulque omnem litium et controversiarum materiam super his praecidere, ac alias desuper opportune providere volentes, ex voto dilectorum filiorum nostrorum Camilli, sanctorum Ioannis et Pauli, Burghesii, et Pompeii, S. Balbinae, titularum, Arrigonii nuncupatorum, presbyterorum cardinalium, quibus hoc negotium examinandum et nobis referendum commisimus, motu proprio, non ad ipsius episcopi, aut alterius pro eo nobis desuper oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, ac ex certa scientia, et de apostolicae potestatis plenitudine, omnes et quascumque lites, causas, controversias et molestias per dictum abbatem hactenus forsitan contra dictum episcopum, eorum quibusvis iudicibus ordinariis vel delegatis tam in Romana Curia, quam extra, etiam coram dilectis filiis causarum palatii apostolici auditoribus motas ac inchoatas (quarum statum et merita ac nomina et cognomina iudicum, et collitigantium, aliaque necessario exprimenda, praesentibus pro expressis haberi volumus) etiam in quibusvis terminis et instantiis indecisas pendentes, ad nos harum serie advocamus, illasque penitus et omnino extinguimus, ac praedicto abbati nunc et pro tempore existenti perpetuum silentium desuper imponimus, dictumque oppidum de Medina del Campo, illiusque districtum, et loca olim dicto abbati subiecta praefata, cum omni sua iurisdictione, tamquam in erectione dictae cathedralis ecclesiae comprehensa, ordinariae iurisdictioni nunc et pro tempore existentis episcopi Vallisoletanensis perpetuo subiecta esse et fore declaramus, illaque sub dicta ordinaria iurisdictione episcopi Vallisoletanensis perpetuo confirmamus, suppletes omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui in praemissis quomodolibet intervenerunt.

§ 4. Ipsi vero abbati, in virtute sanctae obedientiae, praecipimus et mandamus,

Contra licentiam Abbatis.

Item praesentibus de la Torre de la...

nam iurisdictionem subiecit.

Præcipimus Abbati, ut man-

Dato 5. Solis
obtemporal.

ne in dicto oppido, districtu et locis praefatis, insignia pontificalia, aliave ordinariae iurisdictionis munia exercere, neve reditus, qui ratione visitationis quomodocumque et undecumque proveniunt, quovis praetextu percipere, necque dictum episcopum Vallisoletanensem et eius officialem seu officiales, aut alios dicti episcopi ministros super exercenda dicta iurisdictione, quoquo modo, etiam praetextu consuetudinis immemorabilis, aut quorumvis privilegiorum ab Apostolica Sede, seu alias quomodolibet eidem abbati seu abbatiae saeculari et collegiatae concessorum, approbatorum et innovatorum molestare, perturbare aut inquietare audeat vel praesumat.

Clausulae.

§ 5. Decernentes praesentes litteras nullo unquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio, seu intentionis nostrae vel quopiam alio defectu, etiam ex eo quod iidem abbas aut alii quicumque interesse in praemissis habentes, ad hoc vocati et auditi non fuerint, notari, impugnari, invalidari, aut ad terminos iuris reduci, vel in ius aut controversiam revocari posse. Sicque per quoscumque iudices ordinarios et commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii apostolici auditores praedictos, ac S. R. E. cardinales, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, ubique iudicari et definiri debere, necnon irritum et inane si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Exequutio-
deputat.

§ 6. Quocirca venerabili fratri archiepiscopo Toletanensi, ac dilectis filiis nostro et Apostolicae Sedis in regnis Hispaniarum nuncio, ac causarum Curiae Camerae Apostolicae generali auditori per praesentes motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios praesentes litte-

ras, et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte dicti episcopi fuerint requisiti, solemniter publicantes, illi in praemissis efficacis defensionis praesidio assistant, non permittentes eundem episcopum, seu illius officiales aut ministros desuper ab ipso abbate, seu quibusvis aliis molestari; contradictores quoslibet, eisque auxilium, consilium, vel favorem publice vel occulte, directe seu indirecte quomodolibet praestantes, cuiuscumque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, per censuras ecclesiasticas, ac poenas pecuniarias, ac privationis suorum beneficiorum ecclesiasticorum quorumcumque, et inhabilitatis ad illa et alia imposterum obtinenda, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, nec non legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, et poenas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 7. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae VIII, praedecessoris nostri, de una, et concilii generalis de duabus diaetis, dummodo quis, vigore praesentium, ad iudicium, ultra tres diaetas, non trahatur, aliisque constitutionibus, necnon et ordinationibus, litis pendentia, aliisque praemissis, ac inhibitionibus etiam a dictis auditoribus, eorumve aliquo seu aliquibus, vigore quarumcumque commissionum apostolicarum, iam forsitan decretis, non tamen executioni demandatis, aut posthac emanandis, ac omnibus et singulis, quae in dictis litteris volumus non obstare: privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, ac consuetudinibus etiam immemorabilibus in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, innovatis et observatis. Quibus omnibus et singulis, etiam si de illis illorumque totis

Contraria tollit.

tenoribus specialis, specitica, expressa, et individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda foret, illorum tenores praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si abbati praedicto et quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die xxviii februarii mpcii, pontificatus nostri anno xi.

Dat. die 28 februarii 1602, pontif. an. xi.

CCLXXVIII.

Episcopi eorumque officiales in partibus Indiarum admonentur ut proficiscentes ad partes del Sur et alias regiones auxilium praestent.

Clemens Papa VIII

Venerabilibus fratribus archiepiscopis, episcopis, et aliis locorum Ordinariis, nec non dilectis filiis eorum officialibus, caeterisque personis ecclesiasticis quibuscumque in partibus Indiarum constitutis, salutem et apostolicam benedictionem.

Pontificis sollicitudo de missionibus.

Pastoris aeterni, qui gregem suum universum nobis in Beato Petro pascendum commisit, vices quam immeriti gerentes in terris, ad coelestis doctrinae pabulum dispersas et aberrantes oves congregare omni studio incumbimus; et cum ad remotissima orbis terrarum loca nos ipsos conferre nequeamus, eorum ad id ipsum

† Ex Regest. in Secret. Brevium.

exequendum studium requirimus, quos idem Pastor Altissimus in partem sollicitudinis nostrae evocavit.

§ 1. Cum igitur, sicut magno cum animi nostri gaudio accepimus, dilecti filii capitanei Petri Fernandez Quiros, nauclerii, seu ut dicitur, piloti maioris, in illis partibus clarae memoriae Philippi II Hispaniarum et Indiarum regis catholici opera et industria, nonnullae novae nationes huc usque incognitae in partibus del Sur novi orbis repertae et detectae fuerint, ac ipse Petrus, qui pro servitio etiam charissimi in Christo filii nostri Philippi III Hispaniarum et Indiarum regis catholici, benedicente Domino, iterum opus hoc aggredi et ad ulteriora loca incognita penetrare intendit, alias novas nationes et gentes detegere et invenire speret, et apud illas tam inventas quam inveniendas gentes, quae idola colunt, evangelium, verbi Dei semen, quod in aliis Indiarum partibus, divina assistente gratia, sparsum fuit, uberrimos fructus producturum confidat; et propterea cum nuper ad hanc almam Urbem peregrinationis causa veniens, id nobis coram significaverit, ac humiliter supplicaverit, ut piam hanc causam pastorali nostra sollicitudine adiuvere de benignitate apostolica dignaremur:

§ 2. Nos eorundem regum summam pietatem ac singularem christianae fidei propagandae zelum, ac dicti Petri Fernandez operam et industriam summo-pere commendantes, ac ad ea, per quae evangelica doctrina ad animas Christo lucrandas longe lateque diffundi valeat, sollicito studio intendentes, vos universos et singulos paterne in Domino requirimus et hortamur, ut eundem Petrum Fernandez, eiusque in dicta expeditione successores quoscumque, ipsorumque socios et praesertim religiosos ad praedicandum in illis partibus evangelium, iussu

Petrus Fernandez ad regiones del Sur profecturus fidei catholicam in eadem propagare cupit.

Clemens episcopus, etc., hortatur ut ut sint auxilio.

nostro, accedentes, omnibus christianae pietatis officiis ac opportunis favoribus prosequamini, iisque omnem opem et auxilium in his, quae ad nationum et regionum praedictarum pacationem et conversionem procurandam pertinebunt, prompto ac libenti animo deferatis. Quod si feceritis, praeter aeternae retributionis praemium, nostram quoque et Apostolicae Sedis benedictionem et gratiam promerebimini.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die IX martii MDCII, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 9 martii 1602, pontif. an. XI.

CCLXXIX.

Moderatio constitutionum Sixti V quoad nullitatem professionis emittendae a novitiis Ordinum regularium, cum praefinitione poenarum contra superiores qui, non servata forma eis tradita, eos receperint. Et decreta generalia pro novitiorum receptione, institutione et educatione.

Clemens Papa VIII, ad perpetuam rei memoriam.

In suprema Ecclesiae Catholicae specula, meritis licet imparibus, divina providentia disponente, constituti, omnibus incommodis quae in eadem Ecclesia, non sine fidelium animarum periculo et detrimento, oriri possunt, ob variam et sinistram constitutionum Romanorum Pontificum, praedecessorum nostrorum, quas iustis de causis ediderunt, interpretationem, pro nostri pastoralis officii munere conamur providere, prout in Domino salubriter conspicimus expedire.

§ 1. Cum igitur felicitis recordationis Sixtus Papa V, praedecessor noster, ad integritatem et candorem in regularibus

et religiosis Ordinibus in Ecclesia Sancta institutis retinendum et conservandum, quadam sua constitutione quae incipit: *Cum de omnibus ecclesiasticis Ordinibus*, sub dat. sexto kalendas decembris, pontificatus sui anno III, nonnulla circa modum, formam et qualitates admittendi religiosos ad quosvis regulares Ordines decreverit; et deinde alia simili quae incipit: *Ad Romanum spectat Pontificem, etc.*, sub dat. XII kalendas novembris, pontificatus sui anno III, quaedam dubia super dicta priori constitutione exorta declaraverit.

§ 2. Et praeterea piae memoriae Gregorius Papa XIV, etiam praedecessor noster, alia sua perpetuo valitura constitutione, quae incipit: *Circumspecta Romani Pontificis providentia, etc.*, sub dat. idibus martii, pontificatus sui anno I, respective editis, constitutiones Sixti praedecessoris supradictas, quoad illegitimos, moderatus fuerit, prout in eisdem constitutionibus plenius continetur.

§ 3. Tamen, quia longo usu et experientia compertum est, ex nimia facilitate et multitudine casuum, in quibus professio a suscipientibus habitum alicuius regularis Ordinis a dicto Sixto praedecessore nulla declaratur, multos, hac occasione arrepta, fraudulenter petiisse et in dies petere, ut professio, quam in aliquo regulari Ordine emiserunt, nulla declaretur, ex quo nonnulli eorum regulares Ordines et instituta sub hoc praetextu deseruerunt; et idcirco plerisque in locis maxima incommoda et scandala exorta fuerunt; nos ea scandala et incommoda, quantum in Domino possumus, remove et ne imposterum alia eiusmodi hac de causa oriantur, opportuna ratione providere cupientes, singularum constitutionum praedictarum tenores praesentibus pro expressis habentes, matura super his cum venerabilibus

venerabilium ad Ordines Regulares.

Gregor. XIV nonnulli praescripsit de illegitimis.

Clemens praedictas constitutiones ad formam iuris reducit.

fratribus nostris Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus super negociis Episcoporum et Regularium deputatis, consultatione praehabita, ex illorum sententia et voto, constitutiones praedictas Sixti praedecessoris, quoad eam partem per quam eorum, qui formam in eisdem constitutionibus praescriptam de caetero non servaverint, et quoad alios etiam casus ibidem expressos, in quibus receptorum in quibuscumque etiam Mendicantium Ordinibus professio nulla declaratur, ad terminos iuris et sacrorum canonum, perinde ac si praedictae constitutiones in illa parte editae non fuissent, auctoritate apostolica, tenore praesentium, reducimus.

§ 4. Caeterum poenas contra superiores quorumcumque Ordinum etiam Mendicantium huiusmodi, qui in admittendis regularibus ad habitum et professionem, earundem constitutionum formam non servaverint, aut aliter quovis modo contrafecerint, in ipsis constitutionibus inflictas, salvas esse volumus et statuimus.

§ 5. Sicque, et non aliter, in praemis omnibus et singulis per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari pariter decernimus.

§ 6. Non obstantibus praefatis constitutionibus, caeterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

§ 7. Volumus autem ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo personae in dignitate ecclesiastica con-

stitutae munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra habeatur, quae ipsis praesentibus haberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die II aprilis MDCII, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 2 aprilis 1602, pontif. an. XI.

Sequuntur decreta generalia ad novitiorum receptionem, professionem et institutionem spectantia.

De novitiis ad habitum regularem et professionem non admittendis, nisi in conventibus designandis.

Clemens Papa VIII.

Regularis disciplinae restitutioni, pro qua potissimum, iuxta nostri muneris debitum, laborare non desistimus, illud in primis magnum impedimentum afferre quotidiano usu compertum est, quod in omnibus conventibus, iis praesertim qui maiori reformatione indigent, singuli ad religionem venientes passim recipiuntur: unde fit, ut quo magis nos variis constitutionibus male affectas radices amputare studemus, eo magis in dies depravatae infructuosaeque eiusmodi noviter profitentium succrescant.

§ 1. Cui quidem malo occurrere volentes, praesenti decreto statuimus districteque praecipimus omnibus generalibus, provincialibus, commissariis, ministris caeterisque superioribus conventuum intra Italiae et insularum adiacentium fines existentium quibuscumque et quorumcumque Ordinum Mendicantium, ut de caetero neminem, sub quovis praetextu aut colore, ad habitum regularem admittant, nisi in conventibus, auctoritate no-

Ad haec omnia vide in constitut. cxxi Sixti V: *Cum de omnibus*, tom. VIII, pag. 954.

Poenas tamen impositas contra superiores Ordinum praeservat.

Decretum irritans apponit.

Contraria tolluntur.

Exemplis evulsi tubet.

Causae ob quas depravantur religiones.

Clemens novitios in locis destinandis tantum recipi mandat.

Exordium

Sixtus V. for mam tradidit re- cipiendorum

stra, propediem in unaquaque provincia designandis.

Et usque ad deputatorem non recipiantur.

§ 2. Insuper sancimus ut quoad eiusmodi conventus, ut praefertur, per nos deputati non fuerint, omnes praefatorum Ordinum superiores a receptione quorumcumque novitiorum, sive ad habitum sive ad professionem, omnino absterneant.

Receptionum poenae.

§ 3. Superior, qui huius decreti transgressor extiterit, ipso facto, poenam privationis omnium officiorum, quae tunc obtinebit, vocisque activae et perpetuae inhabilitatis ad alia imposterum obtinenda, se noverit incurrisse, ac aliis etiam poenis arbitrio nostro subiaceat.

Receptionum nullitas.

§ 4. Receptiones vero et professiones quaslibet eorum qui, contra huiusmodi decretum nostrum, admissi fuerint, nullas et irritas esse nunc decernimus et declaramus.

Contraria non obstant.

§ 5. Privilegiis, statutis et consuetudinibus quibuscumque in contrarium minime obstantibus.

Datum Romae, die XII martii MDXCVI.

Renovatio et ampliatio eiusdem decreti.

De Novitiis ad habitum regularem non recipiendis, nisi in monasteriis et locis designandis.

Relatio praecedens.

Sanctissimus in Christo Pater et D. N. D. Clemens divina providentia Papa VIII. Cum iam dudum animadverteret collapsae regularis disciplinae restitutioni, pro qua potissimum, iuxta sui numeris debitum, vigilare ac laborare non desistit, illud in primis magnum impedimentum afferre, quod in omnibus monasteriis et conventibus, iisque praesertim, qui maiori indigent reformatione, singuli ad religionem profitendam accedentes, passim ac sine debet, recipiuntur, ac inde fieri ut quo magis variis constitutionibus male

affected radices evellere studet, eo magis infructuosa noviter provenientium germina quotidie succrescant; cumque ob zelum ac desiderium, quo tenetur Sanctitas Sua, omnes regulares ad vetus suae cuiusque Religionis institutum redigendi, districte prohibuerit ne quis in certis Monachorum et Mendicantium Ordinibus ad suscipiendum habitum religionis admitteretur, profitereturve, quousque monasteria et conventus aliquot destinerentur, in quibus posset commodius regularis observantia, secundum reformationem a Sanctitate Sua institutam, introduci.

Ampliatio dicti decreti.

§ 6. Quia tamen, non obstante tali prohibitione, cognovit nonnullos fuisse, vel sub colore facultatis et licentiae a Sanctitate Sua obtentae, vel quia talis prohibitio ad illorum notitiam non pervenerit, receptos et admissos, praeter mentis suae sensum: ideo huic malo prospicere volens, ne licentiam ac facultatem huiusmodi subreptione, ac praetextu decretum Sanctitatis Suae irritum reddatur: nunc denuo districte praecipit ac mandat omnibus generalibus, provincialibus, commissariis, ministris, praesidentibus, abbatibus, prioribus et guardianis quibuscumque, caeterisque superioribus conventuum, monasteriorum ac domorum, quocumque nomine appellentur, intra Italianam et insularum adiacentium fines existentium, quorumcumque Ordinum Mendicantium et non Mendicantium (exceptis tamen Carthusianorum, Fratrum Minorum de Strictiori Observantia, nec non Cappuccinorum S. Francisci, Reformatorum S. Dominici, Discalceatorum Ordinis Carmelitarum, necnon Fratrum Congregationis Fulviensis Cisterciensis Ordinis, ac Eremitarum Eremitae Camaldulensis Montis Coronae, Clericorum Regularium Theatinorum, Societatis Iesu, Sancti Pauli Decollati, et aliorum de Somascha, Ministrorum Infirmorum respective Ordini-

bus, Societatibus seu Congregationibus nuncupatis, quae etiam antea exceperat, et nunc iterum excipiendo, voluit prohibitionem hanc ad illa nullo modo extendi, ne sub cuiusvis licentiae et facultatis impetratae vel impetrandae obtentu, nisi per litteras in forma brevis duntaxat, et non alias, quemquam ad habitum regularem suscipiendum, nec etiam conversos, nisi in conventibus, monasteriis et domibus, auctoritate eiusdem SS. D. N. propediem in unaquaque provincia designandis, recipere, aut receptos ad professionem admittere nullo modo audeant. Quinimmo contra primam prohibitionem Sanctitatis Suae receptos, etiamsi imperfectum habitum, aut sine capputio gerant, post praesentis decreti in Romana Curia publicationem, omnino eicere debeant.

Superiorum poenae transgressorum.

§ 7. Superiorem autem, qui huius decreti transgressor extiterit, ipso facto poenam privationis omnium officiorum, quae tunc obtinebit, vocisque activae et passivae, et perpetuae inhabilitatis ad alia imposterum obtinenda, eo ipso incurrere voluit ac decrevit, et aliis etiam poenis, arbitrio Sanctitatis Suae imponendis, subiacere.

Receptionum irritatio.

§ 8. Receptiones vero et professiones quaslibet eorum, qui contra huiusmodi decretum admissi fuerint, nullas et irritas esse ad quemcumque effectum, et nunc decernit et declarat.

Limitatio huius decreti.

§ 9. Hoc autem decretum noluit Sanctitas Sua eos Ordines comprehendere, qui conventus, domos et monasteria a se probata pro novitiorum receptione et educatione hactenus permissione sua constituerint.

Laentiam poenae.

§ 10. Caeteras vero licentias sive particulares, quae in hanc diem effectum non sunt sortitae, revocat et annullat.

§ 11. Vult autem decretum hoc suum et Forte addendum generales. (R. 1.).

in solitis locis Urbis publicatum, ita praedictorum singulos afficere, ac si cuilibet personaliter fuisset intimatum, privilegiis, statutis et constitutionibus quibuscumque in contrarium minime obstantibus.

Publicatio huius decreti.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, die XX mensis iunii MDXCVI.

Decretum super forma recipiendi novitios ad habitum et professionem regularem.

Sanctissimus in Christo Pater, et D. N. D. Clemens, divina providentia Papa VIII, qui alias pro regularis disciplinae restitutione, singulis regularium Ordinibus (quibusdam exceptis) prohibuit ne ad regularem habitum novitios imposterum reciperent, receptosve ad professionem admitterent, quosque in aliquibus cuiusvis Ordinis monasteriis seu conventibus (in quibus novitiatus pro recipiendis et educandis novitiis designarentur et approbarentur) ad eius, quam professi sunt, regulae praescriptum, vitam, moresque restituerent et componerent.

Relatio praecedens decreti.

§ 12. Certior deinde factus, quosdam omnium fere Ordinum conventus seu monasteria ad pristinam illam regularem vivendi formam et disciplinam, quam diutius desideraverat, fuisse redacta, in eisdem monasteriis et conventibus, ut novitiatus erigi, novitiisque recipi possent (sub certis tamen legibus, ac ea praesertim, ut licentia a Congregatione Reformationis Apostolicae prius obtenta esset) concessit, et ad illa designavit et approbavit.

Relatio de recipiendi novitiis in quibusdam conventibus.

§ 13. Nunc volens ut ea, quae pro novitiorum receptione et institutione, de mandato Sanctitatis Suae praescripta fuerunt, imposterum accuratius et exactius observentur, ultra formam traditam in constitutionibus felicis recordationis Sixti

In quorum receptione, etc. huiusmodi mandata servari.

Papae V et etiam Sanctitatis Suae super receptione novitiorum, decrevit, ac praesentis decreti virtute mandavit, ne in conventibus seu monasteriis ad novitios recipiendos, de Sanctitatis Suae, seu dictae Congregationis Reformationis licentia hactenus designatis et approbatis, seu imposterum designandis et approbandis.

§ 14. Novitii ad habitum recipi nullatenus possint vel admitti, nisi prius ab ipsa Congregatione, vel a propriis locorum Ordinariis, in quorum dioecesi novitiatus existunt, in quibus novitii recipiendi fuerint, expresse et nominatim novitii ipsi recipiendi approbati fuerint, et ut recipi et admitti possint, licentiam in scriptis (gratis tamen in omnibus, etiam quoad scripturam, concedendam) obtinuerint. Monet autem Sanctitas Sua eosdem Ordinarios omnem curam et diligentiam adhibere ut circa aetatem, conditionem, educationem, scientiam, vitam et mores, caeterasque qualitates in ipsis novitiis requisitas, observentur institutiones pro illis recipiendis ab eadem Congregatione Reformationis factae et publicatae. Neque aliter, nec alio modo, aliquem ad habitum recipi permittant, Ordinarios ipsorum conscientiam onerando, si quempiam approbaverint vel admitti permiserint, qui non sit idoneus et, iuxta constitutiones et institutiones praedictas, approbandus et admittendus.

§ 15. Firmiter nihilominus remanentibus poenis omnibus contra superiores quorumcumque Ordinum, qui in admittendis ad habitum et professionem novitiis, formae constitutionum et institutionum praedictarum non servaverint, aut novitium aliquem, quantumvis idoneum approbatum, in quovis alio conventu et loco seu monasterio, praeterquam in hactenus a Sua Sanctitate, vel a dicta Congregatione designatis et approbatis, seu imposterum designandis et approbandis, vel ultra nu-

merum in eorum singulis praescriptum seu praescribendum, receperint vel admiserint, seu alias praemissis quovis modo contrafecerint.

§ 16. Irritum ex nunc et inane decernens quidquid secus vel alias, quavis auctoritate, a quovis gestum vel attentatum fuerit.

§ 17. Non obstantibus quibuscumque, etc.

Datum Romae apud. S. Petrum, die xix maii, millesimo sexcentesimo secundo, pontificatus eiusdem S. D. N. an. xi.

Institutiones super receptione et educatione novitiorum religiosorum in monasteriis et conventibus designatis vel designandis.

§ 18. Cum ad regularem disciplinam in singulis religiosorum monasteriis propagandam, novitiorum institutio maxime utilis sit ac necessaria, et nihil ad gravem illam ac laudatissimam priscorum patrum vivendi rationem relaxandam, maiorem vim habuisse compertum sit, quam vel nimiam in recipiendis novitiis facilitatem supra numerum, quem capere atque alere monasteria ipsa possent, vel negligentiam in probando et examinando eorum spiritu, an vere esset ex Deo atque ex praecipuo desiderio illi inserviendi, vel denique incuriam in eis educandis atque instituendis.

§ 19. Idcirco, ut huiusmodi incommodo deinceps occurratur, praecipitur omnibus et singulis, ad quos spectat, ut in recipiendis novitiis, et in eorum institutione atque educatione, necnon in magistri et aliorum ministrorum electione, praeter alia, quae in sacris canonibus ac decretis, praesertim Concilii Tridentini, pontificiis, et cuiuscumque Ordinis aut instituti constitutionibus continentur, tam

Contraria irrita sunt.

Et caetera non obstant.

Regularis disciplinae reformationis studet Pontifex.

Atque sequentia in recipiendis educandisque novitiis observari praecipit.

Licentia habeatur a Congregatione Reformationis Apostolicae, vel a locorum Ordinariis.

Superiores Ordinum servent constitutiones, et alias circa novitiatum.

in alias designatis, quam nunc et imposterum ad hoc designandis monasteriis et conventibus, haec, quae sequuntur, inviolate observari et exequi perpetuo curent.

Examen ipsorum.

§ 20. Primum, quod attinet ad novitiorum recipiendorum formam, ultra diligentem perquisitionem, quae habenda erit de uniuscuiusque natalibus, corporis habitudine, moribus et vita antea, ac praecipue eorum, qui sextum decimum aetatis suae annum excedent, an criminosi, an aere alieno gravati, vel reddendae alicuius administrationis rationi obnoxii sint (iuxta formam constitutionis felicis recordationis Sixti V et moderationum subsecularum), illud etiam superiores, ad quos spectabit, sedulo perquirant, ut quibus in monasteriis et conventibus ex apostolica facultate novitiatus fuerint instituti, in iis ad religionem nullus imposterum admittatur, qui et ex honestis parentibus natus non sit, et condiciones sacris canonibus, Summorumque Pontificum constitutionibus praescriptas non habeat, iuxta decretum super forma recipiendi novitios, die xix maii mdcii editum.

Etatem et litteraturam.

§ 21. Quisque recipiendus in aliquo Ordine regulari, etiam Mendicantium, in ea sit aetate constitutus, quam eius Ordinis, in quo recipietur, regularia instituta et ordinationes requirunt; eam vero litterarum scientiam calleat, aut illius addiscendae spem indubiam praeseferat, ut minores et, suis temporibus, maiores ordines, iuxta decreta sacri Concilii Tridentini, suscipere valeat. Sed si quis annum vigesimum quintum excedens ad habitum regularem admitti postulaverit, et talis eruditionis expertus inventus fuerit, in conversorum tantum (quibus litterarum scientia non est necessaria) numerum referatur. Ipsi autem conversi non recipiantur ante vigesimum aetatis suae annum, nisi

1 Hoc decretum est quod praecedit.

saltem praecipua Doctrinae Christianae capita noverint.

§ 22. Demum superiores diligenter exquirant, quo spiritu, qua mente ac voluntate id regularis vitae genus elegerint, quem sibi finem proposuerint, num zelo melioris frugis, ac perfectioris vitae, et ut Deo liberius famulari possint, an potius levitate vel humano aliquo affectu, aut inordinato animi motu ducantur, et an eorum parentes ope et subsidio ipsorum indigentes destituantur.

Causamque motivam ad electionem vitae regularis.

§ 23. Provideant quoque ut omnes etiam conversi recipiendi, priusquam ad habitum regularem admittantur, ab iis, quibus munus hoc incumbit, de regula quam professuri sunt, tribus votis essentialibus, statuque regulari, et aliis cuiusque Ordinis peculiaribus institutis et constitutionibus diligenter instruantur. Et quia quarundam religionum moris est, nedum conversos ad professionem admittendos, verum et oblatos, ut vocant, recipere, circa ipsorum oblatorum receptionem unaquaeque Religio suas peculiarias constitutiones specialiaque instituta observare teneatur.

Conversorum examen et oblatorum instituta.

§ 24. Statim atque novitii ad habitum recepti, et in locum novitiatus introducti fuerint, per generalem omnium peccatorum confessionem, totius antea vitae conscientiam discutiant et expurgent.

Confessionem generalem novitiorum.

§ 25. Quod vero ad loci qualitatem uniuscuiusque novitiatus spectat, locus huiusmodi propria clausura ab ea parte conventus et monasterii, in qua degunt professi, segregatus sit atque distinctus; habeatque tot ad dormiendum cellulas separatas, quot erunt numero novitii, vel dormitorium ita capax, ut pro singulis singuli lectuli commode sterni possint; in quo etiam cellula, vel certus ac determinatus locus pro magistro, eiusque socio reperiat; in eo etiam, praeter alias communes commoditates, aptus locus

Novitiorum formam et qualitates.

adsit ad spirituales collationes seu conferentias faciendas, ac lectiones instructionesque magistri audiendas, et in quem, hiemis tempore, ad calefaciendum se igne communi recipiantur. Oratorium insuper seu capella, si commode fieri poterit, ad novitios in spiritualibus, praesertim in caeremoniis ecclesiasticisque functionibus exercendos. Hortus quoque peculiaris ad honestam recreationem bene conclusus atque munitus adsit; sin minus, hortum cacteris fratribus communem recreationis tempore ingrediantur: ipsis vero novitiis ibi commorantibus, curabit magister cum loci superioris auctoritate, si opus fuerit, ne in eundem quisquam alius ingrediat. Ad huiusmodi locum novitiatu nemini eiusdem vel alterius Ordinis regulari, etiam conventus et monasterii officiali, ullo unquam tempore, sub quovis praetextu aditus pateat, praeterquam magistro eiusque socio, ac etiam monasterii aut conventus superiori, si quandocumque ingrediendum sibi necessario existimaverit; quo tamen casu aliquem semper ex senioribus conventus vel monasterii patribus socium assumat. Huius loci clausurae clavis apud magistrum semper asservetur, illique soli liceat ex gravi tantum causa ingressum illuc alicui permittere; si quis autem novitiorum iniquam alloqui voluerit, magistro praesente et non aliter, alloquatur.

§ 26. Novitiorum magistro socius, si ad novitiorum instruendam multitudinem necessarius fuerit, vita et moribus, quoad fieri poterit, consimilis deputetur: qui in his, quae ad novitiatu regimen spectant, dicto magistro immediate subiectus existat, eliganturque tam magister quam socius per provinciale capitulum, per triennium ad minus onus huiusmodi subituri. Quod si aliquo casu extra tempus capitulare nova loca novitiatu concedi contingat, tunc electionem magistri

novitiorum et socii huiusmodi, in his novis locis per generalem vel provincialem, seu ministrum, aut eorum visitatores seu vicarios, de definitorum tamen vel graviorum aliorum patrum consensu, fieri permittitur; idemque servetur si intra triennium, alterum vel utrumque urgenti aliqua de causa ex illis locis amoveri, vel mori contigerit, in cuius vel quorum locum alii consimiles subrogari debeant. Tam novitiorum magister quam socius ab iis omnibus officiis, oneribusque vacationem habeant, quae novitiorum curam et regimen impedire valeant. Ipse magister sacerdotali ordine sit initiatus, ac in quinto saltem supra trigesimum aetatis suae anno constitutus, et per decennium a professione emissa in Religione perstiterit. Socius vero trigesimum annum excedat: sintque ambo doctrina et quantum per superiorum diligentiam et curam fieri poterit, vitae etiam anteaetate exemplo praestantes; orationis praeterea et mortificationis operibus addicti, prudentia charitateque referti, non sine affabilitate graves, zelum Dei cum mansuetudine praeseferentes, ab omni cordis ac animi perturbatione, ira praesertim et indignatione, quae in se et erga alios charitatem impedire consueverunt, quam longissime alieni, et tales demum qui in omnibus se ipsos honorum operum exemplum praebeant, ut ii, qui eorum curae subsunt, illos non tam metuant, quam vereantur, nec illis unquam detrudere quidquam possint. Habeat etiam magister plenam et absolutam potestatem circa novitiorum institutionem ac novitiatu regimen, ita ut in illis nemini (visitatoribus ac superioribus maioribus vel etiam localibus exceptis) quovis colore se ingerere liceat. Curam adhibeat diligentem ut novitii omnes in regulari disciplina sedulo exerceantur, agnoscantque praecepta divinae, qua digni facti sunt, voca-

Magistrom novitiorum iudicium, et electionem et qualitates.

tionis praestantiam et excellentiam, quae vera sit atque perfecta votorum sollemnium et quam necessaria cuiusque Ordinis constitutionum observantia; modum in oratione, tum vocali tum mentali fructuose persistendi, illicitas passiones et vitia (ad quae natura per peccatum labefactata omni tempore prona est atque proclivis) per sensuum custodiam et mortificationem cohibendi; austeritatem, ieiunia, cilicia, disciplinas, conscientiae puritatem, crebram illius discussionem, sacramentorum frequentiam, Confessionis praesertim, quae bis saltem singulis mensibus fiat, per aperationem quotidianam motuum interrorum, cordis et tentationum manifestationem, per exercitium humilitatis circa viliora ministeria, per modestiam in omnibus actionibus diuturnaque silentium.

Novitiorum orationem et confessionem.

§ 27. Quilibet novitius bis quotidie orationi mentali et vocali incumbat, unusquisque secundum propriam capacitatem et ordinem sibi a magistro praescriptum, pluries in die propriam conscientiam examinare contendat. Ipsi autem magistro soli novitiorum confessiones audiendi cura committatur. Liceat tamen superiori, etiam locali, si ita expedire indicaverit, vel per se ipsum vel per alium ab eo deputandum, semel aut bis in anno eorundem novitiorum confessiones audire.

Missae quae audiendae.

§ 28. Quotidie missae sacrificio intersint, et statutis horis in choro nocturnis diurnisque divinis officiis assistant.

Et exercitationes et meditationes.

§ 29. Exercitationibus etiam corporalibus vacent, legant vel scribant res spirituales, modestam animi recreationem interponant, quae in solitario loco et commodo extra novitiatu semel in hebdomada, vel in alternis saltem hebdomadis longior statuatur, fiatque semper magistro praesente vel socio, qui multum invigilent ne duo ab aliis commorentur disiuncti, atque eo tempore, cuiusque,

in quam natura feratur, propensionem scrutentur.

Commoratio nemque extra novitiatu.

§ 30. Non liceat eis, durante novitiatu et probationis tempore, una cum professis, nisi in choro, in ecclesia tempore officiorum, in processionibus aut in coenaculo causa refectionis commorari, nec permittatur eis professos domo exeuntes comitari.

Socium magistrum novitiorum.

§ 31. Pro communibus et propriis eiusque necessitatibus, quae accidere possunt, unus ex novitiis ipsis, aetate et moribus provecior deputetur, qui absente socio, magistro permittente, omnia, prout opus fuerit, agat; cui etiam ianuae custodia, et rerum levioris momenti provisio intra novitiatu committi poterit.

Conversorum institutionem et educationem.

§ 32. Cum autem, licet clericorum bene instituendorum cura debeat esse praecipua, conversorum tamen religiosa instructio non sit praetermittenda, quin potius aequanimiter amplexanda, quandoquidem satis exploratum est, istorum etiam, cum regulam profiteantur eandem, perfectam educationem, tum religioni decorem et ornamentum, tum aliis christifidelibus aedificationem, exemplum atque utilitatem afferre. Conversis ipsis a clericorum novitiatu separatus ad dormiendum locus (quantum commode fieri poterit) assignari praecipitur. Illi tamen, hac separatione non obstante, magistro novitiorum, seu superioribus monasteriorum et conventuum, iuxta cuiusque Ordinis statuta et constitutiones, subditi esse, et obedientiam praestare debeant, a quo non tantum circa corporalia obsequia probandi et exercendi, verum etiam, pro eorum capacitate et commoditate, de spiritualibus, praesertim de modo mentaliter orandi, diligenter instruendi erunt, quod, ut commodius fiat, ad capitula et spirituales conciones, quae per magistros novitiorum fieri solent, accersiri debeant, et in ecclesiis statutis horis conveniant,

nisi tunc in suis officiis actualiter occupati fuerint.

Examen ante
missionem ad
professionem.

§ 33. Tempore vero probationis elapso, ii tantum qui non solum religiosae perfectionis capaces, sed ad laborem corporalem apti, novo ac diligenti examine reperti fuerint (dummodo aetatis suae annum, quoad clericos decimum sextum, quo vero ad conversos, vigesimum primum excesserint), ad professionem admittantur. Sed qui ad conversorum habitum recepti fuerint, ad clericorum statum transire, etiam durante tempore probationis, non possint.

Professionum
registrationem.

§ 34. Superior cuiuslibet conventus, in quo novitiatus fuerit constitutus, particularem librum habeat, in quo uniuscuiusque novitii professio registretur, illamque novitii professio propria manu, et illi testes, qui praesentes fuerint, subscribant. Conversus vero litterarum ignarus, professus, in eorumdem testium, qui se subscripserint, praesentia, propria manu signum Crucis apponat; asserveturque liber et custodiatur in archivio, ubi scripturae ad monasterium seu conventum pertinentes reponi consueverunt.

Filiationes in
quibusdam con-
ventibus reci-
piuntur.

§ 35. Quia vero in quibusdam Ordinibus filiationis usus est receptus, declaratur quod licet decretum sit, ut novitiis educandis certa monasteria aut conventus designata quilibet Ordo habere debeat, licitum tamen sit superioribus monasteriorum et conventuum huiusmodi Ordinum, in quibus filiationis usus receptus est, eos, quos praenarratis qualitatibus suffultos repererint, in suorum locorum filios, iuxta cuiusque Ordinis constitutiones, adscribere, sicque adscriptos, cum iuxta praesentes institutiones et alias servatis servandis ad Ordinem recepti fuerint, ad loca novitiatum cum testimonialibus litteris transmittere, ubi tamquam dictorum conventuum seu monasteriorum filii, eorumdem nomine et instantia re-

cipi, ac in novitiatu probari, et deinde, antequam ad eadem monasteria seu conventus filiationis huiusmodi remittantur, in professorio ad perfectionem, ut praemisum est, exerceri debent.

§ 36. Porro, ne loca unius monasterii seu conventus ab alio praecoccupentur, capituli generalis aut provincialis partes erunt numerum praescribere pro omnibus, et eam similiter rationem circa alimentorum contributionem (si opus fuerit) inire, ac singulis conventibus et monasteriis praescribere, quae magis expedire videbitur.

Numerum re-
ligiosorum cui-
que conventui
praefiniendum.

§ 37. Ut autem novitii iam in professorum numerum (sicut praemittitur) recepti, melius in bono spiritu regularisque disciplinae observantia stabiliantur et confirmantur, mandatur, ut statim post professionem emissam, si in conventibus aut monasteriis pro novitiatibus assignatis locus aderit secundi novitiatus sive professorii, ab ea, quae novitiorum est, atque antiquorum professorum habitatione distinctus et segregatus, ibi collocentur, si monasterium aut conventus eos alere queat, sin minus, in alium commodiorem conventum aut monasterium transferantur, in quo is locus cum requisitis ad novitiatum supranarratis reperiat, vel accommodetur aut de novo construatur. Ab hoc tamen illae Religiones excipiuntur, quae, suarum constitutionum seu institutionum vigore, maioris temporis cursus novos professos intra novitiatum detinere consueverunt, quibus in hac parte non derogatur: illis tamen permittitur ut, praedictis earum constitutionibus non obstantibus, id ipsum facere possint, si id rationi ac Religioni magis expedire diiudicaverint: quibus in locis degant sub regulis et modo vivendi adhuc arctiori, quam servant antiquiores professi; ita quod in negociis monasteriorum aut conventuum non se intromittere, nec

Professorii lo-
cum seligendum.

communibus tractatibus interesse, neque alicuius exterioris obedientiae officium exercere debeant, ibique permaneant, quousque ad aetatem sacris ordinibus suscipiendis sufficientem devenerint, vel saltem per triennium post professionem, quo etiam tempore poterunt, quinimmo et debent, litterarum studiis operam navare, sub directione ac regimine superioris, qui eas qualitates habeat, quibus novitiorum magistrum praeditum esse oportere dictum est.

Novitii reci-
piendi in locis
designatis.

§ 38. Declaratur tamen, quod propter praemissa non censeatur concessa licentia recipiendi novitios, nisi in locis pro novitiatu designatis aut imposterum designandis, et pro numero dumtaxat in eorum singulis praescripto vel praescribendo.

Contravenien-
tium poenae.

§ 39. Denique si illi, qui inter religiosos, gradu et ordine, superiores sunt, et alii, ad quos spectat, in praedictis omnibus vel eorum aliquo deliquerint, seu quovis modo contrafecerint, officiorum omnium, quae tunc obtinebunt, privationem, gravioresque pro modo admissae culpa poenas se subituros certo sciant.

Datum Romae apud S. Petrum, die XIX martii MDCIII.

CCLXXX.

Declaratur archiepiscopus et episcopus de cathedralibus et metropolitanis ecclesiis in Hungaria noviter provisos, non teneri accedere ad visitanda limina Apostolorum, nisi singulis quadrienniis.

Clemens Papa VIII,
ad futuram rei memoriam.

Causa decla-
rationis.

§ 1. Cum, sicut accepimus, in expeditione litterarum provisionum diversarum

1 Ex Regest. in Secret. Brevium

Bull. Rom. Vol. X.

ecclesiarum metropolitanarum et cathedralium in regno Hungariae novissime facta, formula iuramenti a Sede Apostolica praescripta, in dictis litteris inserta, scriptorum forsitan incuria, contineret ut episcopi de dictis ecclesiis provisi tenerentur singulis bienniis limina Apostolorum visitare, cum, iuxta constitutionem super hoc novissime editam, ad visitationem liminum praedictorum singulis tantum quadrienniis teneantur:

Declaratio, de
qua in rubrica.

§ 2. Nos dictorum archiepiscoporum et episcoporum conscientiae securitati consulere cupientes, ac eorum singulorum nomina, ecclesiarumque praedictarum titulos, ac litterarum earumdem tenores praesentibus pro expressis habentes, supplicationibus etiam venerabilis fratris Ludovici episcopi Bosnensis, suo et aliorum archiepiscoporum et episcoporum nominibus nobis super hoc humiliter porrectis inclinatis, harum serie declaramus et decernimus ipsos archiepiscopos et episcopos ex praedicto iuramento ad visitandum Apostolorum limina singulis tantum quadrienniis teneri, ac ita ipsis archiepiscopis et episcopis et cuilibet illorum, auctoritate apostolica, tenore praesentium, concedimus et indulgemus.

Derogatio con-
trariorum

§ 3. Non obstantibus praemissis et quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Marcum sub annulo Piscatoris, die XXIX aprilis MDCII, pontificatus nostri anno XI.

Dat. die 29 aprilis 1602, pontif. an. XI.

CCLXXXI.

Confirmata cessione Henrici IV, Francorum regis, iuris nominandi abbatem perpetuum monasterii Fulviensis, Con-

gregationis eiusdem nominis, declaratur in eo abbatem triennem per monachos esse eligendum ¹.

Clemens Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Pastoralis officii nobis, divina disponente clementia, commissi cura nos admonet, ut circa statum monasteriorum et religiosorum locorum quorumcumque prospere dirigendum sollicito studio intendentes, in iis eiusdem officii nostri partes libenter impendamus, per quae eorum felici regimini, iuxta sacrorum canonum et regularium institutorum dispositionem, salubrius in Domino prospiciatur.

In monasterio Fuliensi optimo consulatur, ut constituatur Abbas triennalis.

§ 1. Sane, cum sicut accepimus, monasterium Beatae Mariae Fuliensis, Cisterciensis Ordinis, Remensis dioecesis, quod Congregationis eiusdem Beatae Mariae Fuliensis nuncupatae caput existit, et in quo eadem Congregatio regularis reformationis primordia ad Dei laudem et fidelis populi aedificationem suscepit, hactenus per abbatem perpetuum gubernari consueverit: cumque caetera omnia eiusdem Congregationis monasteria per abbates triennales, iuxta sacrorum canonum et regularium ipsius Congregationis institutorum dispositionem, provide ac laudabiliter gubernari consueverint, ac maxime expediat pro eiusdem Congregationis quiete, et illius monachorum (qui in spiritus humilitate et vitae asperitate Deo servire satagunt) pace et tranquillitate, ut praedicti monasterii Beatae Mariae Fuliensis regimen, sicut caeterorum eiusdem Congregationis monasteriorum ad triennialitatem reducat, et illius abbas pro tempore, de triennio in triennium, iuxta regularia eiusdem Congregationis instituta, de caetero eligatur.

§ 2. Cumque, sicut etiam accepimus, ¹ Ex Regest. in Secret. Brevium.

hanc ob causam charissimus in Christo filius noster Henricus Francorum et Navarrae rex christianissimus, singulari pietate ductus omni et cuicumque iuri nominandi ad monasterium praedictum Beatae Mariae Fuliensis, dum pro tempore vacat, abbatem, sibi et coronae regni Franciae quomodolibet competenti, in favorem eiusdem Congregationis, et ad effectum ut deinceps in perpetuum eiusdem monasterii abbas per eiusdem Congregationis monachos, iuxta eorum regularia instituta, apostolica auctoritate confirmata, de triennio in triennium libere eligi valeret, per regium eius diploma gratiose cesserit et renunciaverit, prout in eodem diplomate, cuius tenorem praesentibus pro expresso haberi volumus, plenius continetur.

§ 3. Nos eiusdem Henrici regis eximiam pietatem plurimum in Domino commendantes, ac eiusdem Congregationis prospero statui, quantum in Domino possumus, consulere cupientes, ac eiusdem Congregationis superiorem generalem et singulares monachos a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium duntaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, regium eiusdem Henrici christianissimi diploma praedictum in ipsius Congregationis favorem concessum, ac omnia et singula in eo contenta, auctoritate apostolica, tenore praesentium, perpetuo confirmamus et approbamus, illique perpetuae et inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiuicimus, ac omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui in eodem in-

Franciae rex cedit iuri nominandi abbatem, ut eligatur a monachis.

Confirmata huiusmodi cessione Clemens declarat in dicto monasterio triennalem abbatem eligi.

tervenerint supplemus. Praeterea abbatis eiusdem monasterii Beatae Mariae Fuliensis munus, quod nunc dilectus filius Ioannes de Ballandt, alias de Sancto Mauro eiusdem monasterii abbas, ex concessione apostolica, ad eius vitam obtinet, ex nunc prout ex tunc, postquam monasterium praedictum, per cessum vel decessum, aut quancumque dimissionem vel amissionem dicti Ioannis, aut alias quomodocumque ex illius persona vacare contigerit, etiamsi nunc forsitan actu vacet, ad triennialitatem, auctoritate et tenore praedictis, perpetuo reducimus, eiusdemque Congregationis capitulo generali, ac superiori et monachis, ut eiusdem monasterii abbatem post dictum cessum vel decessum de caetero de triennio in triennium iuxta regularia eorum instituta praedicta, libere, prout caeterorum ipsius Congregationis monasteriorum superiores eligere solent et possunt, eligere valeant, facultatem concedimus et impertimur, ac ordinamus. Insuper, quancumque cessionem regiminis et administrationis dicti monasterii per dictum Ioannem abbatem, etiam in manibus nostris, tam in Romana Curia quam extra eam, etiam coram notario et testibus sponte factam, si quae tamen facta est, aut deinceps quancumque faciendam, praeterquam in favorem eiusdem Congregationis admittendam non esse, et quatenus forsitan admissa fuerit, provisionem seu commendam eiusdem monasterii in cuiusvis favorem, etiam apostolica auctoritate forsitan factam, aut deinceps faciendam, nullam, irritam et inanem, ac nullius roboris et momenti fuisse et fore, ac nemini unquam suffragari debere, sed per praesentes omnino revocamur et annullamus, fore et esse accenseri.

Clansulae.

§ 4. Praesentes quoque litteras, etiam ex eo quod idem Ioannes abbas prae-

missis non consenserit, nec ad ea vocatus et auditus fuerit, de nullitatis vitio, aut intentionis nostrae, seu alio quocumque defectu notari vel impugnari, aut infringi, rescindi, retractari, in ius vel controversiam revocari, aut adversus illas quodecumque gratiae vel iustitiae remedium impetrari nullatenus posse, sed semper et perpetuo validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac eidem Congregationi in omnibus et per omnia plenissime suffragari. Sicque et non aliter, per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac S. R. E. cardinales, etiam de latere legatos, sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et defini debere, ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari decernimus.

Executores deputati.

§ 5. Quocirca dilectis filiis Tholosani, Remensi et Lombardiensi officialibus per praesentes committimus et mandamus quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte superioris generalis dictae Congregationis fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac in praemissis eidem Congregationi efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra, Congregationem ipsam eorumdem praemissorum effectu pacifice frui et gaudere, non permittentes eam desuper a quoquam, quavis auctoritate, quomodolibet indebite molestari; contradictores quoslibet ac praemissis non parentes, per censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo, invocato

etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§ 6. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae VIII, praedecessoris nostri, de una, et in concilio generali edita de duabus diaetis, dummodo ultra tres diaetas aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non trahatur, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac eiusdem monasterii etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis eidem monasterio, illiusque abbati et conventui, aut aliis quibuscumque in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et approbatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica et expressa mentio habenda esset, illorum tenores praesentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Marcum sub annulo Piscatoris die iv maii mdcii, pontificatus nostri anno xi.

Dat. die 4 maii 1602, pontif. an. xi.

CCLXXXII.

Commissio episcopo Eystettensi ut confirmet permutationem pagi Oberhausen, ad ecclesiam Augustanam spectantis, cum pago Eppisburg, ad praedictam civitatem pertinente, inter episcopum et magistratum Augustanum factam, quatenus eidem Ecclesiae utilis comperiatur.

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

Venerabili fratri episcopo Eystettensi

Clemens Papa VIII.

Venerabilis frater,
salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Exponi nobis nuper fecit venerabilis frater Henricus episcopus Augustanus, quod, inter alia bona immobilia ad episcopatum et ecclesiam Augustanam pertinentia, extat haud longe a civitate Augustana pagus *Oberhausen* dictus, cui pago fluvijs inter ipsum et civitatem praedictam interfluens natura loci depressioris ita imminet, praesertim cum imbribus aut nivalibus aquis intumescit, ut nisi continuis operibus intra alveum contineatur, praedicto pago gravissima damna inferat, immo brevi tempore ruinam ei allaturus videatur. Cui quidem malo antecessores praedicti Henrici episcopi pro viribus occurrere conati sunt; ac in construendis aggeribus et ripa munienda paucorum annorum spatio multa millia florenorum impenderunt. Verum occasione dictorum operum cum magistratu civitatis Augustanae in gravissimas lites et discordias inciderunt, cum dictus magistratus ab aliquot annis se huiusmodi munimentis, vi et armis, opponere coeperit, operariosque invadat, atque etiam vinculis et carceribus ad deserendum opus compellat; unde factum est ut non solum ripa, prout necessitas requirit, amplius non possit muniri, verum etiam opera maximis episcoporum sumptibus extracta, in irritum recidant cum evidenti periculo ipsius pagi; ac insuper, ob huiusmodi impedimenta et violentias, maxima exacerbatio inter partes exorta est, ex qua enormia scandala evenire timeantur.

§ 2. Hisce autem contentionebus et periculis e medio tollendis, in concordia generali nuper inter praedictum Henricum episcopum et magistratum dictae

Causa permutationis faciendae.

civitatis tractata, ac, Deo dante, usque ad conclusionem perducta, nulla alia ratio aut via inveniri potuit, quam ut praedictus pagus *Oberhausen*, permutationis iure, in civitatem Augustanam transferatur, et cum alio pago ad dictam civitatem pertinente, *Eppisburg* nominato, eidem ecclesiae et episcopo aequo commodo et fructuoso permutetur.

Petito confirmationis.

§ 3. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, dicta permutatio ecclesiae Augustanae multis nominibus utilis, et ad tollendas periculosas dissensiones necessaria videatur, indeque speretur constans et perpetua concordia inter dictas partes, qua semel constituta, negotio restituendae catholicae religionis in civitate Augustana utilius et fructuosius procurando, multum momenti procul dubio accesserit: propterea tam Henrici episcopi, quam etiam dilectorum filiorum magistratus eiusdem civitatis Augustanae nominibus nobis humiliter supplicatum fuit, ut in praemissis opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Commissio, de qua in rubrica.

§ 4. Nos igitur eosdem Henricum episcopum et magistratum civitatis Augustanae specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes et absolutos fore consentes, huiusmodi supplicationibus inclinati fraternitati tuae (de cuius fide, prudentia et integritate plurimum in Domino confidimus) per praesentes committimus et mandamus, ut de praemissis te diligenter informes, et si per informationem eandem, permutationem praedictam eccle-

siae Augustanae utilem futuram esse compereris, eidem episcopo Augustano, eandem permutationem (cum expressa tamen conditione, quod in utroque pago fides catholica, et illius cultus perpetuo retineatur ac conservetur, et iurisdictio ecclesiastica, illiusque liberum exercitium nullatenus impediatur) faciendi licentiam, auctoritate nostra apostolica, concedas; et quatenus permutatio huiusmodi iam forsitan facta sit, illam, eadem auctoritate, perpetuo confirmes et approbes, ac omnes et singulos, tam iuris quam facti, defectus, si qui desuper intervenerint, suppleas.

§ 5. Non obstantibus felicis recordationis Symmachi, Pauli II, et aliorum Romanorum Pontificum, praedecessorum nostrorum, de rebus Ecclesiae non alienandis, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac eiusdem ecclesiae Augustanensis etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis et consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Marcum sub annulo Piscatoris, die iv maii mdcii, pontificatus nostri anno xi.

Dat. die 4 maii 1602, pontif. an. xi.

CCLXXXIII.

Confirmatio statuti archiepiscopi Coloniensis, Ecclesiae Hildeseimensis administratoris, quod octo praebendae eiusdem capituli Hildeseimensis presbyteratus et diaconatus ordinem annexum habeant.

Clemens Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.

Quaecumque ad divini cultus augmentum et ecclesiarum, praesertim ca-

Obstantium derogatio.

Primum.

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.